

universität
wien

Historisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät

Zoom in and focus on Modern Hellenism: texts, images, objects, histories

Book of Abstracts

7th European Congress of Modern Greek Studies
7ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών

Vienna, 11–14
September
2023

Βιέννη, 11–14
Σεπτεμβρίου
2023

Medea **Abulashvili**, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Φιλελληνικά στοιχεία πέρα από το Σιδηρούν παραπέτασμα - η περίπτωση της Σοβιετικής Γεωργίας

Πολλά έχουν ειπωθεί και ακόμη περισσότερα έχουν γραφτεί για τις ιστορίες, πρόσωπα, γεγονότα, μηνύματα, μορφές, ονόματα, σύμβολα μυθολογικής, αρχαίας και βυζαντινής εποχής που ενώνουν τους Έλληνες και τους Γεωργιανούς. Οι πληροφορίες για τα φιλελληνικά συναισθήματα των Γεωργιανών της Σοβιετικής εποχής δεν είναι γνωστές γιατί η Σοβιετική Γεωργία προς αυτήν την κατεύθυνση δεν έχει ερευνηθεί μέχρι στιγμής. Το κομμουνιστικό καθεστώς — χρόνια δύσκολα και γεμάτα αντίσταση, αγώνα των αντιφρονούντων και διωγμένων, φυλακισμένων, εκτοπισμένων, εκτελεσμένων — η Γεωργία αγωνίζεται για της αξίες του ελεύθερου κόσμου και προσπαθεί να κρατάει ζωντανή τη σχέση με το ελληνικό στοιχείο. Ένας υψηλόβαθμος Γεωργιανός στρατιωτικός, έχοντας ως στόχο του την οργάνωση της αντισοβιετικής επανάστασης, ανεβαίνει στην Ακρόπολη Αθηνών για να πάρει θάρρος. Το πρώτο αντισοβιετικό περιοδικό των Γεωργιανών αντιφρονούντων, τα πρώτα γεωργιανά κινούμενα σχέδια, η σοβιετική ροκ όπερα - όλα σχετίζονται με το ελληνικό στοιχείο.

Anna **Adraskela**, Athens School of Fine Arts

Η σημασία της ανακάλυψης του Γκρέκο στην Ελλάδα

Το 1867 ο Paul Lefort θα γίνει ο πρώτος μιας σειράς ευρωπαϊών κριτικών και ιστορικών της τέχνης που θα συμβάλουν στην αναθεώρηση της αρνητικής πρόσληψης του έργου του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου. Στην Ελλάδα η πρώτη αναφορά στον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο σημειώνεται το 1843, ωστόσο οι σχετικές μελέτες φαίνεται να πυκνώνουν την περίοδο του Μεσοπολέμου και ξανά μεταπολεμικά, προβάλλοντας άλλοτε τα βυζαντινά και άλλοτε τα ευρωπαϊκά στοιχεία της τέχνης του. Συγκεκριμένα μεταξύ των ετών 1926 και 1941, οι Έλληνες μελετητές εστιάζουν στην ελληνική ταυτότητα του Θεοτοκόπουλου και στα βυζαντινά τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά της ζωγραφικής του, ενώ από το 1948 έως το 1966 φαίνεται να τους απασχολεί περισσότερο η ευρωπαϊκή διάσταση της τέχνης του. Η παρούσα ανακοίνωση θα εστιάσει σε δύο κρίσιμες στιγμές αυτής της συζήτησης που συμπυκνώνουν τις δύο αυτές ερμηνευτικές κατευθύνσεις αλλά και τις ενστάσεις που προκάλεσαν στην εποχή τους.

Dilara **Akarcesme**, University of Vienna: see Konstantinos **Sampanis**

Maria **Akritidou**, Aristotle University of Thessaloniki

Τα «Μνημόσυνα» του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη: ποιητική της μνήμης, εκδοτική πρακτική και πολιτισμική ιστορία

Με αφορμή την πρόσφατη επέτειο των 200 χρόνων από το 1821, ανανεώθηκε η έρευνα γύρω από τον τρόπο που η λογοτεχνία διαμόρφωσε τη μνήμη της Επανάστασης και των προεπαναστατικών χρόνων. Σε αυτό το ανανεωμένο ερευνητικό ενδιαφέρον εντάσσεται η παρούσα ανακοίνωση, γύρω από μια εμβληματική ποιητική συλλογή για την έκφραση του εθνορομαντισμού: τη συλλογή «Μνημόσυνα» (1857) του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη. Η φιλολογική έρευνα έχει ήδη επισημάνει τη σημασία της έκδοσης και της αρχικής υποδοχής των «Μνημοσύνων» (για παράδειγμα, της εκτενούς παρουσίας στο περιοδικό *Revue des Deux Mondes* από την Ντόρα Ντ' Ίστρια)· δεν έχει, ωστόσο, εξετάσει τα διάφορα επεισόδια του δημόσιου βίου της συλλογής διαχρονικά. Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η παρακολούθηση της αναγνωστικής υποδοχής της συγκεκριμένης έκδοσης το 1857 αλλά και η ανάχνευση της μετέπειτα εκδοτικής ιστορίας της συλλογής και της σημασίας της για την ιστορική συνείδηση του 19ου (αλλά και του 20ού) αιώνα.

Theodouli **Alexiadou**, National and Kapodistrian University of Athens

Τόποι φιλοξενίας και ανεσιτότητας στα δύο «Συναζάρια Αντρέα Κορδοπάτη» του Θανάση Βαλτινού

Η μελέτη επικεντρώνεται στην ανάδειξη των τόπων της προσωπικής και συλλογικής ιστορίας, όπως καταγράφονται στα δύο βιβλία του Θανάση Βαλτινού *Συναζάρια Αντρέα Κορδοπάτη. Μέρος πρώτο: Αμερική* (1972) και *Συναζάρια Αντρέα Κορδοπάτη. Βιβλίο δεύτερο: Βαλκανικοί - '22* (2000). Στο πρώτο βιβλίο, τοπωνύμια, πόλεις και χωριά γίνονται τα οδόσημα της μοίρας του ήρωα, ενώ στο δεύτερο, τα τοπωνύμια ξεπερνούν κάθε αναμενόμενη αναφορά αποτυπώνοντας τα πολλαπλά στίγματα μιας χαοτικής εκστρατείας. Σε αυτή την οδύσσεια του ενός και των πολλών ο τόπος και οι τόποι αποκτούν βαρύνουσα σημασία. Οι αφηγήσεις του Βαλτινού χωροποιούν την ανάμνηση δίνοντας έμφαση στον ρόλο που διαδραματίζει ο χώρος στην παγίωση ή τη ρευστότητα της ατομικής και συλλογικής μνήμης. Στην προσέγγισή μας, θα επισημανθούν οι τόποι που σηματοδοτούν τις εν κινήσει ταυτότητες των ηρώων και θα ερμηνευτεί η λειτουργία τους στο πλαίσιο της πορείας του πλάνητος Ελληνισμού.

Aytek Soner **Alpan**, University of California San Diego

Turcophone refugees in Greece in the immediate aftermath of the Asia Minor Catastrophe and the 1923 Greco-Turkish Population Exchange «Τουρκίαδα κιαβούρ, Γιονανιστάνδα μουχατζήρ»

On January 30, 1923, the Convention regarding the Exchange of Greek and Turkish Populations was signed, marking history's first-ever compulsory population exchange. The Turkish-speaking Orthodox communities of Asia Minor were too subject to the population exchange and transferred to Greece. Upon arriving in Greece, the refugees faced a society torn by the war and imbued by nationalism. In this milieu, the Turcophone refugees encountered a double challenge. Being deprived of access to the existing sociopolitical networks, they utilized different means to participate in political life and banish the aphonia imposed upon them. They used publications as a means to address this need. This study depicts the atmosphere in which the Turcophone refugees found themselves and their political reaction to this atmosphere while wandering through the pages of a refugee newspaper published in Turkish with Greek characters, namely *Προσφυγική Φωνή/Μουχατζήρ Σεδασί* [Muhacir Sedası = Refugee Voice].

Alexia **Altouva**, National and Kapodistrian University of Athens

Αφηγήσεις γυναικών από τις χαμένες πατρίδες στο σύγχρονο θέατρο

Η ανακοίνωση εστιάζεται σε αφηγήσεις γυναικών που φέρουν μνήμες από τις χαμένες πατρίδες όπως η Κωνσταντινούπολη, η Σμύρνη, ο Πόντος. Πρόκειται για θεατρικούς μονολόγους που βασίζονται σε διασκευές μυθιστορημάτων και στόχος της ανακοίνωσης είναι να διερευνήσει 1. την καταγραφή της ιστορίας και τη θεατρική μεταφορά των γεγονότων μέσα από την κειμενική και την παραστασιακή αφήγησή τους, 2. την προσέγγιση των διαφορετικών θεμάτων από τη γυναικεία οπτική των κεντρικών δραματικών προσώπων, 3. τα ζητήματα που ανακύπτουν και σχετίζονται με διαχρονικά θέματα του νεοελληνικού θεάτρου όπως το ζήτημα της ταυτότητας και της ιστορικής μνήμης, 4. τη βιωματική σχέση που συνδέει τις ηθοποιούς των παραστάσεων με το περιβάλλον του έργου, και ο τρόπος που προσεγγίζεται ο ρόλος, καθώς και 5. τη διαχρονικότητα του θέματος και την απήχηση στο σύγχρονο κοινό. Τέλος θα αναλυθεί η δυναμική ανάμεσα στο λογοτεχνικό έργο και τη θεατρική μεταφορά του με στοιχεία βιοδράματος, και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είδους.

Federica **Ambroso**, University of Bologna

Ο Στρατής, ο Μαθιός, ο Ιγνάτιος και οι Άλλοι: προσωπεία του Γιώργου Σεφέρη

Η παρουσίαση εξετάζει το άγνωστο πρόσωπο του έλληνα ποιητή Γιώργου Σεφέρη και την εξέλιξή του κατά τη διάρκεια της ζωής και του έργου του, όχι μόνο μέσω της σύγκρισης και ανάλυσης των δύο βασικών προσωπειών του (Στρατής Θαλασσινός και Μαθιός Πασκάλης), αλλά και λαμβάνοντας υπόψη δευτερεύοντα ψευδώνυμα και λογοτεχνικούς χαρακτήρες με τους οποίους ταυτίζεται. Η λογοτεχνική και η συγκριτική προσέγγιση πλαισιώνεται από μια γλωσσική και υφολογική προσέγγιση, βασισμένη σε περιστατικά και ρητορική, και θα λάβει επίσης υπόψη ορισμένα στοιχεία της ψυχοκριτικής. Τα προσωπεία του Σεφέρη και η εμπειρία του, ειδικά η σχέση του με τις γυναίκες, ακολουθούν έναν παράλληλο δρόμο: η γέννηση του κάθε προσωπειού συνδέεται με μια καμπή στην ιδιωτική ζωή του Σεφέρη και η ετυμολογία των ονομάτων τους μας λέει πολύτιμες πληροφορίες για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο Σεφέρης τη στιγμή που τα συλλαμβάνει ή τα χρησιμοποιεί.

Anna **Ampatzoglou**, National and Kapodistrian University of Athens

Τα γλυπτικά ριζώματα και η μορφοποίηση της «Σκαπτής Ύλης» στην ποιητική του Γιάννη Δάλλα

Στην παρούσα ανακοίνωση προβαίνουμε σε μια διακαλλιτεχνική ερμηνευτική θεώρηση των γλυπτικών *ριζωμάτων* ως σημεία πύκνωσης του ρηματικού και, επομένως, χωροποίησης του χρόνου, στην ποιητική του Γιάννη Δάλλα. Ως εκπρόσωπος της πρώτης μεταπολεμικής γενιάς, ο Δάλλας μεταβαίνει από τον διαρκή αγώνα στην αμφισβήτηση με λόγο αιχμηρό και σαρκαστικό, αλλά και με οπτικοποιήσεις γλυπτικής τάξεως που διαπερνώνται από έναν βαθύ οντολογικό παλμό, καθώς ο ίδιος εργάζεται αδιάπτωτα ως γεωλόγος, μεταλλουργός και ανατόμος, προκειμένου να εξάγει ανάγλυφες ρηματικές μορφοποιήσεις εν είδει ορυκτών όγκων. Στο πλαίσιο αυτό, διακρίνουμε στο έργο του δύο άξονες επιτέλεσης της γλυπτικότητας: α) την απτικότητα και τις συνδηλώσεις αυτής, δηλαδή τα πλαστικά σωματικά μεγέθη και το ανατομικό ποιητικό βλέμμα που κατατέμνει χειρουργικά την σάρκα για να φτάσει μέχρι την μοριακή σύνθεσή της· β) τα οργανικά και ανόργανα υλικά από τα οποία συντίθεται η ποιητική ύλη ως συμπύλημα του φυσικού και του τεχνητού, που συστήνουν προϊόντα μιας εκ βάθρων ποιητικής ανασκαφής.

Maria **Andria**, University of Barcelona

Προφίλ και κίνητρα μαθητών της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας στην Ισπανία: εξετάζοντας το εκπαιδευτικό πλαίσιο της Βαρκελώνης

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι, πρώτον, να περιγράψει το εκπαιδευτικό πλαίσιο της διδασκαλίας της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας (Γ2) σε ενήλικες μαθητές στη Βαρκελώνη, με έμφαση στα επίσημα περιβάλλοντα μάθησης (σχολές γλωσσών). Δεύτερον, να ερευνήσει το προφίλ και τα κίνητρα των μαθητών της Ελληνικής στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Η έρευνα βασίζεται σε εμπειρικά δεδομένα που συλλέχθηκαν κατά την τριετία 2018 – 2021 στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος LETEGR2 (*LEARNING, TEACHING AND LEARNING TO TEACH IN GREEK AS A SECOND/FOREIGN LANGUAGE: EVIDENCE FROM DIFFERENT LEARNING CONTEXTS*) από 156 μαθητές της Ελληνικής ως Γ2. Συζητούνται πρακτικές εφαρμογές των αποτελεσμάτων της έρευνας για τη διδασκαλία της Ελληνικής ως Γ2, αλλά και για την εκπαίδευση εκπαιδευτικών όχι μόνο στην Ισπανία, αλλά και σε άλλα περιβάλλοντα που εμφανίζουν αντίστοιχα χαρακτηριστικά.

Leila **Andrioti**, Aristotle University of Thessaloniki

«...μια και τα μολύβια είναι δικά τους! Τί, δεν το ξέρεις;». Ο Γιάννης Σκαρίμπας για την Ιστορία

Μέσα στα σκοτεινά χρόνια της δικτατορίας, στην επέτειο των 150 χρόνων από την ελληνική επανάσταση, ο καθιερωμένος στις συνειδήσεις αιρετικός και πλέον δοκιμασμένος σε όλα τα λογοτεχνικά είδη Γιάννης Σκαρίμπας εκδίδει το πρώτο από μια σειρά ιστορικών βιβλίων, με πρόθεση, όπως περιγράφεται στον πρώτο τόμο του *Το '21 και η αλήθεια*, να φανερώσει την «αληθινή αλήθεια της αλήθειας». Σχεδόν αμέσως, όμως, το ενδιαφέρον του στρέφεται — αν δεν ήταν αυτός εξαρχής ο σκοπός του — εναντίον της ίδιας της ιστοριογραφίας και όσων την υπηρετούν, καταγγέλλοντας, όπως συνήθιζε, το ψέμα, τη συκοφαντία, τα συμφέροντα, τα σαλόνια, το Πανεπιστήμιο, την Ακαδημία. Με βάση τους πέντε τόμους των ιστορικών βιβλίων του και τα σχετικά με την ιστορία τεκμήρια του αρχείου του Σκαρίμπα, θα εξεταστεί η καταγγελτική για το ιστοριογραφικό είδος ματιά του ακούραστου για παρεμβάσεις λογοτέχνη, προς υπεράσπιση — όπως ισχυρίζεται — του λαού, ο οποίος, στο εξής, στο βαθύ γήρας του, τον εξυψώνει στη σφαίρα του θρύλου.

Maria **Anemodoura**, National and Kapodistrian University of Athens

Από την «Αληπασιάδα» του Χατζή Σεχρέτη στο «Childe Harold's Pilgrimage» του Λόρδου Μπάιρον και τον ποιητικό ιστορισμό του Βαλαωρίτη. Η συγκρότηση του εξουσιαστικού προτύπου του Αλή πασά Τεπελενλή μέσα από αποτυπώσεις της ποιητικής γραφής

Οι αποτυπώσεις της ιστορίας στην ποίηση, είτε ως ενσωμάτωση γεγονότων και δράσεων ιστορικών υποκειμένων είτε ως αναφορές σε ιστορικές στιγμές και προσωπικότητες, συνιστούν, μέσα από τη δυναμική του ποιητικού λόγου βασικό παράγοντα για την συγκρότηση της συλλογικής μνήμης. Κορυφαίες ιστορικές στιγμές, όπως ο αγώνας της εθνεγερσίας του 1821, τροφοδότησαν τον ποιητικό λόγο, ο οποίος με τη σειρά του μετουσίωσε τα γεγονότα, τις πολεμικές εμπειρίες, τα ιστορικά υποκείμενα και τη δράση τους σε συλλογικά οράματα, τραυματικά βιώματα, ήρωες και αντιήρωες. Ο Αλή πασάς Τεπελενλής, εμβληματική και έντονα αμφιλεγόμενη προσωπικότητα της προεπαναστατικής περιόδου, συνδέθηκε σε μεγάλο βαθμό με την Ελληνική Επανάσταση, όχι μόνο λόγω της ιστορικής συγκυρίας, αλλά και των ιστορικών κατασκευών που τον συνέδεσαν με την εθνεγερτική διαδικασία. Από τα στιχουργήματα των λαϊκότροπων ποιητών και των ηπειρωτών λογίων έως τις κατασκευές του ευρωπαϊκού και νεοελληνικού ποιητικού ρομαντισμού, οι πολλαπλές και αντικρουόμενες αποτυπώσεις στον ποιητικό λόγο κινούνται ανάμεσα στην εξύμνηση και τη δαιμονοποίηση του Βεζίρη των Ιωαννίνων.

Rosy-Triantafyllia **Angelaki**, Aristotle University of Thessaloniki

Συλλογική μνήμη και εθνική ταυτότητα στη λογοτεχνία εξορίας για παιδιά και νέους

Η εξορία αποτελεί φαινόμενο με κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις και προσφιλές θέμα στη λογοτεχνική παραγωγή. Ο όρος «εξόριστος» ταυτίζεται με αυτόν του «πρόσφυγα», που βιώνει εξίσου τη νοσταλγία ως μόνιμη κατάσταση και αντιμετωπίζει την καχυποψία των γηγενών στον νέο τόπο εγκατάστασης. Εν προκειμένω, θα προβληματιστούμε αναφορικά με το αν και σε ποιες περιπτώσεις η λογοτεχνία της προσφυγιάς εντάσσεται σε εκείνη της εξορίας. Θα καταδειχθεί, επίσης, πώς σύγχρονοι συγγραφείς για παιδιά εκθέτουν εμπειρίες κοινές τόσο για τους εξόριστους όσο και για τους πρόσφυγες. Δείγμα θα αποτελέσουν έργα της Λίτσας Ψαραύτη, και μεθοδολογικά εργαλεία η ανάλυση περιεχομένου σε συνδυασμό με τις αρχές της Νέας Κριτικής, καθώς και η πολιτισμική εικονολογία.

Alexandros **Antonopoulos**, Greek Ministry of Education and Religious Affairs

Τα ερείπια της Αθήνας ως capriccio: η περιπετειώδης αναζήτηση της αρχαιότητας και η καλλιτεχνική αναπαράστασή της. Η συλλογή του Robert Sayer "Ruins of Athens, with Remains and other valuable Antiquities in Greece" (1759)

Οι στόχοι της ανακοίνωσής μου είναι: Να παρουσιάσω: α) τις καταβολές –θεωρητικές και εικαστικές– της καλλιτεχνικής αναπαράστασης της αρχαιότητας ως ιστορικού– εθνικού παρελθόντος και, β) τις κυριότερες τάσεις και τα έργα σταθμούς που διαμορφώνουν και παγιώνουν την αναπαράσταση των καταλοίπων της αρχαιότητας στον τύπο του *capriccio*. Να εξετάσω τον λόγο ή τους λόγους για τους οποίους τα ερείπια της αρχαίας Αθήνας παρουσιάζονται στη συλλογή του Robert Sayer *Ruins of Athens...* στον τύπο του «αρχαιολογικού» *capriccio*. Να τεκμηριώσω τη θέση μου ότι η παραπάνω συλλογή, με την οποία το ευρωπαϊκό κοινό – εξήντα χρόνια πριν το ξέσπασμα της Ελληνικής Επανάστασης και σαράντα πέντε χρόνια πριν από τη ληστρική επιδρομή του Έλγιν – γνωρίζει τις αρχαιότητες της Αθήνας, συναιρεί μια μακρά καλλιτεχνική παράδοση στην αναπαράσταση της αρχαιότητας, (πραγματικής ή πλασματικής) στην οποία αναζητά – μεταξύ άλλων – την εθνική και ιστορική ταυτότητα. Τέλος, επιχειρώ να προσδιορίσω τη σημασία και τη θέση της συλλογής στην ιστορία της αναπαράστασης των ερειπίων ως *capricci* στην ευρωπαϊκή τέχνη.

Maria **Antonopoulou**, Chaido **Kokkini**, University of the Aegean

Από την πατρίδα στη νέα πατρίδα: Ήθη και έθιμα που έφεραν οι πρόσφυγες της Καππαδοκίας με την ανταλλαγή των πληθυσμών και διατηρούνται μέχρι σήμερα

Το 2023 συμπληρώνεται ένας αιώνας από τη συνθήκη της Λωζάννης, η οποία όρισε την υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ της Τουρκίας και της Ελλάδας. Με κύριο κριτήριο το θρήσκευμα, Έλληνες της Ιωνίας, της Θράκης, της Καππαδοκίας και του Πόντου, έφθαναν σωρηδόν στην Ελλάδα με την ελπίδα μιας νέας ζωής. Η παρούσα μελέτη στοχεύει στην ανάδειξη και προβολή των ηθών, εθίμων και παραδοσιακών χορών της Καππαδοκίας, που διατηρούνται και αναβιώνουν μέχρι σήμερα. Παράλληλα θα διερευνηθεί πως συγκροτείται η προσφυγική μνήμη και πως διαμορφώνεται η προσφυγική ταυτότητα με βάση τον κοινό τόπο καταγωγής. Συνακόλουθα θα διερευνηθεί ο τρόπος με τον οποίο δημιουργούνται νέες συλλογικότητες με βάση την τοπικότητα, βιωμένες και προσαρμοσμένες στο παρόν, υπενθυμίζοντας διαρκώς την ταυτότητα των προσφύγων αλλά και τη φαντασιακή ανασύσταση της χαμένης πατρίδας. Οι πρόσφυγες της Καππαδοκίας αποτελούν ένα ζωντανό κομμάτι του σύγχρονου πολιτισμού μας, που διατηρεί τη μνήμη για να συνεχίσει να τη μεταδίδει στις επόμενες γενιές.

Evangelia **Anyfantaki**, University of Crete

Κοσμά Παπαμερκουρίου «Το μεγαλείο». Η ανάδειξη μιας αθέατης μέχρι σήμερα προσέγγισης στα γεγονότα της μικρασιατικής καταστροφής

Η ανακοίνωσή μου έχει ως στόχο να φέρει στο φως μέρος από τη συγγραφική παραγωγή ενός άγνωστου μέχρι τώρα Μικρασιάτη πολιτευτή που εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα μετά την Καταστροφή του '22, ονόματι Κοσμάς Παπαμερκουρίου. Η έρευνά μου εστιάζει συγκεκριμένα στο διήγημα «Το μεγαλείο» το οποίο εκθέτει μια λιγότερο προφανή οπτική στα γεγονότα της Μικρασιατικής Εκστρατείας. Μέσω της ανακοίνωσής μου επιχειρώ να απαντήσω στα ακόλουθα ερωτήματα: ποια ήταν τα βιογραφικά του στοιχεία; ποια η σχέση του με την πολιτική σκηνή κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, αλλά και με τον Ελευθέριο Βενιζέλο; τι ανάμειξη είχε με την εφημεριδογραφία στον Πειραιά τη δεκαετία του '30; τι περιλαμβάνει η συγγραφική του παραγωγή; ποιος ήταν ο χρόνος και ο τόπος της πρώτης έκδοσης και ποια τα βασικότερα προβλήματά της; και τέλος, πού τοποθετείται το συγγραφικό του έργο σε σύγκριση με όμοια κείμενα του είδους;

Persa **Apostoli**, Hellenic Open University

Αποτυπώσεις της ιστορικής εμπειρίας και της πολιτισμικής ταυτότητας του Νεότερου Ελληνισμού στα «Σπασμένα χέρια της Αφροδίτης της Μήλου» (2002) του Νάνου Βαλαωρίτη

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να εξετάσει την ειρωνική πρόσληψη της ιστορικής εμπειρίας και την παρωδιακή αποτύπωση της κατακερματισμένης πολιτισμικής ταυτότητας του νεότερου Ελληνισμού στην παιγνιώδη μεταμυθοπλασία *Τα Σπασμένα χέρια της Αφροδίτης της Μήλου* (2002) του Νάνου Βαλαωρίτη. Το μυθιστόρημα ξεκινά παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης, όταν σε ένα χωράφι ανακαλύπτεται το διαμελισμένο άγαλμα της Αφροδίτης της Μήλου, το οποίο θα καταλήξει στην κατοχή των Γάλλων και στο Μουσείο του Λούβρου. Στη συνέχεια παρακολουθεί την περιπετειώδη διαδρομή των σπασμένων χεριών του αγάλματος στον χώρο και τον χρόνο, μέσα από μια δαιδαλώδη πλοκή η οποία καλύπτει περισσότερα από 100 χρόνια νεότερης Ιστορίας. Κοσμοπολίτης και για πολλά χρόνια Έλληνας της διασποράς, ο Βαλαωρίτης ιδιοσυγκρασιακά προσεγγίζει τον Ελληνισμό τόσο υπό το οριενταλιστικό βλέμμα του Δυτικού όσο και υπό το βλέμμα του Έλληνα που έχει βιώσει την οθωμανική κυριαρχία ως μέρος ενός ευρύτερου ηγεμονικού, οικονομοκεντρικού συστήματος. Παράλληλα υπονομεύει σατιρικά το ίδιο το αξιακό φορτίο της ελληνικότητας.

Christos **Apostolopoulos**, Greek Ministry of Foreign Affairs

Ταραχές και εξεγέρσεις στην Κύπρο κατά τις τελευταίες δεκαετίες της Βενετοκρατίας - μια κριτική επανεξέταση

Η περίοδος της Βενετοκρατίας στην Κύπρο, στη μικρότερη του ενός αιώνα διάρκειά της, χαρακτηρίζεται από τη συγκεντρωτική διοίκηση εκ μέρους των βενετικών αρχών και από ένα κλίμα σχετικής ηρεμίας στη νήσο, παρά την κατά καιρούς εμφάνιση προβλημάτων και δυσανεσκειών. Η εικόνα αυτή διαφοροποιείται μερικώς κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες της βενετικής διακυβέρνησης, με τρία περιστατικά κοινωνικών εντάσεων: την εξέγερση των παροίκων το 1551, το κίνημα του Ιάκωβου Διασορηνού το 1563 και τις ταραχές λόγω των ελλείψεων σε σιτηρά το 1566. Στην ανακοίνωση γίνεται προσπάθεια συνθετικής προσέγγισης των τριών περιπτώσεων, μέσα από την κριτική επαναπροσέγγιση της πρόσφατης ιδίως βιβλιογραφίας και την αξιοποίηση άγνωστων έως τώρα στοιχείων από τα βενετικά αρχεία. Επιχειρείται η κωδικοποίηση των βασικών χαρακτηριστικών των τριών περιστατικών, η συνολική αποτίμηση της σημασίας τους μέσα στο ιστορικό πανόραμα της Βενετοκρατίας στην Κύπρο, αλλά και η κριτική τοποθέτησή τους στο ευρύτερο τοπίο των ταραχών ή εξεγέρσεων στον χώρο του Βενετοκρατούμενου Ελληνισμού.

Marina **Aretaki**, University of Crete

Μαρτυρία και έρευνα: αναπαραστάσεις του 1922 στην πεζογραφία του 21ου αιώνα

Η ανακοίνωση θα μελετήσει τους τρόπους με τους οποίους λογοτεχνικά κείμενα της τελευταίας εικοσαετίας που συνδιαλέγονται με τον πόλεμο του 1922 και με τα δραματικά επακόλουθά του, ενσωματώνουν στην αφήγηση τους μια ερευνητική διαδικασία για την προσέγγιση του παρελθόντος: χρήση και προβολή της ιστορικής έρευνας, γενικότερη βιβλιογραφική αναζήτηση, αναδίφηση του οικογενειακού αρχείου και των τεκμηρίων οικογενειακής ιστορίας, χρήση ντοκουμέντων και φωτογραφιών. Με αφετηρία συχνά το παρόν, ο αναστοχασμός και η αναζήτηση των παρελθόντος συνοδεύεται από μια διαγενεακή έρευνα αφού τα ερωτήματα για τα ατομικά και συλλογικά δραματικά γεγονότα παραμένουν, ενώ η οδύνη στη δεύτερη ή τρίτη γενιά δεν έχει εξαλειφθεί ακόμα. Αξίζει να αναρωτηθούμε αν στα κείμενα αυτά που ανανεώνουν τη θεματική της καταστροφής διακρίνεται μια πορεία επούλωσης του τραύματος.

Konstantinos **Argianas**, Department of Fine Arts, Cyprus University of Technology

Τα δημόσια μνημεία για την Εθνική Αντίσταση στην Αθήνα κατά την περίοδο της Μεταπολίτευσης

Στην παρούσα ανακοίνωση θα διερευνήσω τις αναπαραστάσεις της μνήμης για τη δεκαετία του 1940 στον ελληνικό δημόσιο χώρο κατά την περίοδο της Μεταπολίτευσης. Πιο συγκεκριμένα, θα εστιάσω στα δημόσια μνημεία για την Εθνική Αντίσταση, τα οποία ανεγείρονται στην Αθήνα στα χρόνια της πολιτικής και ιδεολογικής ηγεμονίας του ΠΑΣΟΚ. Παράλληλα, διασταυρώνοντας την ιστορία της τέχνης με τη δημόσια ιστορία και την ιστορία των πολιτικών ιδεολογικών, θα εξετάσω τις αισθητικές, πολιτικές και ιδεολογικές διαστάσεις των υπό εξέταση μνημείων. Επιπλέον, προσλαμβάνοντας τα υπό εξέταση μνημεία και ως μνημονικούς τόπους, θα διερευνήσω τις διάφορες επιτελέσεις που λαμβάνουν χώρα σε αυτά, όπως π.χ. εκδηλώσεις μνήμης με επισκέψεις από Έλληνες και ξένους πολιτικούς, καταθέσεις στεφάνων και ομιλίες. Τέλος, θα επιχειρήσω να ανιχνεύσω πτυχές της ιδεολογικής αντιπαράθεσης ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και τη Νέα Δημοκρατία, αλλά και ανάμεσα στο ΠΑΣΟΚ και τα κόμματα της Αριστεράς κατά τη δεκαετία του 1980 και αργότερα.

Maria **Athanasopoulou**, Aristotle University of Thessaloniki

Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, «Η Έξοδος» (1980 – 2016): περιγραφή και σχόλιο της ανθολογίας μαρτυριών εκτοπισμού των Ρωμιών της Μικρασίας προς την Ελλάδα, την περίοδο της Καταστροφής

Στην παρούσα ανακοίνωση σχολιάζω το ανθολόγιο μαρτυριών από τον αναγκαστικό εκτοπισμό των Ελλήνων της Μικρασίας (1919 – 22) του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, *Η Έξοδος*, τ. Α'-Ε'. Σχολιάζω το υλικό που περιέχουν οι τόμοι και το εκδοτικό προφίλ που ακολουθούν, την εθνική ιδεολογία που, διά των εκδοτικών επιλογών τους, φαίνεται να προωθούν, ή ακόμα και να τροποποιούν με την πάροδο των ετών. Συζητώ πώς συνομιλούν οι μαρτυρίες αυτές με τις υπερπολλαπλάσιες που βρίσκονται κατατεθειμένες στο «Αρχείο Προφορικής Παράδοσης» του ΚΜΣ, και δεν επελέγησαν για δημοσίευση. Μπορούμε, άραγε, να συναγάγουμε έναν τύπο «ιδεατής» μαρτυρίας από το υλικό των τόμων, και το πώς ίσως αυτός τροποποιείται ανάλογα με την εποχή έκδοσης κάθε τόμου; Ποιοι οι «ιδεώδεις πρωταγωνιστές» των κειμένων, και τι είδους αφηγηματικά μοτίβα επανέρχονται στις γραπτές αποτυπώσεις τους; Ποια σχέση μαρτυρίας-τραύματος που ανιχνεύουμε εδώ; Ποιος ο ρόλος των ερευνητών κατά τη συλλογή των μαρτυριών, στην ίδια την διαμόρφωσή τους; Μπορούμε, τέλος, να διαβάσουμε τις μαρτυρίες της *Έξοδου* σαν λογοτεχνία;

Maja **Baćić Čosić**, Antonina **Kostić**, University of Belgrade

Υποτιτλισμός ιδιωτισμών και επιφωνημάτων στη σερβική γλώσσα: η περίπτωση της ελληνικής σειράς «Μπρούσκο»

Η παρούσα εισήγηση έχει ως σκοπό να μελετήσει τον τρόπο με τον οποίο μεταφράζονται από την ελληνική στη σερβική γλώσσα ορισμένοι ιδιωτισμοί (π.χ. *Θα φας ξύλο*, *Θα μου κρεμάσουν το κουδούνι* κτλ) και επιφωνήματα (π.χ. *ωωω*, *χιμ*, *μπα*, *ποπό*, *άντε*, *μακάρι* κτλ) που εμφανίζονται στην πρώτη σεζόν της σειράς «Μπρούσκο», η οποία προβάλλεται με υπότιτλους στη Σερβική τηλεόραση. Πιο συγκεκριμένα, το επίκεντρο της μελέτης μας αποτελούν επιλεγμένοι διάλογοι από τα πρώτα δέκα επεισόδια της πρώτης σεζόν της σειράς αυτής. Στην εισήγηση αυτή σκοπεύουμε να εντοπίσουμε και να επισημάνουμε εκείνα τα γλωσσικά σημεία που ενδέχεται να αποτελούν πρόκληση στο πλαίσιο του συγκεκριμένου υποτιτλισμού, όπως και τα πολιτισμικά στοιχεία τα οποία συνδέονται με τα σημεία αυτά, λαμβάνοντας υπόψιν τη σημασία σωστής μεταφοράς τους στη γλώσσα-στόχο και την κατανόησή τους από το σερβόφωνο τηλεοπτικό κοινό.

Helena **Badell Giralt**, University of Barcelona – University Pompeu Fabra

Η παρωδία της θρησκευτικής γλώσσας στην «Πάπισσα Ιωάννα» και στις μεταφράσεις της

Στην *Πάπισσα Ιωάννα* του Ε. Ροΐδη οι θρύλοι του Μεσαίωνα παρουσιάζονται μέσω μιας αφήγησης που αναμειγνύει το υψηλό με το χαμηλό. Γι' αυτό τον λόγο, όπως έχει ήδη προταθεί από άλλους μελετητές, το έργο μπορεί εύκολα να συσχετιστεί με την έννοια του καρναβαλιού, που αντικατοπτρίζεται και σε μια παρωδική χρήση της γλώσσας. Στην παρούσα μελέτη εστιάζουμε, πρώτα, στην ανάλυση διάφορων γλωσσικών στοιχείων και κειμενικών τεχνασμάτων που επιτρέπουν αυτή την παρωδική υφή, και, στη συνέχεια, στην εξέταση των στρατηγικών που χρησιμοποιήθηκαν σε διάφορες μεταφράσεις στα ισπανικά, στα γαλλικά και στα καταλανικά για την απόδοσή της. Ο στόχος είναι να συμβάλουμε και στη μελέτη της γλώσσας και των μεταφράσεων των έργων του Ροΐδη.

Mary **Bairaktari**, National and Kapodistrian University of Athens

Ο μίτος της νέας ελληνικής γλώσσας στο θεατρικό και μεταφραστικό έργο του Ανδρέα Στάικου

Η θεατρική γραφή του Ανδρέα Στάικου και το μεταφραστικό έργο του, ιδωμένα συνολικά ως «ίχνος» του συγγραφέα-μεταφραστή-δημιουργού στην νέα ελληνική γλώσσα, φέρουν μια αναγνωρίσιμη ιδιοτυπία η οποία σχηματίζει ενιαίο μίτο: Τη δημιουργία ενός εκλεπτυσμένου υφολογικά κειμένου το οποίο βασίζεται, μεταξύ άλλων στοιχείων, στην εμβόλιμη χρήση λόγιων εκφράσεων που ανατρέχουν στην καθαρεύουσα, προκειμένου να επιτύχουν την ολική, αισθητική κυρίως, αναδρομή στις προ του 20ού αιώνα χρονικές περιόδους. Με αφετηρία το συγγραφικό και το μεταφραστικό έργο του, θα διερευνήσουμε τις διόδους γεφύρωσης του διαπολιτισμικού και χρονικού άλματος το οποίο επιτελείται μέσα από το εμφανές αποτύπωμα της ιδιάζουσας γραφής του Στάικου στη νέα ελληνική γλώσσα, τη συστηματοποίηση της μεταφραστικής στρατηγικής και των επί μέρους συγγραφικών θεμάτων και «υλικών» του. Η μελέτη μας τοποθετείται στη σύγκλιση των Νεοελληνικών Σπουδών, των Μεταφραστικών Σπουδών, της Σημειολογίας του Θεάτρου και της ευρύτερης διαπολιτισμικής οπτικής.

Evanthia **Baruta**, E. Çabej University: see Kostando **Ksera**

Trisevgeni **Bilia**, University of Oxford

Manto Aravantinou's Joycean archive: a reading of Joyce's Greek notebooks

This presentation will focus on the work of Manto Aravantinou (1923/1926 – 1998), a Greek poet, critic, and translator of James Joyce, mainly active in the 1960s – 1980s. Specifically, it will discuss her work on Joyce as it has been developed in her 1977 monograph *Ta ellinika tou James Joyce* [James Joyce's Greek] in which she explores the Irish author's connection to the Greek language, culture, and people through archival research. Through examples from her critical and literary work and considering discussions about the 'weird' as a mode of perception (Fisher 2016), this presentation will argue that Aravantinou introduces new modalities of reading Joyce in the periphery. Drawing from the Greek notes found in the Joyce archive for her interpretation and translation and from key ideas of poststructuralism with which she came into contact while studying in Paris, Aravantinou provides an alternative, weird reading of Joyce in the periphery.

Athanasios **Blesios**, University of the Peloponnese

Πτυχές της κυπριακής τραγωδίας του 1974 στη σύγχρονη κυπριακή δραματουργία

Η θεματική της κυπριακής τραγωδίας του 1974 βρήκε πρόσφορο έδαφος στη δραματουργία της Κύπρου. Για την επεξεργασία του θέματος πρόκειται να χρησιμοποιηθούν μεθοδολογικά εργαλεία και έννοιες από τους επιστημονικούς χώρους της πολιτισμικής κοινωνιολογίας και θεωρίας, της ιστοριογραφίας, με έμφαση στην έννοια, στη θεωρία και στις πτυχές του πολιτισμικού τραύματος και στην έννοια της μνημονικής κουλτούρας. Στο πλαίσιο αυτό τίθενται ερευνητικά ερωτήματα που πρέπει να απαντηθούν μέσω της ανάλυσης της δραματουργίας, όπως: ποιες είναι οι κύριες πτυχές του κυπριακού τραύματος; Σε ποια γεγονότα δίνουν έμφαση οι συγγραφείς; Πώς συνδέονται τα ιστορικά γεγονότα με την καθημερινότητα, τις αντιλήψεις και τις προτεραιότητες των ηρώων; Σε τι αποσκοπεί η δραματουργική επεξεργασία και προβολή των σχετικών ζητημάτων από τους συγγραφείς; Η ανακοίνωση σκοπεύει να διερευνήσει τις πτυχές της κυπριακής τραγωδίας στην κυπριακή δραματουργία και κατ' εξαίρεση στην ελλαδική και να καταλήξει στα κατάλληλα συμπεράσματα.

Tobias **Blümel**, Selma Stern Center for Jewish Studies Berlin – Brandenburg

Greek Jews as second-class citizens. Antisemitism during the Junta and the first decade of democratic transition (1967 – 1984)

After the Greek Civil War, the 1952 constitution established the “Helleno-Christian culture” as the ideological cornerstone of state education. Around 50 percent of Jewish Holocaust survivors had already left Greece by then. In 1955, the Greek state expatriated these survivors through changes in the law on citizenship, claiming they lacked “national consciousness” while labeling the remaining 5,000 Jews “non-genuine Greeks.” April 21, 1967, marked the beginning of an antisemitic campaign led by Greek Orthodox Church officials. This campaign pervaded public education, the military, and the Greek judiciary, persisting for decades. Even after the Junta's overthrow in 1974, Greek Jews were systematically denied teaching positions in public schools and military careers, making them second-class citizens. By examining the Archive of the Central Board of Jewish Communities of Greece (KIS), the Greek foreign ministry, legal texts, and newspapers, I will explore the ongoing challenges faced by Greek Jewish citizens, even after joining the European Community. I will also highlight the Central Board's fight against structural antisemitism, which profoundly affected survivors and their descendants, leading them to seek a particular “Greek” Jewish identity.

Constantin **Bobas**, University of Lille

Ο ημερολογιακός λόγος του Γ. Σεφέρη και η αίσθηση του περιβάλλοντος χώρου. Η λειτουργία του ενανθρωπισμού της φύσης ως συλλογικής εμπειρίας της ελληνικότητας

Η αισθητικοποίηση της ελληνικής φύσης αποτελεί μια βασική παράμετρο της λογοτεχνικής έκφρασης της γενιάς του '30. Ωστόσο, η αισθητική προοπτική δεν είναι η μοναδική σχέση που αναπτύσσεται με τον χώρο στο ευρύτερο πλαίσιο του αιτήματος της *ελληνικότητας* ως ιστορικής συλλογικής εμπειρίας και των πολιτισμικών ή πολιτικών διαστάσεων της. Στην ποιητική δημιουργία του Σεφέρη ανιχνεύεται και ένα άλλο στοιχείο το οποίο προφανώς συνδέει την αισθητική με την ηθική ενατένιση του χώρου, ιδιαίτερα με την αναφορά στην έννοια του *ενανθρωπισμού* (*Δοκιμές*). Πράγματι, η λειτουργία του *ενανθρωπισμού* αποκτά πολλαπλές προεκτάσεις και καινοφανείς διαμορφώσεις στον ημερολογιακό λόγο του Σεφέρη (*Μέρες*) με την διπλή υποκειμενική εμπλοκή και τη διαρκή διαπερατότητα μυθοπλασίας και πραγματικότητας που τον χαρακτηρίζει. Η παρούσα προσέγγιση εγγράφεται σε μια γενικότερη θεματική και υφολογική συνάφεια της Νεοελληνικής λογοτεχνίας καθώς και στις διασυνδέσεις της με άλλες λογοτεχνίες κατά την ίδια περίοδο με πεδίο αναφοράς τη συλλογική ιστορική μνήμη ή αφήγηση.

Maria **Boletsi**, University of Amsterdam

C.P. Cavafy's poetics of the spectral: on conjurations and broken promises

Cavafy's persistent preoccupation with activating the past and making it an incalculable force in future presents gives shape to what I call his *poetics of the spectral*: a poetics that yields a porous 'now' inhabited by—literal and figurative—spectral figures. I here probe two strategies involved in this spectral poetics: *broken promises* and *conjurations*. Cavafy's poems experiment with summoning the dead and the past, but also stage the failure of such strategies. Even when conjurations succeed, the speaker is not always in control of specters: their appearances are unpredictable, unstable, suggesting the conjurer's compromised agency. Promises are also constantly made by characters to others or to themselves, but they are usually broken. Broken pledges and unmet commitments pervade Cavafy's universe. What do (failed) conjurations and (broken) promises tell us about poetry's (in)ability to momentarily suspend death, rupture the present or function as a space of mourning? What broken promises share with conjurations is a momentary deferral of death and endings by resisting the end of desire. They ensure that both past and future keep haunting the poetic present and extend the haunting of Cavafy's poems to future presents.

Ekkehard Wolfgang **Bornträger**, University of Fribourg, SSEN

Εκσυγχρονισμός και δημιουργία νέου λεξιλογίου, όχι μόνο μια ελληνική ειδικότητα. Μια συγκριτική προσέγγιση

In the wake of societal modernization, technological progress and linguistic emancipation Modern Greek had to face the challenge of extending its notional inventory by the creation of neologisms, a long and sometimes troublesome process. Evidently, other countries often found themselves in a comparable situation. Creating neologisms after all has not been a Greek peculiarity in spite of the rather unique (in conflictual intensity, political implications and duration) γλωσσικό ζήτημα. We shall endeavor to highlight some analogies and divergences of the Greek "model" with the strategies of lexical enrichment adopted by some major and minor European languages such as German, Lithuanian, Romanian and Russian. In doing so we shall explore the varying importance of previous language strata or predecessor languages, the role of calques, direct borrowings and lexical "inventions" More technical aspects such as types of lexical compounds, suffigation, morphological and phonetical integration will also be discussed.

Thalia **Bousiopolou**, National and Kapodistrian University of Athens

Ντελεζιανές απεδαφικοποιήσεις στο πολιορκημένο Μεσολόγγι: Το «μπουκάλι» του Βασίλη Ζιώγα

Στο θεατρικό έργο του Βασίλη Ζιώγα *Το μπουκάλι*, η δράση τοποθετείται στο πολιορκημένο Μεσολόγγι την άνοιξη του 1826, λίγο πριν την πτώση του. Πρωταγωνιστικά πρόσωπα δύο Πολωνοί που, για ξεχωριστούς ο καθένας λόγους, συνδράμουν τον αγώνα των πολιορκημένων. Στις συζητήσεις τους, στο μεταίχμιο μεταξύ παράκρουσης και λογικής, ανατέμνονται οι έννοιες της ελευθερίας, του αγώνα, του θανάτου. Στο πολυεπίπεδο έργο του Ζιώγα διακρίνονται η προβληματική του εγκλεισμού, το ζήτημα της εξουσίας αλλά και τα πορώδη όρια των χωροχρονικών πεδίων, της ζωής και του θανάτου, του πραγματικού και του φανταστικού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η προσέγγιση, υπό την ντελεζιανή φιλοσοφική οπτική, του τρόπου με τον οποίον η επιθυμητική παραγωγή κλονίζει τους ταυτοποιητικούς και ολοποιητικούς εξουσιαστικούς μηχανισμούς: χαρακτηριστικό παράδειγμα οι έννοιες της ελευθερίας και του ηρωισμού, οι οποίες απεδαφικοποιούνται από τους επικρατούντες καθορισμούς τους. Η επανεδαφικοποίησή τους, όπως φανερώνει το κλείσιμο του έργου, θα λάβει χώρα εντός νέων, αναπροσαρμοσμένων επικωδικώσεων των εξουσιαστικών μηχανών.

Styliani **Boutsaki**, University of Crete

Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής: η μετάβαση από τη νεότητα στην ωριμότητα μέσα από τα περικείμενα του λογοτεχνικού του έργου

Τα περικείμενα (paratexts) στο έργο του Αλέξανδρου Ρίζου Ραγκαβή αποτελούν πηγές πολύτιμων πληροφοριών για την πολιτισμική και πνευματική ιστορία του νεότευκτου ελλαδικού κράτους. Από τα *motti* και τα χαρακτηριστικά που πλασιώνουν τις εκδόσεις του ποιητικού του έργου έως τους ευφάνταστους και προγραμματικούς προλόγους του ευρύτερου λογοτεχνικού του έργου τα χρόνια 1831 – 1855, η αυτόνομη μελέτη των περικείμενων του ραγκαβικού έργου αποκαλύπτει την εκδίπλωση και την εξέλιξη της σκέψης του πάνω σε κρίσιμα ζητήματα της νεοελληνικής πνευματικής ζωής: γλωσσικά, λογοτεχνικά, μεταφραστικά, μετρικά, ακόμα και ζητήματα πολιτισμικής παράδοσης με έμφαση στη φαναριώτικη ταυτότητα και κληρονομιά. Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρήσω, με τεκμήρια τα περικείμενα των λογοτεχνικών εκδόσεων του (1831 – 1855), να σκιαγραφήσω την εξέλιξη του Ραγκαβή από φιλόδοξο και φιλόμουσο απόφοιτο αξιωματικό στρατιωτικής σχολής σε χαρακτηριστικό παράδειγμα «ανθρώπου των γραμμάτων» του 19ου αιώνα, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Jacques **Bouyer**, Inalco Paris

Διερευνώντας τον ρολό των μπίτνικ και άλλων νεανικών μεταπολεμικών κινημάτων στον προσδιορισμό του Νέου Ελληνισμού στη νεοελληνική πεζογραφία (1967 – 1974). Το παράδειγμα του Μάριου Χάκκα

Βασισμένος σε μια επιλογή διηγημάτων του, από τον *Μπιντέ και άλλες ιστορίες* (1970) και από *Το κοινόβιο* (1972), σκοπεύω να αξιολογήσω τη συνεισφορά του Μάριου Χάκκα στη μεταβολή του ελληνικού διηγήματος στην αρχή της δεκαετίας του '70. Θα δείξω με ποιον τρόπο ο διηγηματογράφος εγκατέλειψε το ρεαλιστικό και ιδεολογικά σημαδεμένο διήγημα της πρώτης του συλλογής. Επανάδρυσε τη συγγραφή του με βάση την οργή και την αναρχίζουσα του διάθεση, την αμφισβήτηση του καταναλωτισμού ή του καταπιεστικού κατεστημένου οι οποίες χαρακτηρίζουν τη γενιά μπιτ και άλλων νεανικών κινημάτων. Συνδύασε αυτά τα εξωτερικά θεματικά γνωρίσματα των μπίτνικ με πιο μορφικές αλλαγές. Τόσο που μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ο Χάκκας συνέβαλε όντως στη προσαρμογή της νεοελληνικής πεζογραφίας στις νέες συνθήκες που επέβαλαν και η δικτατορία και ο καταναλωτισμός.

Ioannis **Brigkos**, University of Vienna

*Ακροβατώντας μεταξύ ουδετερότητας και *realpolitik*: οι σχέσεις της Ελλάδας με την Αυστρία κατά την περίοδο της Δικτατορίας, 1967 – 1974*

Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να παρουσιάσει τον τρόπο λειτουργίας της άσκησης εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας κατά τη διάρκεια της δικτατορίας των Συνταγματαρχών από τη μια και των αυστριακών κυβερνήσεων συντηρητικής (1966 – 1970) και σοσιαλδημοκρατικής απόχρωσης (1970 – 1974) από την άλλη. Θα καταδειχθεί ότι από τη μια η ψυχροπολεμική διπλωματία της Βιέννης δεν ανταποκρινόταν πάντοτε στις προϋποθέσεις του συμφώνου ουδετερότητας (1955). Κατ' αυτόν τον τρόπο η Αυστρία άσκησε τη δική της *realpolitik* παρέχοντας συγκεκαλυμμένη στήριξη στη δικτατορία, όπως καταδείχθηκε στην «Ελληνική υπόθεση» στο Συμβούλιο της Ευρώπης (1967 – 1969), ή της μεγαλύτερης μεταπολεμικής αυστριακής επένδυσης σε υπερπόντιο έδαφος, αυτή της αυτοκινητοβιομηχανίας Steyr-Daimler-Puch-AG στη Β. Ελλάδα το έτος 1972, στο ύψος των 78 \$ εκατομμυρίων. Αφετέρου, η Ελλάδα στόχευσε αρχικά στη διατήρηση κι έπειτα στην ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών.

Michał **Bzinkowski**, Jagiellonian University in Krakow

Ανάμεσα στην ιστορία και στο όραμα - οι αντιλήψεις του Νίκου Καζαντζάκη για το Βυζάντιο στο «Ημερολόγιο του Αγίου Όρους του 1914»

Το πρόσφατα δημοσιευμένο σημειωματάριο του Νίκου Καζαντζάκη, *Άγιον Όρος. Ν/βρης – Δ/βρης 1914. Ημερολόγιο* (Επιμέλεια-εισαγωγή-σχόλια Χριστίνα Ντουνιά - Παρασκευή Βασιλειάδη) (Ηράκλειο: Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη, 2020), ρίχνει ένα εντελώς νέο φως στο ζήτημα της πρόσληψης του Βυζαντίου στο έργο του. Στην παρούσα ανακοίνωση, βασιζόμενος στο προαναφερθέν ημερολόγιο του 1914, θα προσπαθήσω να σχεδιάσω τις εικόνες και τις μνείες του Βυζαντίου οι οποίες εμφανίζονται στο ημερολόγιο του ταξιδιού που έκανε στο Άγιο Όρος με τον Άγγελο Σικελιανό το 1914. Όπως αποδεικνύεται, στα σημειώματα του νέου ακόμη συγγραφέα θα βρούμε τις πρώτες πηγές έμπνευσης και τους σπόρους της πρωτοφανή κοσμοθεωρίας του η οποία θα αποκρυσταλλωθεί στα ώριμα μυθιστορήματά του.

Caterina **Carpinato**, Ca' Foscari University of Venice

Βενετία 1509 – 1549: μια μικρή ελληνική ιστορία

Το πρώτο μισό του δέκατου έκτου αιώνα δημοσιεύτηκαν λογοτεχνικά κείμενα (αλλά όχι μόνο) σε δημόδη ελληνικά σε ορισμένους βενετσιάνικους τυπογράφους και ειδικότερα στον εκδοτικό οίκο των αδελφών Nicolini da Sabbio. Μετά από 30 χρόνια από τη διδακτορική μου διατριβή, θα ήθελα να αφηγηθώ υπό το πρίσμα μιας διαφορετικής οπτικής και νέων ερευνητικών δεδομένων, το ιστορικό-πολιτιστικό πλαίσιο μέσα στο οποίο εξαπλώθηκε η παραγωγή ελληνικών βιβλίων για έλληνες αναγνώστες, στην προσπάθεια να προσφέρω ένα κομμάτι της ιστορίας των σχέσεων Ελλήνων και Βενετίας τον δέκατο έκτο αιώνα. Θα εξεταστούν επίσης τα αρχικά λόγια μιας πολύγλωσσης βενετσιάνικης κωμωδίας, *La Rodiana* (1542) του Andrea Calmo, όπου βρίσκεται η πρώτη απόδειξη μιας άμεσης αναφορά από τον Όμηρο σε θεατρικό έργο του δέκατου έκτου αιώνα.

Katerina **Chalkou**, University of Patras

Από την επικαιρότητα στην επέτειο: οι νεοελληνικές ιστορικές θεατρικές παραστάσεις αρχαίων και αρχαιοθέμων δραμάτων ως εγκιβωτισμένα έργα στη δραματολογία του 19ου και του 20ού αιώνα

Στην εισήγηση εξετάζονται οι νεοελληνικές εμβληματικές ιστορικές παραστάσεις αρχαίων ή εμπνευσμένων από τον αρχαίο μύθο δραμάτων των 19ου και 20ού αιώνων που εντάχθηκαν ως εσώκλειστη δομή στη νεοελληνική δραματολογία των δύο αιώνων· παραστάσεις των οποίων η ένταξη στη δραματολογία συμβαίνει ταυτόχρονα ή ετερόχρονα προς τον χρόνο παρουσιάσής τους, προσδίδοντας, αντίστοιχα, στο δραματικό προϊόν το στοιχείο του επίκαιρου ή του επετειακού. Εξετάζονται τα είδη δραμάτων που τις δεξιώθηκαν: σύντομα σατιρικά θεατρόμορφα δράματα των «δραματοργών του Τύπου», δημοσιευμένα σε στήλες εφημερίδων και περιοδικών σε ταυτοχρονία με τις παραστάσεις, και νεότερα θεατρικά έργα, που γράφτηκαν με ή χωρίς πρόθεση να παρασταθούν, παραστάθηκαν και εκδόθηκαν, εγκαίρως ή μεταγενέστερα, με αφορμή επέτειο συνδεδεμένη με την οικεία, απομακρυσμένη, ωστόσο, παραστασιακή πραγματικότητα. Τα δραματικά κείμενα απαθανατίζουν ιστορικά πρόσωπα με καλλιτεχνική ιδιότητα, νεοπαγείς και παλαιές ειδικότητες του κλάδου δραματικής τέχνης, δημιουργημένες προσωποποιημένες έννοιες, αμφιλεγόμενες μεταφράσεις, την υποκατάσταση του δραματικού προσώπου από τον ηθοποιό, την εικόνα του σύγχρονου θεατή.

Christos **Charakopoulos**, Ioannis **Kioridis**, Jasna **Stojanović**, Tasoula **Tsilimeni**, University of Thessaly, Hellenic Open University, University of Belgrade

Κοινά βιώματα και εμπειρίες Ελλήνων και Σέρβων στη δημοτική ποίηση: το παράδειγμα των δημοτικών τραγουδιών «Του νεκρού αδελφού» και «Η κόρη και τ' αδέλφια της» (Браћа и Сестра)

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιαστούν τα κοινά πολιτισμικά στοιχεία και οι ηθικοί κοινωνικοί κώδικες των Ελλήνων και των Σέρβων, όπως διαμορφώθηκαν στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής και διαφαίνονται στα δημοτικά τραγούδια «Του νεκρού αδελφού» και «Η κόρη και τ' αδέλφια της» (Браћа и Сестра). Πιο αναλυτικά, η παρούσα συγκριτική μελέτη στοχεύει να εξετάσει θέματα όπως είναι ο θεσμός της οικογένειας και οι οικογενειακοί δεσμοί, το έθιμο του γάμου, η θέση της γυναίκας, η ξενιτιά, η μεταβολή της τύχης, η δύναμη του όρκου και ο θάνατος. Τέλος, στοχεύει να κάνει μία σύντομη αναφορά στην κοινή θεματική των παραπάνω τραγουδιών με παρόμοια δημοτικά τραγούδια και από άλλες βαλκανικές χώρες, τα οποία αποδεικνύουν τις κοινές πεποιθήσεις και αντιλήψεις των ανθρώπων της περιοχής.

Varvara **Chatzi**, National and Kapodistrian University of Athens

Η γραφή της ηλεκτρονικά παραγόμενης νεοελληνικής λογοτεχνίας: το παράδειγμα των δημοσιευμένων στο Facebook μικροδιηγημάτων «Παγανιστικές δοξασίες στη Θεσσαλική επαρχία» του Χρ. Τσαπραΐλη

Η ανάρτηση μικροδιηγημάτων από τον Χρυσόστομο Τσαπραΐλη στην προσωπική του σελίδα «Παγανιστικές δοξασίες στη Θεσσαλική επαρχία» στο Facebook, ξεκίνησε το 2017 και μέχρι σήμερα αποτελεί μία από τις πιο συστηματικές και διαδεδομένες πραγματώσεις της νεοελληνικής λογοτεχνικής ψηφιακής γραφής. Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει την ψηφιακή τοπογραφία που δημιουργείται, καθώς η προαναφερθείσα ιστοσελίδα λαμβάνει χωροποιημένες διαστάσεις, συνδυάζοντας πλήθος υλικών — κειμενικών και οπτικών — στοιχείων. Το περιεχόμενο των μικροδιηγημάτων, των ιστοριών τρόμου- φανταστικού, κατά τον δημιουργό τους, συνιστά μία μυθοπλαστική εκδοχή λαϊκών δοξασιών και παραλογών. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λοιπόν, παρουσιάζει η ιδιότυπη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στη (μετα)μοντερνιστική ψηφιακή γραφή και την εθνογραφική παράδοση του τόπου, η οποία εντοπίζεται μεταξύ άλλων και στην καταλυτική επενέργεια του χώρου στον ψυχισμό και τις δράσεις των ηρώων. Η επιλογή των προς εξέταση μικροδιηγημάτων θα είναι παραδειγματική και θα λάβει υπόψιν τον βαθμό διάδρασης που προσφέρει το εν λόγω μέσο με τον αναγνώστη.

Anastasia **Chatziannidi**, National and Kapodistrian University of Athens

A cultural outline of Modern Greeks during the turbulent decade 1915 – 1925 based on the political diaries of Zygmunt Mineyko

In its diaries “Chronicle of the most important, especially political, events in Greece from February 3rd, 1915, to June 25th, 1925”, the Polish engineer and resident of Athens Zygmunt Mineyko relates the political situation in the country on an almost daily basis. In addition, Mineyko describes the Greek culture in a direct or — mostly — indirect way. Although rooted in Greece, Mineyko is not completely assimilated and occasionally thinks as an external observer, a foreigner. In these cases of being the Other, his testimony throws a particular light on different aspects of Greek culture, such as the political mentality, customs, religious beliefs etc. Based on his observations, the announcement attempts to draw a cultural profile of Modern Greeks during this critical time period.

Maria **Chatzikiyriakidou**, National and Kapodistrian University of Athens

«Συγγενική αντιπάθεια» και «μίσος γειτόνων». Η ιταλική εισβολή στην Αθήνα το 1940 μέσα από την πένα του Γιώργου Θεοτοκά

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο ο Γιώργος Θεοτοκάς παρουσιάζει την ιταλική εισβολή το 1940 στην Αθήνα και να παρατηρήσει πώς ο συγγραφέας ερμηνεύει τη συλλογική αυτή εμπειρία της οποίας υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας και μέτοχος. Για τον σκοπό αυτό, μελετήθηκε το σύνολο του έργου του πολυσχιδή θεωρητικού της «Γενιάς του '30» και πραγματοποιήθηκε έρευνα στο Αρχείο του που φυλάσσεται στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη της Αθήνας. Το τελευταίο περιέχει, μεταξύ άλλων, τα ημερολόγιά του, στα οποία καταγράφονται λεπτομερώς τα εν λόγω ιστορικά γεγονότα και οι προσωπικές του σκέψεις. Η καταγραφή αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο του έργου του Θεοτοκά το οποίο είναι πλούσιο σε αναφορές στις αλληλεπιδράσεις και τις συνδέσεις μεταξύ των δύο πολιτισμών τις οποίες ο συγγραφέας επιβεβαιώνει ακόμα και μέσα από την ιστορική συγκυρία του Δευτέρου παγκοσμίου Πολέμου που έφερε τις δύο χώρες αντιμέτωπες.

Angeliki **Chatzistavrou**, National and Kapodistrian University of Athens

«Όταν θυμηθῶ Φανάρι, ή καρδιά μ' χτυπᾷ ὅσῳ ψάρι. Συλλογοῦμαι Βουκουρέστι και ἔλπις πλέον οὐκ ἔστι»: Το Φανάρι ως σύμβολο της ταυτότητας των Φαναριωτῶν

Τον Ιανουάριου του 1745, ο Κωνσταντίνος Δράκος Σούτσος, Λογοθέτης του Οικουμενικού Πατριαρχείου, έστειλε μία έμμετρη επιστολή στον Ποστέλνικο της Μολδαβίας Κωνσταντίνο Καρατζά, στην οποία μεταξύ άλλων παρουσιάζεται με ρεαλιστικό τρόπο η άρτία του σχέση με το Φανάρι και η ειδεχθής του σύνδεση με το Βουκουρέστι. Στο παρόν του 21^{ου} αιώνα, ο ερευνητής έρχεται αντιμέτωπος με ποικίλα θεωρήματα και αξιώματα για τη φαναριώτικη περίπτωση, ένα από τα οποία είναι ακριβώς αυτή η άρρηκτη σχέση των Φαναριωτῶν με το Φανάρι και την πόλη της Κωνσταντινούπολης. Μάλιστα, οι σύγχρονοί τους, πάντως, τούς τιλοφόρησαν με αφορμή αυτή τη σχέση. Προτείνεται η παρούσα ανακοίνωση, θεματικοί άξονες της οποίας ορίζονται ο γεωγραφικός χώρος του Φαναρίου ως διαμορφωτής ταυτότητας και η κινητικότητα των Φαναριωτῶν ως μέσο διάπλασης της πολιτικής και πολιτισμικής τους συγκρότησης και διαφοροποίησης.

Ana **Chikovani**, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

The voice of the religious “Other” in selected works of Modern Greek Literature

The paper aims at contributing to the recent debates on the perceptions of the religious “Other” through the presentation and discussion of the issue in modern literature, focusing particularly on the Modern Greek prosaic works of the late 20th century and 21st century. The study will investigate whether the active migrant displacements to Greece at the end of the 20th and the beginning of the 21st century have played an important role in rethinking the image of the religious “Other”. Analysis of modern Greek fictional works will examine whether cultural perceptions have undergone changes and will study whether the ways of the portrayal of religious minorities in literature may be closely linked to a shift in cultural identity approaches. The vision of the research is to improve the understanding of the religious “Other” by studying the issue in literary texts, navigating (mis)information and analyzing the ways communities are represented.

Maria Chouliara, Democritus University of Thrace

Η ανέκδοτη αναθεωρημένη εκδοχή του έργου του Ευγένιου Βούλγαρη «Σχεδιάσμα περί Ανεξιθρησκείας»

Το *Σχεδιάσμα περί Ανεξιθρησκείας* (Λειψία 1768) συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα έργα του Ευγένιου Βούλγαρη. Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστεί συνοπτικά η ανέκδοτη αναθεώρηση του κειμένου, την οποία ο ίδιος ο Βούλγαρης αναφέρει στον αυτόγραφο κατάλογο των έργων του ως ξεχωριστό έργο. Το κείμενο παραδίδεται στον κώδικα ΕΒΕ 1332 με τίτλο *Σχεδιάσμα περί της ανεξιθρησκείας, ήτοι περί της ευλόγου ανοχής των ετεροθρήσκων*. Πρόκειται για έργο που επεξεργάστηκε ο Βούλγαρης στην τελευταία δεκαετία του 18ου αιώνα, προσθέτοντας νέα τμήματα και ενσωματώνοντας ιστορικά παραδείγματα από τις υποσημειώσεις του στο *Δοκίμιον Ιστορικών και Κριτικών περί των Διχονοιών των εν ταις Εκκλησίαις της Πολωνίας* του Βολταίρου. Επιπρόσθετα, θα διερευνηθεί η σύνδεση του αναθεωρημένου *Σχεδιάσματος* με το δεύτερο ανέκδοτο κείμενο που παρατίθεται στον κώδικα, σχετικό με την αρμόζουσα αντιμετώπιση των Ουνιτών υπηκόων της Ρωσίας. Η ταύτιση του έργου επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων για το χρόνο και τα κίνητρα της αναθεώρησης του *Σχεδιάσματος*.

Vasiliki Chrysovitsanou, Christina **Palaiologou**, University of Western Attica

Η συμβολή των οικογενειακών-φιλολογικών περιοδικών στην ανάδειξη της ελληνικής τέχνης κατά τον 19ο αιώνα: Η περίπτωση του περιοδικού «Κλειώ». Ταυτότητες, ετερότητες και πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις

Στην παρούσα ανακοίνωση θα εξεταστεί η συμβολή του οικογενειακού – φιλολογικού περιοδικού *Κλειώ* της Λειψίας στην διαμόρφωση της ελληνικής τέχνης στα τέλη του 19ου αιώνα. Αν και στις σελίδες του δεν φιλοξενείται μεγάλος αριθμός άρθρων σχετικών με την ελληνική τέχνη της εποχής, η προβολή Ελλήνων καλλιτεχνών, όπως οι Γύζης και Ιακωβίδης, οι οποίοι μαθητεύουν και δραστηριοποιούνται στη Γερμανία, φαίνεται ότι επιδρά στην διαμόρφωση της νεοελληνικής τέχνης. Σημειώνεται ότι, την περίοδο αυτή, μεγάλος αριθμός Ελλήνων καλλιτεχνών σπουδάζει στην Ακαδημία Τεχνών του Μονάχου. Το γεγονός αυτό θα συμβάλει επίσης αποφασιστικά στην εξέλιξη της τέχνης στον ελλαδικό χώρο. Ένας άλλος παράγοντας που παίζει σημαντικό ρόλο στη συγκρότηση της ελληνικής τέχνης είναι η γνωριμία του αναγνωστικού κοινού με τα πολιτιστικά τεκταινόμενα στη Γερμανία. Σε αυτό συμβάλλουν τόσο η επιλογή κειμένων από γερμανικά περιοδικά όσο και η συστηματική παρουσίαση εικόνων που στο μεγαλύτερο ποσοστό τους ήταν επώνυμα έργα συγχρόνων Γερμανών ζωγράφων.

Louiza Christodoulidou, Kalliopi **Papadodima**, University of the Aegean

Ένας αιρετικός διάλογος με την αρχαιότητα: το πώς και το γιατί του λόγου στα Κύπρια ειδώλια του Κώστα Μόντη

Ο διαλογικός χαρακτήρας του ποιητικού έργου του Κώστα Μόντη είναι έκδηλος σε όλες τις ποιητικές του συλλογές. Στην παρούσα εισήγηση, που αφορά την ποιητική συλλογή *Κύπρια ειδώλια* του Μόντη, θα μας απασχολήσει ο διάλογος του ποιητή ή/και του ποιητικού υποκειμένου με Τιτάνες, ήρωες, αγάλματα, ποιητές, φιλοσόφους, όπως ο Προμηθέας, ο Αχιλλέας, ο Όμηρος, ο Σωκράτης αλλά και δούλους από την αρχαία Αθήνα, όπως εμφανίζονται σε συγκεκριμένα ποιήματα της προαναφερθείσας συλλογής. Ο Μόντης επιστρατεύει ευρύ φάσμα γλωσσικών μέσων για την πραγμάτωση του διαλόγου. Η επανάληψη σε ποικίλες μορφές (επιαναφορά, επιφορά κ.ά.), η ποικιλία ρηματικών προσώπων, τα ερωτήματα, η προσωποποίηση, η χρήση θαυμαστικού και άλλα χρησιμοποιούνται, ώστε να πραγματευθεί ο ποιητής ένα ευρύ φάσμα θεμάτων με υπαινικτικό και ειρωνικό τρόπο.

Sofia Chueva, Lomonosov Moscow State University

Θηλυκά παράγωγα-νεολογισμοί με επίθημα –ισσα: προσέγγιση στο θέμα

Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στο θέμα του σχηματισμού των άπαξ λεγόμενων νεολογισμών θηλυκού τύπου που σχηματίζονται από τα ουσιαστικά, τα οποία κανονικά δεν έχουν παράγωγα θηλυκού γένους. Στην έρευνά μας θα αναλύσουμε τους τύπους «ανθρώπισσα», «τύπισσα» και θα δείξουμε την χρήση τους σε διάφορα περικείμενα από την σημασιολογική και πραγματολογική άποψη. Ενώ το λέξιμα «τύπισσα» παρουσιάζεται στα λεξικά της νέας ελληνικής γλώσσας, θεωρούμε ότι αυτός ο θηλυκός τύπος έχει πιο ευρεία σημασία από αυτή που σημειώθηκε στα λεξικά και δηλώνει έναν «άνθρωπο θηλυκού γένους» χωρίς να περιγράφει την εμφάνιση ή τον χαρακτήρα του. Ο τύπος «ανθρώπισσα» που εμφανίστηκε πρόσφατα και δεν αναφέρεται στα λεξικά της νέας ελληνικής γλώσσας, φαίνεται να έχει την ίδια σημασία, ωστόσο αρκετοί ομιλητές υποστηρίζουν ότι αυτός ο τύπος έχει σεξιστική, μειωτική έννοια. Υποθέτουμε ότι ο άπαξ λεγόμενος νεολογισμός «ανθρώπισσα» σχηματίστηκε κατ' αναλογία προς τον τύπο «τύπισσα» όσον αφορά τη σημασία και μορφολογικό σχηματισμό του.

Wenjun Cui, Shanghai International Studies University

Παρατηρήσεις της μεταφοράς της μητρικής γλώσσας στη διδασκαλία της ελληνικής μετάφρασης: προβλήματα και αντίμετρα

Κατά τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας, παρατηρήσαμε ότι οι Κινέζοι μαθητές αντιμετωπίζουν την πρόκληση της αρνητικής μεταφοράς από τη μητρική τους γλώσσα και τα λάθη τους στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ανταποκρίνονται σε ορισμένους κανόνες. Μέσω ενός ειδικά σχεδιασμένου προγράμματος μεταφραστικής πρακτικής, διεξάχθηκε ένα τεστ μετάφρασης σε μια ομάδα Κινέζων μαθητών και συγκρίναμε τα κοινά τους λάθη. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής δείχνουν ότι η αρνητική μεταφορά της μητρικής γλώσσας επηρεάζει κυρίως την κατάκτηση της ελληνικής γλώσσας των μαθητών σε γραμματικό και πολιτισμικό επίπεδο. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να αναλύσει τα τυπικά λάθη σε αυτές τις δύο πτυχές και να ανακαλύψει ποια συγκεκριμένα γραμματικά και πολιτισμικά φαινόμενα στα κινέζικα είναι πιθανό να προκαλέσουν δυσκολίες στην κατάκτηση της ελληνικής ως δεύτερη γλώσσα, ώστε να διευκρινιστεί περαιτέρω ο μηχανισμός αρνητικής μεταφοράς της μητρικής γλώσσας και να προταθούν αντίστοιχα αντίμετρα.

Sokol Cunga, Aristotle University of Thessaloniki

Επιδράσεις της ελληνικής γλώσσας στην αλβανική και πολιτισμικές επαφές το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα, με φορέα τον Αλβανό Ζωσιμά Ιωάννη Βρέτο

Στον κατάλογο των πρωτεργατών της Αλβανικής Αναγέννησης του 19ου αιώνα εξάισια θέση έχει ο Ζωσιμάς απόφοιτος, Ιωάννης Βρέτος, γεννημένος στο χωριό Ποστενάι της Κολόνας. Έπειτα των σπουδών του εγκαταστάθηκε στην Κωνσταντινούπολη και αργότερα στο Βουκουρέστι, όπου υπήρξε όχι μόνο πρωτεργάτης για την προώθηση της γραφής και διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας των Αλβανών, αλλά και λειτούργησε ως ένας «Γουτεμβέργιος της Αλβανικής». Μέσα από το έργο του Βρέτου, που φαίνεται από τις εκδόσεις *Γραμματική της ομιλουμένης Ελληνικής Γλώσσας εις την Αλβανικήν* (Κωνσταντινούπολη, 1866), *Mirëvetija (Χρηστοθήθεια, μετάφραση από τα ελληνικά, Βουκουρέστι, 1886)*, *Numëratoreja (Αριθμητική, Βουκουρέστι, 1886)* και διαφόρων άρθρων του, παρατηρούμε όχι απλά τον απολογητή του εγγραμματισμού των ομοεθνών του στη μητρική γλώσσα, αλλά και τον βαθύ γνώστη και ένθερμο θαυμαστή του πολιτισμού και της γλώσσας των Ελλήνων. Με την παρούσα μελέτη προσπαθούμε να σκιαγραφήσουμε την πνευματική πορεία και ωρίμανση του Βρέτου, ξεκινώντας από τη μετάφραση στα αλβανικά της ελληνικής γραμματικής έως και τη μετάφραση/διασκευή πάλι από τα ελληνικά της πρώτης αλβανικής χρηστοθήειας και άλλων διδακτικών κειμένων.

Evdokia **Delipetrou**, National and Kapodistrian University of Athens

Ο Καποδίστριας «μετά». Το έργο του Νίκου Καζαντζάκη στο Εθνικό Θέατρο

Ο Καποδίστριας του Νίκου Καζαντζάκη ανέβηκε στο Εθνικό Θέατρο για πρώτη φορά το 1946, σε σκηνοθεσία Σωκράτη Καραντινού, και επαναλήφθηκε σε νέα σκηνοθεσία, του Αλέξη Σολομού, τριάντα χρόνια αργότερα. Όπως και το ιστορικό γεγονός της δολοφονίας του πρώτου κυβερνήτη, η συγγραφή του έργου και οι δύο παραστάσεις πραγματοποιήθηκαν σε εποχές «μετά»: μετεπαναστατικά, μεταπολεμικά και μεταπολιτευτικά. Κάθε μία από αυτές τις περιόδους είχε να αντιμετωπίσει προηγούμενες καταστροφές και ταυτόχρονα να διαμορφώσει τις βάσεις, ή έστω ένα όραμα, για το μέλλον. Η αισθητική και η υποδοχή των παραστάσεων ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες διαφορετικών εποχών και ανέδειξαν διαφορετικές χρήσεις του ελληνικού παρελθόντος στη σκηνή του Εθνικού Θεάτρου. Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί μία συγκριτική προσέγγιση των δύο παραστάσεων διερευνώντας τις εικόνες της Ελλάδας — της πολιτισμικής ταυτότητας, της ηγεσίας, του λαού, της ιστορίας — όπως αναδεικνύονται μέσα από το θεατρικό κείμενο, τις διαφορετικές σκηνικές του εκδοχές και την πρόσληψή τους από την κριτική.

Christina **Delistathi**, University of Westminster

Translators' work practices and the "correct" translation of Marxism

Adopting a Foucauldian perspective, the paper investigates how work practices were enacted to generate the "correct" translation of Marxist texts. It will be argued that the KKE's efforts to dominate Marxist discourse entailed the codification of the theory and the creation of definitive translations aimed at being accepted as "correct". To this end, the party instructed on the method to translate, and established an organizational model for the translation of Marxist texts. Only knowledge produced according to this method would be authorized and available to readers. The paper will discuss how the party's collaborative, centralized and professionalized organizational model alongside mechanisms of surveillance and discipline of agents in translation supported its claims of owning the "correct" interpretation of Marxism. This approach to translator work practices advances our understanding of the construction of Marxist discourse in Greece and of the relationship between social structures, power and processes of validated knowledge production.

Sophia **Denissi**, Athens School of Fine Arts

Ηρωίδες και Θύματα του '21: η έμφυλη διάσταση στην ελληνική

δραματουργία του 19ου αιώνα Η συμμετοχή των Ελληνίδων στην Επανάσταση του 1821 έχει προσελκύσει την προσοχή ήδη από τα χρόνια του Αγώνα, με ένα διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον από την πλευρά των μελετητών στις μέρες μας. Ιστορικοί, κοινωνιολόγοι, φιλόλογοι, θεατρολόγοι, ιστορικοί τέχνης κ.ά. έχουν στραφεί τα τελευταία χρόνια στο θέμα, με αφορμή την επέτειο των διακοσίων χρόνων από την έναρξή της, διευρύνοντας την οπτική μας και φέρνοντας στην επιφάνεια διαρκώς και νέα στοιχεία, παντελώς αγνοημένα έως τις μέρες μας. Στην παρούσα εισήγηση θα μας απασχολήσουν τα θεατρικά έργα του 19ου αιώνα που φέρουν στον τίτλο τους, συνεπώς στον κεντρικό δραματουργικό άξονα, γυναίκες που συμμετείχαν στον Αγώνα είτε εκούσια ως ένοπλες αγωνίστριες- κάποιες ηρωικές ιστορικές προσωπικότητες, κάποιες μυθοπλαστικές- είτε ακούσια ως τα ηρωικά αθώα θύματα των βιαιοπραγιών της εξέγερσης (σκλάβες/ορφανές/ μητέρες θυμάτων). Θα επιχειρηθεί η ανάδειξη της έμφυλης διάστασης των έργων και θα προσεγγιστεί η διαφοροποίησή τους ανά συγγραφέα και έμφυλο ρόλο: ηρωίδα-θύμα ή ηρωίδα ένοπλη αγωνίστρια του Αγώνα.

Konstantinos **Diamantis** Onassis Foundation: see Vicky **Gerontopoulou**

Ioannis **Dimitrakakis**, University of Crete

Στοιχεία για την ιστορία του αντιδιανοουμενισμού στην Ελλάδα: η έννοια του διανοουμένου στο μεσοπολεμικό έργο του Καζαντζάκη

Η ανακοίνωσή μου θα επικεντρωθεί στην κριτική που ο Καζαντζάκης ασκεί στους διανοουμένους την περίοδο του Μεσοπολέμου. Θα αντλήσω υλικό κυρίως από τα ταξιδιωτικά του κείμενα για τη Σοβιετική Ένωση και την Ιταλία, το μυθιστόρημά του *Τόντα-Ράμπα* και την επιστολογραφία του της ίδιας περιόδου. Θα επισημάνω τα αρνητικά χαρακτηριστικά που ο Καζαντζάκης αποδίδει στους διανοουμένους και θα επιχειρήσω να απαντήσω στα παρακάτω ερωτήματα: Σε ποια σημεία η κριτική του Καζαντζάκη διασταυρώνεται με τον σύγχρονό του ευρωπαϊκό (ιδίως γαλλικό) αντιδιανοουμενισμό; Πώς συνδέεται η καζαντζακική αποδοκιμασία των διανοουμένων με τη στάση του συγγραφέα απέναντι στον σοβιετικό κομμουνισμό και τον ιταλικό φασισμό; Ποια στοιχεία δανείζεται η αποδοκιμασία αυτή από τον αριστερό και τον δεξιό αντιδιανοουμενισμό αντίστοιχα; Ποιους όρους και προϋποθέσεις θέτει ο Καζαντζάκης για την παρέμβαση του ανθρώπου των γραμμάτων στο πεδίο της δημόσιας, πολιτικής κυρίως, δράσης;

Dina **Dmitrović**, University of Belgrade: see Anka **Radenović**

Lida Maria **Dodou**, University of Vienna

Migration of Salonica Jews to Moravia, 1912 – 1936

The aim of this talk is to present a largely unexamined aspect of Jewish migration from Salonika, by focusing on a few dozen Salonika Jews who, in the early 20th century, migrated to the Habsburg Empire, and in particular, to the Moravian lands. The main focus of the contribution will be on the relations that connected Salonika Jews with the region to which they migrated and their longevity, while also examining the broader impact of this migratory pattern on the city of Salonika and its Jewry. By putting the characteristics and the trends of this migratory wave under the scope, this presentation aims to contribute to the history of Greece's Jewry as well as the migratory patterns towards Moravia, which have been the focus of research regarding the post-WWII years.

Tea **Dularidze**, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Transformation of ambassadorial terminology from Homeric epics to Modern Greek

Professional diplomacy plays an important role in relations between countries and peoples in the 21st century. If European diplomacy is believed to be rooted in the ancient Greek world, the latter is claimed to be largely inspired by the Homeric epics, which offer rich terminological and factual material related to ambassadorial practices. There are up to ten attested ancient Greek terms referring to ambassadorial functions. Although the words denote an envoy, a messenger and a herald, they are nowadays found synonymous, and they referred to different ambassadorial functions from the Homeric epics. This article also explores various theories on the etymology of the terms and presents the related verbal forms, compounds and derivatives frequently applied in ancient as well as modern Greek. In fact, they are sources for diplomatic terms established in modern Greek, and on some occasions, in a number of European languages their meaning is sometimes more or less modified.

Stefan **Dumitru**, Carol I National Defense University

Η εννοιολόγηση του θανάτου στους ιδιωτισμούς της Ελληνικής γλώσσας

Η ανακοίνωση έχει ως θέμα την παρουσίαση των επιμέρους τρόπων υλοποίησης (σε είκοσι εννέα ιδιωτισμούς), των εννοιολογικών μεταφορών που σχετίζονται με την αποδημία του ανθρώπου στον άλλον κόσμο. Η θεώρησή τους θα μας επιτρέψει να καταλάβουμε τα χαρακτηριστικά του τομέα-στόχου σε αυτό το επίπεδο του λεξικού: αυτός νοείται ταυτόχρονα ως ανάβαση (ανέβηκε στον ουρανό) ή κατάβαση (μπήκε στο λάκκο, είναι στο χώμα), ως τρόπο συνάντησης με τον Θεό (πήγε στο Θεό) ή με αρχαίες θεότητες (τον βρήκε ο χάρος), ως αγώνας (έχασε τη μάχη με το(ν) θάνατο), περίπατος μέσα στη φύση (πήγε στα θυμαράκια), ως καλλιτεχνική δραστηριότητα (το είπε το ποίημα). Με τους όρους των προαναφερθέντων γλωσσολόγων, οι εν λόγω μεταφορές είναι προσανατολιστικές. Εάν οι εκφράσεις για τις οποίες αυτοί καθόρισαν ως τομέα-πηγή το εικονιστικό σχήμα ΠΑΝΩ-ΚΑΤΩ εμπεριέχουν μεταφορές μοναδικής κατεύθυνσης, κάποιες από τις εννοιολογικές μεταφορές που λαμβάνουμε υπόψη εμφανίζονται ως αμφίδρομες. Βάσει των προαναφερθέντων ιδιωτισμών, προτείνουμε, ως εννοιολογική μεταφορά, καθοριστική για τη συλλογική νοοτροπία, Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΟΣ ΧΩΡΙΣΜΟΣ.

Zuzana **Dzurillová**, Masaryk University, Brno

Ο στατικός ιστορικός ενεστώτας στην κρητική αναγεννησιακή λογοτεχνία: «Ερωτόκριτος» και «Βοσκοπούλα»

Η εισήγηση αυτή θα εστιάσει στην ανάλυση του στατικού ΙΕ στη *παύση* στο μυθιστόρημα *Ερωτόκριτος* του Βιτσέντζου Κορνάρου και ποιμενικό ειδύλλιο *Βοσκοπούλα* ενός ανώνυμου συγγραφέα. Μετά την εξέταση της σημασιολογίας του στατικού ΙΕ, θα διερευνηθούν οι αφηγηματικοί ρόλοι του εντός της αφηγηματικής δομής στα εν λόγω κείμενα και η χρήση του θα διευκρινιστεί επίσης ως προς τον αντίκτυπό του στη νοητική αντίληψη του αποδέκτη της ιστορίας. Το φαινόμενο θα διερευνηθεί από την οπτική γωνία της αφηγηματολογίας και γνωστικής γλωσσολογίας.

Ana **Elaković–Nenadović**, University of Belgrade: see Aleksandra **Milanović**

Sara **Esteban Cabrera**, University of Granada

Το νόημα της αλήθειας στα «Απομνημονεύματα» του Φωτάκου, πρώτου υπασπιστού του Κολοκοτρώνη

Ο Πελοποννήσιος Φώτιος Χρυσανθόπουλος, πιο γνωστός ως Φωτάκος, συμμετείχε ενεργά στον αγώνα για την ελληνική ανεξαρτησία το 1821, υπό την σκιά του Κολοκοτρώνη, ως υπασπιστή. Το βιβλίο του, «Απομνημονεύματα περί της Ελληνικής Επανάστασεως» (1858 και 1898) αποτελεί πρωτογενή πηγή για την επανάσταση και μπορεί να θεωρηθεί περισσότερο ως ιστοριογραφικό έργο παρά απομνημονεύματα. Στο έργο του εντοπίζουμε έναν ανταγωνισμό μεταξύ των πεπαιδευμένων, δηλαδή, αυτών που έγραψαν την επίσημη ιστορία της Ελλάδας, π.χ. ο Σπυρίδων Τρικούπης, και των αγράμματων, δηλαδή, των συναγωνιστών που εξέδωσαν τα απομνημονεύματά τους, π.χ., ο Φωτάκος. Έχοντας ως βάση της έρευνάς μας τα Απομνημονεύματα του Φωτάκου, θα μιλήσουμε για το νόημα της αλήθειας και για την νομιμοποίηση της διήγησης σύμφωνα με τον ίδιο. Έτσι, θα δώσουμε αξία στην αλήθεια του Φωτάκου, η οποία ήθελε να «χρησιμεύσει εις τόν μέλλοντα νά γράψη γενικήν περί Έλλάδος Ίστορίαν».

Eleni Faka, Aristotle University of Thessaloniki

Προβολή αρχαιοελληνικών μύθων στα αρχιτεκτονήματα της Αθήνας του 19ου αιώνα

Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει τους βασικούς μύθους που αξιοποιούνται στη «μνημειακή αρχιτεκτονική» (στα σημαντικότερα δημόσια και ιδιωτικά αρχιτεκτονήματα) της Αθήνας του 19ου αιώνα, διερευνώντας τους λόγους επιλογής των συγκεκριμένων μύθων και συσχετίζοντάς τους με την ενίσχυση της εθνικής ταυτότητας των Ελλήνων, μέσω της απευθείας σύνδεσης του επισφαλούς παρόντος του νεοσύστατου ελληνικού κράτους με το ένδοξο παρελθόν της Αρχαίας Ελλάδας. Στην Αθήνα η επιλογή των κατά περίπτωση, ως προς τη διακόσμηση, μύθων, δεν αποτελεί συνάρτηση τυχαίων παραγόντων, αλλά υπαγορεύεται από έναν συνδυασμό αιτιών που θα διερευνηθούν. Τα κτήρια που θα μελετηθούν είναι τα Ανάκτορα του Όθωνα, το Πανεπιστήμιο, η Ακαδημία και η Βιβλιοθήκη, το Πολυτεχνείο, η οικία του Ερρίκου Σλήμαν και η οικία του Ιωάννη Σερπιέρη.

Nikos Falagkas, Hellenic Open University

Ο χωλός ήρωας σε μεταπολεμικά διηγήματα

Στην ελληνική πεζογραφία της μεταπολεμικής περιόδου κυριαρχούν η ανησυχία, το άγχος και η αγωνία. Τα πιο εμφανή από τα σημάδια που άφησαν στους ήρωες οι πολεμικές συγκρούσεις είναι οι σωματικές αναπηρίες. Αλλάζει η μοίρα όποιου μένει ανάπηρος, αλλά επηρεάζονται βαθιά και οι ζωές όσων τον συναντούν. Έτσι, για παράδειγμα, στο διήγημα της Γαλάτειας Σαράντη «Το δωμάτιο 25» (1949) το ακρωτηριασμένο πόδι του στρατιώτη γίνεται το μέτρο για το πόσο έχουν αποδεχτεί τα πρόσωπα του διηγήματος τη φρίκη του πολέμου. Σε διηγήματα του Αλεξανδρόπουλου, του Χατζή και του Τσίρκα συναντάμε χωλούς ήρωες. Σε όλες τις περιπτώσεις η χωλότητα λειτουργεί ως μια «αφηγηματική προσθήκη», σύμφωνα με τον όρο που εισηγήθηκαν οι Mitchell και Snyder, δηλαδή αποσπά τον λογοτεχνικό χαρακτήρα από την κανονικότητα και του αποδίδει μια ιδιαίτερη ταυτότητα, ενώ ταυτόχρονα η χωλότητα λειτουργεί ως μία μεταφορά για την κοινωνική κρίση ή για την ατομική κατάρρευση.

Eleni Fanioudaki, Democritus University of Thrace

Το κοινωνικό και δημογραφικό προφίλ της κοινότητας Νέων Αλατσάτων στην περιοχή Χανιαλή Τεκέ του Ηρακλείου Κρήτης

Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τη μετακίνηση των προσφυγικών πληθυσμών από την Επαρχία Αλατσάτων προς τον Δήμο Ηρακλείου, και την εγκατάστασή τους σε συμπαγείς προσφυγικές κοινότητες, ειδικότερα στην περιοχή «Χανιαλή Τεκέ», σήμερα «Νέα Αλάτσατα». Αρχικά, εξετάζεται το ιστορικό πλαίσιο μέσω των στατιστικών στοιχείων της πολιτείας και της βιβλιογραφίας. Στη συνέχεια, παρέχονται πληροφορίες για την κοινότητα από τους απόγονους των προσφύγων. Τέλος, εξετάζεται η καθημερινή ζωή των προσφύγων με συνδυασμό μαρτυριών και βιβλιογραφίας. Η βιβλιογραφία και οι πρωτογενείς πηγές παρέχουν αριθμητικά δεδομένα για τη μετακίνηση των πληθυσμών από την Επαρχία Αλατσάτων προς τον Δήμο Ηρακλείου. Έγινε ποσοτική επεξεργασία των δεδομένων για τη δημογραφική τους κατανομή. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε επίσκεψη στο Σύλλογο Αλατσατιανών Ηρακλείου, προκειμένου να αποκτηθεί πρόσβαση στο αρχείο και να πραγματοποιηθούν συνεντεύξεις με πρόσφυγες δεύτερης γενιάς, απευθείας απόγονους των Μικρασιατών. Το δεύτερο και τρίτο μέρος της ανακοίνωσης δομήθηκαν βασισμένο στις μαρτυρίες των προσφύγων για τη μετακίνηση και καθημερινή τους ζωή.

Miguel **Fernández Belmonte**, University of Thessaly

Ανάμεσα στον μοντερνισμό και την πρωτοπορία: συγκριτική ανάλυση της ελληνικής και της ισπανικής ζωγραφικής στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα

Παρά την ύπαρξη κάποιων εξαιρετικών περιπτώσεων δημιουργών που συμμετείχαν άμεσα στην πρωτοπορία σε ένα διεθνές περιβάλλον, η τέχνη στις δεκαετίες του '20 και του '30 έχει χαρακτηριστεί στην Ισπανία ως μια εσωτερική πρωτοπορία, ενώ στην Ελλάδα έχει αναφερθεί ως ελληνοκεντρικός μοντερνισμός. Στις δύο περιπτώσεις η συνείδηση του εθνικού και η εξατομικευμένη ερμηνεία της μοντέρνας τέχνης φαίνεται ότι έφεραν μια σημαντική ανανέωση στα εικαστικά. Η παρούσα πρόταση αναλύει συγκριτικά τη σχέση μεταξύ πρωτοπορίας και μοντέρνας τέχνης εκείνη την περίοδο στις δύο χώρες με σκοπό να συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση, στην ευρωπαϊκή της διάσταση, της νεοελληνικής ζωγραφικής. Εξετάζονται περιπτώσεις σημαντικών εικαστικών δημιουργών, όπως του Joaquim Sunyer, του Γεράσιμου Στέρη, του Κωνσταντίνου Μαλέα, του Ignacio Zuloaga, του Aureliano Arteta, του Γιάννη Τσαρούχη, του Benjamín Palencia, του Κωνσταντίνου Παρθένη και του Daniel Vazquez Díaz.

Alexandra **Fiotaki**, Vasileios **Tsakalis**, University of Ioannina, Relevance Digital Agency

Ο γλωσσικός πόρος «ellexis» και η αξιοποίησή του

Το «ellexis» είναι ένας γλωσσικός πόρος, ένα ψηφιακό Σώμα Κειμένων (ΣΚ) με γλωσσολογικά επισημειωμένες τις παρακάτω ακολουθίες: α. κύρια πρόταση – εξαρτημένη *ότι* πρόταση και β. κύρια πρόταση – εξαρτημένη *να* πρόταση. Το ΣΚ που αναπτύχθηκε είναι μεγέθους 330.000 λέξεων και επισημειώθηκε μορφολογικά και συντακτικά. Καθώς, ο απώτερος στόχος είναι η αξιοποίηση των δεδομένων τόσο ερευνητικά όσο και εκπαιδευτικά, σχεδιάστηκε μια διαδικτυακή εφαρμογή μέσω την οποία ο χρήστης θα μπορεί να αλληλοεπιδρά δυναμικά. Η εφαρμογή δεν οπτικοποιεί απλά τα δεδομένα, αλλά δίνει τη δυνατότητα στον χρήστη να κάνει αναζήτηση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια, όπως λέξεις, μέρη του λόγου. Επιπλέον, δίνει τη δυνατότητα για περιγραφική στατιστική ανάλυση των δεδομένων, όπως σχετική συχνότητα εμφάνισης της λέξης, με ποιες λέξεις συντάσσεται ο όρος αναζήτησης κ.ά. Συνοψίζοντας, το «ellexis» δεν είναι μόνο ένα ΣΚ σε ένα διαδικτυακό αποθετήριο, αλλά ένα ολοκληρωμένο περιβάλλον με ΣΚ και εργαλεία για επεξεργασία και αξιοποίηση του υλικού.

Nikos **Fokas**, Aris **Tsantirooulos**, Eötvös Loránd University of Budapest, University of Crete

Συλλογικό τραύμα και ταυτότητα. Η περίπτωση των Ελλήνων πολιτικών προσφύγων του Εμφυλίου Πολέμου στην Ουγγαρία

The current face of the Greek community in Hungary is largely due to the refugees who arrived in Hungary after the Greek Civil War. Civil War consist of a traumatic fact for the persons and social groups which has strong influences for the formation of identities. Sigmund Freud insists that it isn't just and simply the heinous fact the only factor which creates a trauma. For its creation, the symptoms, the actions will be adopted for its relief and its transmission and influences for to the next generations. In this perspective our lecture will focus on the grand journey of the Greek children — who arrived in Hungary without parental care — from the initial trauma to relief. We shall try to show some micro-historical variations, based on some characteristic excerpts from life-story interviews.

Loukas **Freris**, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg

Διά της διπλωματικής οδού: επιστήμη, διπλωματία και οι προσπάθειες της Ελλάδας για την εκλογή της στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΟΑΕ (1957 – 1961)

Σε αυτή την ανακοίνωση αντλώ από την ιστορία της επιστήμης και επιχειρώ να συνομιλήσω με την σύγχρονη διπλωματική και πολιτική ιστορία. Διερευνώ τις επανειλημμένες ενέργειες της Ελλάδας για εκλογή στο Διοικητικό Συμβούλιο του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας κατά τη διάρκεια της πρώιμης προσπάθειας του οργανισμού να ρυθμίσει την πυρηνική ενέργεια σε διεθνές επίπεδο. Υποστηρίζω ότι στο «τραπέζι» των πολυμερών διπλωματικών διαπραγματεύσεων που επέβαλαν ο ΟΗΕ και οι οργανισμοί του, η τυφλή εμπιστοσύνη σε μία μόνο χώρα (ακόμη και στις ΗΠΑ) δεν ήταν αρκετή. Το νέο διπλωματικό-επιστημονικό πλαίσιο που εγκαινιάστηκε μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο από τον ΔΟΑΕ απαιτούσε λεπτές διπλωματικές διαπραγματεύσεις, συμβιβασμούς και συμμαχίες όχι μόνο με τις ΗΠΑ, αλλά και με άλλους ισχυρούς παράγοντες στη διεθνή σκηνή. Τα αμέσως επόμενα χρόνια, η Ελλάδα προσπάθησε να έρθει σε συνεννόηση με άλλες ισχυρές χώρες του Δυτικού Μπλοκ. Πράγματι, κάνοντας τους κατάλληλους χειρισμούς (και συμβιβασμούς) το 1961, η Ελλάδα κατέκτησε την πολυπόθητη θέση στο Διοικητικό Συμβούλιο του ΔΟΑΕ.

Julia **Fröhlich**, University of Vienna

One route, one goal, one answer? Similarities and differences evident in the strategies employed within the Aegean refugee and evacuation phenomena 1942 – 1944

Present paper discusses the refugee movement of Greek Jews fleeing across the Aegean to Turkey (1943 – 1944) in the light of other refugee and evacuation phenomena observable in the region during World War II and the Holocaust. Based on the hypothesis that the Jewish refugees' agency was determined by an evacuation network that had its roots in the evacuation operations conducted by the Allied military (1942 – 1944), my paper compares the experiences of Jewish civilian refugees and evacuated military personnel. This comparison refers to the strategies adopted during their escape, the ways and means that enabled individual civilian refugees and members of the military personnel to take action, their (perceived) degree of agency, and the actors they interacted with both directly and indirectly in the course of their escape.

Athanassios **Galanakis**, National and Kapodistrian University of Athens

Η «μη επώνυμη» λαϊκή ποίηση της Μικρασιατικής Καταστροφής: έντυπα, καταγραφή, ερμηνείες

Βασικοί στόχοι της μελέτης είναι η καταγραφή, η ιστορική ένταξη και η ερμηνεία της «μη επώνυμης» λαϊκής ποίησης που γράφτηκε μετά την Μικρασιατική Καταστροφή, παρουσιάζοντας την προοδευτική δόμηση μιας «νέας» νεοελληνικής ταυτότητας. Παρακολουθώντας όλους τους αναβαθμούς των επίδοξων συγγραφέων, από τους επικαιρικούς προχειρολόγους έως τις περιπτώσεις που κατάφεραν να αποκτήσουν λήμμα στις εγκυκλοπαίδειες (βλ. Σ. Καραϊσκάκη), μελετώνται όλοι εκείνοι οι κοινοί τόποι, αλλά και οι επιμέρους διαφοροποιήσεις, που δημιούργησαν μια παράλληλη αφανή ποιητική παραγωγή, η οποία πολύ συχνά μπορεί να είναι περισσότερο δηλωτική από την ποίηση της κεντρικής σκηνής - σε κάθε περίπτωση, μια ποιητική παραγωγή εν πολλοίς ανεξηρεύνητη από την έρευνα, καθότι χαμηλότερη σε ποιότητα και ακτινοβολία τόσο των έργων όσο και των συγγραφέων. Παράλληλα, εξετάζονται τα έντυπα που φιλοξενούν αυτές τις ποιητικές προσπάθειες, σκιαγραφώντας έτσι εναργέστερα τη διείδυση της *μικρασιατικότητας* στον έντυπο κόσμο της εποχής, όσο και τη «συνέχεια» της γραφής από τα κάτω προς τα πάνω και τανάπαλιν.

Tea **Gamrekeli**, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Ο Ελληνισμός της Γεωργίας στις αρχές του 20ού αιώνα

Η ελληνική διασπορά κατέχει σημαντική θέση στην ιστορική πορεία του ελληνικού έθνους. Στην ανακοίνωσή μας θα παρουσιάσουμε την πορεία της ελληνικής διασποράς στη Γεωργία εμμένοντας κατά κύριο λόγο στην οικονομική, κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική δραστηριότητα των Ελλήνων σε μια από τις πιο ανθηρές ελληνικές παροικίες στις αρχές του 20ού αιώνα. Θα αναφερθούμε ακόμη, στη σημασία του ομογενειακού τύπου, της εκπαίδευσης και της έντονης πνευματικής προόδου, ως τις βασικές συνισταμένες της δραστηριότητας και της δυναμικής των Ελλήνων της Γεωργίας. Οι Έλληνες της διασποράς επηρέασαν τέλος με την παρουσία τους και την ιστορία της Γεωργίας ως χώρας υποδοχής τους. Στην ανακοίνωσή μας θα αναδείξουμε τη θέση των αποδήμων Ελλήνων στη Γεωργιανή κοινωνία και τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραμάτισαν στην κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας στις αρχές του 20ού αιώνα, σε μια κρίσιμη εποχή που σφραγίζεται από μεγάλες πολιτικές αναταραχές και γεωπολιτικές μεταβολές.

Anne **Gaona**, University of Montpellier

The Tromelin Road: a comparison with the Egnatia Odos

In 1807, a French officer undertook the mission to explore and draw an itinerary from Keiracha to Constantinople and collect information about the roads and the towns he met during his mission. While studying the Greek part, from Keiracha to the Turkish frontier, we will draw this itinerary on a modern map, using the detailed descriptions and map of the road from Tromelin report and some other contemporaneous maps. Two questions regarding continuity will be raised during the drawing:

- The continuity of toponyms: to draw the route on a map as precisely as possible, a comparison and study of toponyms with contemporary and modern maps will be required. We will present the various variations in orthography found when studying these toponyms.
- The continuity of the route: can it be compared to other contemporary routes and by superimposition with modern roads and particularly with the modern “Egnatia Odos”?

Katerina **Gardikas**, National and Kapodistrian University of Athens

Τοπίο και δημόσια υγεία: η είσοδος των ευκαλύπτων στο νεοελληνικό φυσικό περιβάλλον

Παρεμβάσεις στο αστικό τοπίο για την προστασία της δημόσιας υγείας πραγματοποιούνταν ήδη από τον μεσαίωνα. Ο ιστορικός Guy Geltner τις έχει ονομάσει healthscaping. Στις αρχές του 19ου αιώνα, με την ενοποιημένη αντίληψη για τη φύση, οι Ευρωπαίοι εισήγαγαν ξένα είδη, ωφέλιμα για την προστασία της δημόσιας υγείας. Έτσι, ο ευκάλυπτος από την Αυστραλία κατέκλυσε τις Μεσογειακές χώρες και την Ευρώπη. Η ανακοίνωση εξετάζει τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έφτασε στην Ελλάδα για να εξυπηρετήσει την πολιτική καταπολέμησης της ελονοσίας, της σοβαρότερης υγειονομικής απειλής της χώρας. Εξετάζει επίσης την επικράτηση του ευκάλυπτου ως εναλλακτικού, μη χημικού μέσου περιστολής της νόσου, ώστε στη συνέχεια να δημιουργηθεί ένα πολιτισμικά αυτονομημένο νεοελληνικό αστικό και αγροτικό τοπίο και, κατά συνέπεια, ασυνέχειες στο βιωμένο φυσικό περιβάλλον.

Evangelia **Georgitsoyani**, Harokopio University of Athens

Η ελληνική κοινότητα στην Φιλιπούπολη (Πλόβντιβ Βουλγαρίας) (19ος – 20ός αι.): Ιστορικές και καλλιτεχνικές μαρτυρίες με βάση τα ταφικά μνημεία

Η Φιλιπούπολη, σημερινό Πλόβντιβ της Βουλγαρίας, υπήρξε σημαντικό κέντρο του Ελληνισμού στη Βόρεια Θράκη (Ανατολική Ρωμυλία). Η παρούσα εργασία εστιάζει στην παρουσίαση των σωζόμενων ταφικών μνημείων Ελλήνων καθώς και των μνημείων που έχουν κατασκευαστεί από Έλληνες γλύπτες, τα οποία βρίσκονται στο Κοιμητήριο της Φιλιπούπολης. Τα μνημεία αυτά αποτελούν μαρτυρίες για τον Ελληνισμό που άνθησε στην πόλη αυτή, καθώς από τις επιτύμβιες επιγραφές εξάγονται στοιχεία τόσο για τους θανόντες όσο και για τους δημιουργούς των μνημείων. Στόχος της εργασίας είναι να συμβάλει στην ιστορία της ελληνικής κοινότητας της Φιλιπούπολης κατά το 19ο και 20ό αιώνα, καθώς και στην ιστορία της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στην πόλη και τις επαφές της με άλλα αστικά κέντρα, δεδομένου ότι υπάρχουν ταφικά μνημεία που είναι έργα Ελλήνων γλυπτών —κυρίως από την Τήνο, φημισμένο κέντρο μαρμαρογλυπτικής— οι οποίοι ζούσαν στη Φιλιπούπολη, ενώ άλλα έχουν κατασκευαστεί από καλλιτέχνες στην Κωνσταντινούπολη και την Αθήνα.

Alexandra **Gerakini**, University of the Aegean

Δεκέμβρης 2008: λογοτεχνία, ιστορία και επίκαιρα ερωτήματα δεκατέσσερα χρόνια μετά

Οι εξεγερσιακές αστικές ταραχές που λαμβάνουν χώρα τον Δεκέμβρη του 2008 στην Αθήνα αλλά και σε άλλες μεγάλες πόλεις, με αφορμή τη δολοφονία του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου από τον ειδικό φρουρό της αστυνομίας Επαμεινώνδα Κορκονέα, τροφοδοτούν τη λογοτεχνική γραφή. Το παρόν κείμενο ανιχνεύει, υπό το πρίσμα της δημόσιας ιστορίας, τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζεται τον Δεκέμβρη του 2008 η πεζογραφία που γράφεται τα αμέσως επόμενα χρόνια. Μέσα από τη μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων «Απόψε δεν έχουμε φίλους» (2010) της Σοφίας Νικολαΐδου, «Εαρινό Εξάμηνο» (2013) του Γιώργου Στόγια, «Γκρόβερ» (2017) του Στέργιου Χατζηκυριακίδη και «Σφάλμα Συστήματος» (2019) του Νίκου Μάντη και μέσα από συνομιλίες της ερευνήτριας με τους ίδιους τους δημιουργούς, διερευνώνται τα ερωτήματα και οι προβληματισμοί που θέτει η πεζογραφία που γράφεται λίγα χρόνια μετά τα συγκεκριμένα γεγονότα, οι αποστάσεις που κρατάει από αυτά, η σχέση της με την ιστορία και η διαμόρφωση των ταυτοτήτων των ηρώων υπό το βάρος της κρίσης που ακολουθεί.

Vicky **Gerontopoulou**, Maria **Pazarli**, Konstantinos **Diamantis** Onassis Foundation, Greek General State Archives

Learning the history of Greek printing through digital projects and new technology tools

The Charta of Rigas Velestinlis (1796 – 7, Vienna) is one of the most important works of the Neohellenic Enlightenment and the most characteristic sample of Greek cartography of the pre-revolutionary period. However, even though Rigas is widely considered as a precursor of the freedom and his literary works are well known in Greek tradition, the Greek school textbooks contain few references about Charta and most people ignore the connection of this map with Rigas' life and death or the importance of his actions and revolutionary ideas for the history of Greek printing. Aiming at improving historical knowledge and acquiring digital skills, the Onassis Library and the Cartographic Heritage Archives designed together and implemented educational activities inspired by Rigas' Charta for school teams of primary and secondary education, combining new technologies with OBL, GBL and PBL methodologies, connecting new audiences with Greek culture and enhancing the benefits of learning.

Dimitra **Giannara**, Tor Vergata University of Rome

Αντιλήψεις κι επαναγραφές της ευρωπαϊκής λογοτεχνικής παράδοσης στο έργο του Θεόδωρου Συναδινού

Ο Θεόδωρος Συναδινός αναμφισβήτητα είχε σημαδέψει τη ζειδωρη θεατρική πραγματικότητα της Ελλάδας κατά το Μεσοπόλεμο, παρά τις αντικρουόμενες αποτιμήσεις που είχε λάβει το έργο του εν ζωή καθώς και τη λήθη στην οποία έχει περιπέσει το όνομά του σήμερα. Η παρούσα ανακοίνωση θα αποπειραθεί να μελετήσει το απερίφραστο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον του δραματουργού για την ευρωπαϊκή κουλτούρα, π.χ. με τη διασκευή του λιμπρέτου της *Madama Butterfly*, καθώς και τις έμμεσες ή ανακλαστικές επιρροές του από την ευρωπαϊκή λογοτεχνία, από τον Μολιέρο ως τον Ίβεν. Μια νηφάλια αποτύπωση της πρωτοτυπίας των θεατρικών του μέσα από την αναζήτηση των ευρωπαϊκών επιρροών στο έργο του ίσως καταφέρει να μας προσδιορίσει καλύτερα την πληθωρική και φιλόδοξη προσωπικότητα του δραματουργού και, πρωτίστως, τη δημιουργική παραγωγή του δημοσιογράφου, λογοτέχνη και κριτικού της ελληνικής μουσικής, που διαπνέεται από το όραμα για αναμόρφωση και θεσμική σύσταση της ελληνικής θεατρικής και μουσικής παιδείας.

Angela **Giannikopoulou**, Chryssa **Kouraki**, National and Kapodistrian University of Athens, Greek Ministry of Education and Religious Affairs

Τραύμα και νοσταλγία στα εικονοβιβλία με θέμα τη Σμύρνη

Παρά το γεγονός ότι η λογοτεχνία ενηλίκων, αλλά και η εφηβική, εστίασε στη Μικρασιατική Καταστροφή, το εικονογραφημένο βιβλίο φάνηκε πολύ διστακτικό στην αποτύπωση του συλλογικού τραύματος, ενδεικτικό ότι μεσολάβησαν περίπου 80 χρόνια σιωπής έως την έκδοση του πρώτου βιβλίου για τη νοσταλγία των προσφύγων για τη γενέθλια γη της Μικρασίας. Τα εικονοβιβλία που αναφέρονται στη Σμύρνη, ακόμη και όσα συμπεριλαμβάνουν και την Καταστροφή, μεταβιβάζουν στους αναγνώστες τους μια «γλυκόπικρη» νοσταλγία για την πόλη που χάθηκε. Ακολουθώντας το σχήμα της Boym (2001), θα την χαρακτηρίσαμε «τονωτική» (*restorative*), αφού το παρελθόν, νοούμενο «ως το τέλειο στιγμιότυπο», το οποίο «παντοτινά νέο» και «χωρίς να αναμένεται να αποκαλύψει κάποιο σημάδι φθοράς» μετατρέπει τα περασμένα σε μία αδιαμφισβήτητη «αξία για το παρόν» (Boyam 2001, 49). Τέτοια βιβλία φιλοδοξούν όχι μόνο να διατηρήσουν το παρελθόν ζωντανό στη συλλογική μνήμη, αλλά και να αποσπάσουν την αμέριστη συναισθηματική ανταπόκριση του αναγνωστικού κοινού.

Dimitra **Giotopoulou**, University of Patras

Οι διακειμενικές μεταμορφώσεις του μύθου της Περσεφόνης

Ο αρχαίος ελληνικός μύθος συνιστά σημαντική πηγή έμπνευσης των σύγχρονων καλλιτεχνών και τοποθετείται στον πυρήνα της συλλογικής και πολιτισμικής μνήμης. Ο μύθος, ως δομικό στοιχείο, συνδέει το παρελθόν με το σύγχρονο καλλιτεχνικό παρόν και μπορεί να μετουσιωθεί σε νέα δημιουργία. Τα μυθικά διακείμενα εντοπίζονται εντονότερα σε μείζονες ποιητές του 20ού αιώνα, οι οποίοι φαίνεται να διατηρούν με τον αρχαίο ελληνικό κόσμο ένα βαθύ και ουσιαστικό διάλογο. Οι νεοέλληνες ποιητές διατηρούν μια σχέση σύγκλισης-απόκλισης με το πρότυπο, ενώ τα μυθικά διακείμενα αναφορτίζονται στο νέο σημασιολογικό τους περιβάλλον και εκφράζουν στοχασμούς και πνευματικά αιτήματα της σύγχρονης εποχής. Η μύθος της Περσεφόνης ενέπνευσε σύγχρονους ποιητές, οι οποίοι τον αξιοποίησαν ως ζωογόνο συστατικό για να προβάλλουν τις προσωπικές και ιδεολογικές τους πεποιθήσεις. Στο έργο ποιητών, όπως ο Γιάννης Ρίτσος, ο Νίκος Γκάτσος, η Ζωή Καρέλλη, η Αθηνά Παπαδάκη, ο Γιώργος Βαρθαλίτης, ο Θεοφάνης Παναγιωτόπουλος, ο μύθος της Περσεφόνης, μεταπλασμένος και ανασηματοδοτημένος μέσα στο νέο του κειμενικό περιβάλλον, χρησιμοποιείται ως όχημα έκφρασης της αγωνίας τους για το περιβάλλον. Η παρούσα εργασία επιχειρεί να ερμηνεύσει το μύθο της Περσεφόνης, όπως αυτός αναπαριστάνεται και μεταπλάθεται στο έργο των ανωτέρω ποιητών, με στόχο τη διαχρονική ανάγνωσή του.

Olga Gkiouleka, University of Ioannina

Η κρητική «Θυσία του Αβραάμ» και η «Θυσία του Ιεφθάε» του Κωνσταντίνου Καισάριου Δαπόντε: δύο έργα αντίθετα ή/και παράλληλα;

Ο Γ. Π. Σαββίδης υποστήριξε ότι ο Κωνσταντίνος Καισάριος Δαπόντες συνέθεσε τη «Θυσία του Ιεφθάε», την πρώτη ιστορία της συλλογής του «Καθρέφτης γυναικών», έχοντας όχι μόνο επηρεαστεί από το κρητικό θρησκευτικό δράμα η «Θυσία του Αβραάμ», αλλά και θέλοντας να ανταγωνιστεί την εκδοτική επιτυχία που γνώριζε αυτό κατά τον 18ο αι. Η άποψή του όμως δεν έχει διερευνηθεί περαιτέρω μέχρι σήμερα. Η πρόσφατη ανεύρεση του άγνωστου έμμετρου έργου του Δαπόντε «Θυσία του Αβραάμ», που αποτελεί μία παραλλαγή της κρητικής «Θυσίας», επανάφερε στο προσκήνιο το ζήτημα. Στην ανακοίνωση θα παρουσιάσω νέα συμπεράσματα για τη σχέση των δύο έργων, καθώς η γλωσσική, θεματική και δομική σύγκρισή τους θα μπορέσει να απαντήσει στο ερώτημα σχετικά με το αν εντοπίζεται λογοτεχνικός διάλογος ανάμεσά τους και αν μπορούν να αναγνωστούν ως παράλληλα ή/και αντίθετα.

Konstantinos Gkotsinas, National Hellenic Research Foundation

Η ανάδυση της ψυχιατρικής στην Ελλάδα και οι πρώτες εξαρτήσεις από ναρκωτικές ουσίες (αρχές 20ού αιώνα)

Στα τέλη του 19ου αιώνα και στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, μέσω της προσάρτησης νέων εδαφών, η Ελλάδα έγινε μια χώρα παραγωγής και εξαγωγής ναρκωτικών ουσιών, με καλλιέργειες ινδικής κάνναβης στην Πελοπόννησο και φυτείες υπονόμου παπαρούνας στη Μακεδονία. Παράλληλα, η κατανάλωση χασίς, οπιούχων ή κοκαΐνης άρχισε να διαχέεται στον γενικό πληθυσμό. Αυτή η εξέλιξη συνέπεσε με τη σταδιακή ιατρικοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και τη θεσμοθέτηση της ψυχιατρικής επιστήμης. Η ανακοίνωση θα μελετήσει συνδυαστικά αυτές τις οι δύο εξελίξεις, την ανάδυση δηλαδή της «τοξικομανίας» ως κοινωνικού φαινομένου όπως εννοιολογείται από τον ιατρικό κόσμο, και την εισαγωγή της ψυχιατρικής στην Ελλάδα, ώστε να αναδείξει τον ρόλο και τη σημασία της θεραπείας της εξάρτησης στη διαδικασία συγκρότησης του ψυχιατρικού κλάδου. Η ανάλυση θα στηριχθεί σε ιατρικά κείμενα, στατιστικές ψυχιατρικών ιδρυμάτων, ιστορικά ασθενών, αλλά και σε λίγες σωζόμενες αφηγήσεις ανθρώπων που έκαναν χρήση ουσιών.

Maria Gkoumpili, Democritus University of Thrace

Η αποκατάσταση των εσωτερικών προσφύγων στην περιοχή της Ροδόπης την περίοδο 1946 – 1950

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται τα μέτρα που υιοθετήθηκαν από τις τοπικές και εθνικές αρχές για την αποκατάσταση κατοίκων της Ροδόπης που επέλεξαν ή αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να μετακινηθούν σε ασφαλέστερες περιοχές την περίοδο του Εμφυλίου και λίγο μετά τη λήξη του. Η ανακοίνωση επικεντρώνεται στα μέτρα που υιοθέτησαν οι τοπικές αρχές, σε συνεργασία με την κυβέρνηση και τους υπεύθυνους για την ανθρωπιστική βοήθεια διεθνείς οργανισμούς, για τη στέγαση, τη σίτιση και την υγειονομική περίθαλψη των μετακινηθέντων καθώς και στα προβλήματα που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή τους όπως παρουσιάζονται μέσα από τις διαθέσιμες αρχειακές πηγές (Αρχεία Νομαρχίας Ροδόπης, κοινοτικά αρχεία) που απόκεινται στα ΓΑΚ Ροδόπης αλλά και προφορικές μαρτυρίες εσωτερικών προσφύγων της περιοχής.

Ana **Gogoladze**, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Kostas Karyotakis and Terenti Graneli: Common characteristics of two symbolist poets

The aim of the paper is a comparative analysis of the works of modern Greek and Georgian symbolist poets: Kostas Karyotakis and Terenti Graneli. The paper will present the general context of the formation of symbolism in Greece and Georgia and what influence this historical background had on the work of Kostas Karyotakis and Terenti Graneli. It should be noted that the tragic biographies of these two poets coincide to a large extent, and their symbolic perception is also pessimistic and, in many cases, expressed with the same faces and symbols. Also, will be discussed in the paper common symbols from the works of these two poets. Kostas Karyotakis and Terenti Graneli appear in the literary arena at the same time, their symbolist poetry is full of melancholic senses. Also, as we mentioned, there are common symbols in their creations.

Karolina **Gortych-Michalak**, Adam Mickiewicz University, Poznan

Greek linguistic heritage in Southern Calabria

Hellenic Culture is obviously and very well visible in the area of Magna Graecia in Italy. Although, it must be noted that along with the Hellenic heritage, the Byzantine and the Greek heritage are present parallelly in the cultural and linguistic landscape of Southern Calabria. However, it must be underlined that the Greek language and its variants in Calabria are minority languages and heritage languages. In these circumstances, there is a need to characterize the Linguistic Heritage of Southern Calabria with a smart method, which could serve multiple scientific, cultural, and social needs. The paper presents the results of the application Linguistic Landscape (LL) concept as a tool to document and collect the linguistic data which exist in public space because the LL seems very useful for minority languages studies. The LL data for minority and heritage languages can be a part of the departure to investigate various issues by scholars. The paper discusses the method of re-use of the same collected data to analyze the sociolinguistic environment of the Greek Heritage in Calabria today.

Georgia **Gotsi**, University of Patras

Ποιητικοί βίοι ενός αρχαίου ναού και οθωμανικό παρελθόν: οι στίλοι του Ολυμπίου Διός στον Βαλαωρίτη και τον Παράσχο

Ο ναός του Ολυμπίου Διός αποτέλεσε έναν από τους μεγαλοπρεπέστερους ναούς της αρχαιότητας. Μετά τα μέσα του 19ου αιώνα μόνο 15 από τους 104 αρχικούς πανύψηλους κίονές του παρέμειναν όρθιοι. Το επιβλητικό ερείπιο, τοπόσημο της αθηναϊκής γεωγραφίας, εμπνέει δυο λαοφιλείς ποιητές, τον Αριστοτέλη Βαλαωρίτη και τον Αχιλλέα Παράσχο, να ανασυνθέσουν ποιητικά τον βίο του. Η ανακοίνωση στόχο έχει μέσω της συγκριτικής ανάγνωσης των συνθέσεών τους να προβάλλει δυο ανταγωνιστικές μεταξύ τους πραγματεύσεις της υλικής αρχαιότητας και κατ' επέκταση να αναδείξει τις διαφορετικές στοχεύσεις της εθνικής ποίησης. Σε αντίθεση με τον Λευκαδίτη δημιουργό που αντιλαμβάνεται το Ολυμπείο ως σύμβολο της αλλοτινής ακμής, των παθών και της σύγχρονης πτώσης ενός ομοιογενούς νοούμενου Ελληνισμού, ο Παράσχος σκηνοθετεί τη χρήση του μνημείου ως δερβίσικης σκήτης κατά την ύστερη τουρκοκρατία. Ερμηνεύοντας ριζοσπαστικά τη διάσωση του ναού από την καταστροφή ως αποτέλεσμα μιας νέας, ισλαμικής, ιεροποίησης του, ο ποιητής καθιστά δυνατή την ενσωμάτωση μιας θετικής εκδοχής του οθωμανικού παρελθόντος στο αφήγημα του έθνους.

Maria **Hamali**, National and Kapodistrian University of Athens

Κυπριακή ιστορική μνήμη στο χαρτί και τη σκηνή: μια προσπάθεια «αποκατάστασης» του παρελθόντος από τη νέα γενιά Κύπριων συγγραφέων

Η τελευταία δεκαετία θεωρήθηκε μια περίοδος «θεατρικής άνοιξης» της Κύπρου, η οποία αφορά τόσο το συγγραφικό/δραματουργικό κομμάτι, όσο και το σκηνικό. Μια τάση η οποία καταγράφεται τα χρόνια αυτά είναι η στροφή μιας νέας γενιάς συγγραφέων και συντελεστών του θεάτρου, προς το επώδυνο ιστορικό παρελθόν του νησιού, στα γεγονότα που συντελέστηκαν κατά τη διάρκεια του Εθνικού Απελευθερωτικού Αγώνα εναντίον των Άγγλων (1955 – 59), μέχρι και τα τραυματικά γεγονότα της εισβολής του 1974, αλλά με μια διάθεση αποστασιοποίησης και κριτικής αποτίμησης. Στόχος αυτής της ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει τις πιο κομβικές από αυτές τις περιπτώσεις έργων, οι οποίες έδειξαν ότι η σύμπραξη λογοτεχνίας και θεάτρου έδωσε βήμα στη νέα γενιά συγγραφέων και καλλιτεχνών να εκφράσουν με τη δική τους φωνή και γλώσσα, τη δική τους ερμηνεία πάνω στην πρόσφατη ιστορία του τόπου, ενώ ταυτόχρονα βρήκε ανταπόκριση από μια μεγάλη μερίδα του κοινού, το οποίο μοιράστηκε μαζί τους τη δική του εναγώνια αναζήτηση μια σύγχρονης κυπριακής ταυτότητας.

Ernest Marcos **Hierro**, University of Barcelona

Αφροδίτη, Αθηνά, Παναγία και Θεοφανώ. Θηλυκές μορφές στη «Φλογέρα του βασιλιά» του Κωστή Παλαμά

Σε αυτή την ανακοίνωση θα ασχοληθώ με κάποιες θηλυκές μορφές που εμφανίζονται στον «επικό ύμνο» *Η φλογέρα του βασιλιά* του «εθνικού ποιητή» Κωστή Παλαμά (1859 – 1943), ένα έργο με μεγάλη πολιτική σημασία που δημοσιεύτηκε το 1910. Πρόκειται για τις θεές Αφροδίτη και Αθηνά και για την Παναγία, δηλαδή για τις τρεις κυρίες που εγκατοικούν τον Παρθενώνα, τον «ιερό βράχο» της Αθήνας, αλλά και για κάποιες βυζαντινές σπουδαιές αυτοκράτειρες ως την Θεοφανώ (941 – 976), τη μητέρα του αυτοκράτορα Βασιλείου Β΄ «Βουλγαροκτόνου» (958-1025), που είναι ο πρωταγωνιστής του ποιήματος. Ο σκοπός μου θα είναι η ανάλυση της αναπαράστασης της θηλυκότητας σε αυτό το έργο του Κωστή Παλαμά και γενικά στην ιδεολογία του, η οποία χαρακτηρίζεται από μία στερεοτυπική διαλεκτική ένταση ανάμεσα στα δύο φύλα.

Mariya **Hristova**, South-West University Neofit Rilski

Ιστορία και (γυναικεία) γραφή: η ιστορία της Ελλάδας μέσα από τις ιστορίες των ηρωίδων στα μυθιστορήματα «Το έβδομο ρούχο» και «Έρωτος, θέρους, πόλεμος» της Ε. Φακίνου

Αφετηρία της παρούσας ανακοίνωσης είναι οι σκέψεις του Ιταλού φιλοσόφου Giorgio Agamben πάνω στον όρο «ιστορία» (*storia*), με τον οποίο εννοούμε τόσο την αφήγηση των ιστορικών γεγονότων, όσο και την αφήγηση της πορείας του προσωπικού πεπρωμένου. Θα καταβληθεί προσπάθεια να εξεταστούν υπό το πρίσμα αυτής της έννοιας δύο σύγχρονα μυθιστορήματα της Ευγενίας Φακίνου: *Το έβδομο ρούχο* (1983) και *Έρωτος, θέρους, πόλεμος* (2003), όπου οι ιστορίες των πρωταγωνιστριών ξετυλίγονται με φόντο σημαντικά γεγονότα της ελληνικής ιστορίας. Θα γίνει λόγος για τον τρόπο διαγραφής των ιστορικών γεγονότων σε συνάρτηση με τον τρόπο διαγραφής των μυθιστορηματικών χαρακτήρων και των προσωπικών τους ιστοριών. Η άφθονη παρουσία γυναικείων χαρακτήρων και θεμάτων στα συγκεκριμένα κείμενα οδηγεί την ανάγνωση στη διερεύνηση όχι μόνο της σχέσης Ιστορίας και γυναικών, αλλά και του ρόλου της γραφής στη διατύπωση της σχέσης αυτής.

Jingjing **Hu**, Shanghai International Studies University

Η μετάφραση της ελληνικής ποίησης στα Κινεζικά τα τελευταία 100 χρόνια

Λόγω του κινέζικου διαφωτισμού, η κινέζικη λογοτεχνία και η μετάφραση των ξένων λογοτεχνικών έργων ξεκίνησαν μια νέα πορεία με νέες τάσεις, ενώ η ελληνική λογοτεχνία με το ρεύμα αυτό μπήκε στα μάτια των Κινέζων λογοτεχνών και μεταφραστών. Στην αρχή οι Κινέζοι μεταφραστές εστιάζονταν κυρίως στην αρχαία λυρική ποίηση, ιδιαίτερα της Σαπφώς, καθώς και τα ομηρικά έπη. Στην Κίνα υπάρχουν δεκάδες εκδοχές μεταφρασμένων ομηρικών επών. Από την δεκαετία του 80 του περασμένου αιώνα, οι δύο Έλληνες ποιητές που πήραν Βραβεία Νόμπελ έγιναν γνωστοί στην Κίνα. Οι Κινέζοι μεταφραστές άρχισαν να μελετάνε και τη σύγχρονη ελληνική ποίηση. Η παρουσίαση του Σεφέρη, του Ελύτη, του Σολωμού, του Παλαμά και των άλλων ποιητών εξοικείωσε τον κινέζικο λαό με την σύγχρονη ελληνική ποίηση. Για να παρουσιαστεί η εξέλιξη της μετάφρασης της ελληνικής ποίησης στην κινέζικη γλώσσα από το 1918, η έρευνα θα περιλάβει τους πιο σημαντικούς Κινέζους μεταφραστές και τα κλασικά έργα τα αναγνωρισμένα από κοινό. Εξάλλου, έμφαση δίνεται στην εξέλιξη των μεταφραστικών μεθόδων για την μετάφραση της ελληνικής ποίησης σε συνδυασμό με το κινέζικο λογοτεχνικό ρεύμα εκείνα τα χρόνια.

Angelika **Hudler**, University of Vienna

From Athens to Vienna: reinvigorating the microhistories of antiquities collecting in the late nineteenth century

This paper engages with the provenance records belonging to a series of archaeological artifacts in the Antiquities Collection of the Kunsthistorisches Museum Vienna. The objects were sold from Athens to Vienna in 1875 and their stories connect to significant turns of Greek archaeology: for one, this was when the peak of Greek antiquities' parallel nationalization and commoditization, apparently incommensurable, yet indeed simultaneous phenomena took place. At the same time, archaeology's emancipation in academia effected a new occupational and social identity, namely that of learned scholars in the field. I obtain their names from artifact provenance studies. Situated in the dialectic space where historical biography, microhistory of antiquities collecting and trafficking, and archaeology's academization inform each other, my discussion reinvigorates the artifacts' heterogenous cultural contexts in Athens and Vienna in the 1870s. I will argue individual provenance research as an indispensable tool in reconceptualizing historical antiquities collections.

Sofia **Iakovidou**, Democritus University of Thrace

Η «Αστροφεγγιά» του Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου στο μποβαρικό γαλαζία

Η *Αστροφεγγιά* έχει κυρίως διαβαστεί ως «ψυχογραφία μιας γενιάς», έχει συζητηθεί για το αν είναι bildungsroman κ.ά. και όχι τόσο σε σχέση με μια τάση του Μεσοπολέμου που διακρίνεται και στο έργο άλλων μεγάλων εκπροσώπων της γενιάς της '30 και όχι μόνο. Πρόκειται για τον μποβαρισμό, την επιθυμία να είσαι άλλος, όπως επικράτησε να νοείται αυτή η τάση της κοινωνικής ψυχολογίας, που διακρίνεται από μια τάση φυγής, το διαρκές ανικανοποίητο, το να θρέφεις χιμαιρικούς πόθους, συχνότατα καταστροφικούς - χίμαιρα είναι εξάλλου θα λέγαμε το παντώνυμο του μποβαρισμού στα Ελληνικά, όπως το μνημείωσε ο Καραγάτσης με το ομώνυμο του μυθιστόρημα, τη *Μεγάλη χίμαιρα*, της οποίας η πρωταγωνίστρια δεν κατάγεται απλώς από την πόλη του Φλομπέρ, αλλά και αναγνωρίζει πόσα κοινά φέρει με τη διάσημη ηρωίδα. Τα στοιχεία ωστόσο αυτά ήταν ενδιάθετα στους λογοτέχνες της εποχής, ήδη από τη γενιά του '20, και ο Παναγιωτόπουλος, με την ποικίλη του δράση εντός του λογοτεχνικού πεδίου τα μεταβόλιζε στο έργο του με τον ιδιαίτερό του τρόπο.

Thalia **Ieronymaki**, University of Patras

Ο Μεγάλος Πόλεμος και η διαμόρφωση μιας ποιητικής γενιάς

Στην ανακοίνωση παρουσιάζονται οι ιδεολογικές και ποιητικές θέσεις των ποιητών που διαμορφώθηκαν στη διάρκεια του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Κριτήριο για τη διαφοροποίηση των νέων ποιητών από τους παλαιότερους, αλλά και για τον καθορισμό της γενιάς τους, συνιστά το βίωμα του Μεγάλου Πολέμου, βίωμα που τους συνδέει με ξένους ομοτέχνους τους. Η σχέση με τις συγκαιρινές τους γενιές άλλων χωρών διερευνάται επίσης στην ανακοίνωση. Επιπλέον, εξετάζονται κριτικά κείμενα, εκδοτικά εγχειρήματα και γενικά όλες οι συντονισμένες δράσεις που αποσκοπούν στον αυτοπροσδιορισμό της συγκεκριμένης γενιάς. Με την εξέταση των παραπάνω ζητημάτων, στην ανακοίνωση αναδεικνύεται η ριζοσπαστική διάθεση της γενιάς του Μεγάλου Πολέμου και η πρόθεσή της να διεκδικήσει και να διαδραματίσει ρόλο στο πεδίο της λογοτεχνίας, της τέχνης και του πολιτισμού, διαπιστώνεται ότι προπορεύεται σε σύγκριση με την αμέσως επόμενη γενιά του '30 ως προς την προσπάθεια συγκρότησης και καθιέρωσής της και, τέλος, προτείνεται η επανεξέταση της θέσης της στην ιστορία της λογοτεχνίας.

Kyriaki Evlalia **Iliadou**, University of Manchester

Re-narrating otherness through film translation in post-war Greece (1949 – 74): subtitling in focus

Despite a growing body of literature on how cultural production was informed by the sociopolitical agenda of post-war Greek regimes (1949 – 74), the role of film translation (agents) in the censorship mechanisms of this period remains underscrutinised. This paper will thus explore the extent to which film subtitling was also pressed to the service of various forms of censorship during this period. Censorship will be envisaged as a productive phenomenon involving multiple (non-)state actors, rather than a merely repressive act exercised by state institutions. This approach to the study of the censorial logic is intended to foreground the degree of agency and role played by translation agents in film censorship mechanisms. With reference to individual films that were (re-)screened during this period, we will explore the reconstruction of the political and social Other of the time through dynamic subtitling practices. The paper draws on previously understudied film subtitle archives, original film copies and interviews with film translation agents of the time.

Jairo **Illescas Hernández**, National Distance Education University, UNED

Spanish public opinion about the Greek 23 October 1862 Revolution

The present study tries to approach to a coincidence of events in Spain and Greece during the decade of the '60s of the XIX century. These two events are the fall of Otto I's reign and the forced exile of Elizabeth II of Spain. The aim of the study is to take a look on the public opinion of Spain about the fall of Otto I's reign and to see if the relationship between Spain and Greece after the fall of the king and the Spanish queen had an impact on it. To have an approach on that, the idea is to take a look at the Spanish press during these years, focusing on a few newspapers and trying to reach as many different opinions as possible. Also, we will try to figure out how did these two events have influence on the relationship between these two countries.

Michail **Kalavros**, National and Kapodistrian University of Athens

Οι «Αχαρνής» του Διονύση Σαββόπουλου: περιστατική μετάφραση ή ειδολογικό υβρίδιο πολύπτυχης απόβλεψης;

Η ανακοίνωση επιχειρεί να διερευνήσει τις *μεταδιακειμενικές* σχέσεις μεταξύ των σαββοπουλικών *Αχαρνέων* και του ομότιτλου αριστοφανικού *υπο-κειμένου* τους, με απώτερο στόχο τη διάγνωση της ειδολογικά μεταιχμιακής ταυτότητας του έργου και του *επαναζωογονημένου* Δικαιοπόλιδος. Η αρχαία αττική κωμωδία δεν υφίσταται απλώς *περιστολή*, αλλά η συνύπαρξη νέων αφηγηματικών μερών (δίκην σύνοψης) και αποδοσμένων διαλόγων και χορικών συντείνει στο υβριδικό κράμα που επιχειρεί ο Σαββόπουλος. Χάρη στα ενοφθαλμισμένα *μετακειμενικά* σχόλια και στο *διακειμενικό* «μπόλιασμα» επανατονίζεται δραστικά το πρωτότυπο. Δεδομένου μάλιστα του ιστορικού πλαισίου της μεταπολίτευσης, στο Σαββοπουλικό έργο η εξωκειμενική απόβλεψη της *σάτιρας* μπορεί να στραφεί όχι πια στην αθηναϊκή κοινωνία του πελοποννησιακού πολέμου, αλλά στη μεταπολιτευτική Ελλάδα. Η σκηνική παράσταση του *υπο-κειμένου* και ο κείριος ρόλος του μέλους στη στιχουργία του *υπερκειμένου* καθιστούν την προσέγγιση σύνθετη και απαιτητική, ώστε να διερευνηθεί η σύγκρουση της «διαλεκτική[ς] του Αριστοφάνη» με τις «διαλεκτικές των τεχνικών της εξουσίας»· σύγκρουση που προβάλλει ως — οντολογική — λύση τη γιορτή.

Sofia **Kalogeropoulou**, University of Rouen Normandy

Η κρητική Αναγέννηση και τα φαντάσματά της

Το φάντασμα, φιγούρα αφενός διαχρονική και διαπολιτισμική, και αφετέρου πολιτιστικό προϊόν κάθε φορά της εποχής του, και επομένως, φορτισμένο από τις διαφορετικές πεποιθήσεις της κάθε περιόδου, εκφράζει πιστά και με ευκρίνεια το αμφιταλαντευόμενο βλέμμα της Αναγέννησης: την αναζωπύρωση του παρελθόντος και την στροφή προς το μοντέρνο. Ακόμη περισσότερο στην περίπτωση της κρητικής Αναγέννησης, αμάλγαμα δύο διαφορετικών πολιτισμών που ζυμώθηκε μέσα από ετερόχρονες λογοτεχνικές επιρροές. Γεγονός που εξηγεί και την αμηχανία μας ως προς την αναζήτηση του σωστότερου όρου : «Αναγέννηση» ή «πρώιμη μοντερνικότητα» ; Η παρούσα ανακοίνωση λοιπόν, μέσα από την ανάλυση της εισόδου και του ρόλου των φαντασμάτων στις κρητικές (κρητοεπτανησιακές) τραγωδίες *Ζήνων* και *Ερωφίλη*, θα επιχειρήσει να αναδείξει την σημασία του φαντάσματος για την καλύτερη κατανόηση της πολύπλοκης ταυτότητας της κρητικής Αναγέννησης, τονίζοντας τις συγχρονίες, τις διαχρονίες, αλλά και τις πολιτιστικές διαφορές που εντοπίζονται μέσα από την ανάγνωση των δύο θεατρικών έργων.

Dimitris **Kamouzis**, Centre for Asia Minor Studies

Apostolos Doxiadis: A man of his times (1918 – 1939)

Apostolos Doxiadis (1873 – 1942) was undoubtedly one of the most influential public figures in interwar Greece. In his capacity as Minister of Health for most of the 1920s, he carried the weight of organizing and coordinating the rehabilitation and healthcare of 1,3 million Asia Minor Greeks who arrived in Greece after the Asia Minor Catastrophe of 1922. The aim of this paper is to examine Doxiadis' work in relation to the modernization of the system of Greek healthcare and the rehabilitation policies of the Greek state towards the refugees from Asia Minor. At the same time the paper will question his ideas about eugenics taking into consideration that he was amongst the leading proponents of developing a eugenics-based Greek population and he controlled the political means as well as the institutions to promote state programs along these lines.

Melpomeni **Kanatsouli**, Aristotle University of Thessaloniki

Ιστορίες πολέμου και προσφυγιάς με φόντο τη Μακεδονία του 20ού αιώνα μέσα από τρία σύγχρονα graphic novels

Σημαντικά ιστορικά γεγονότα του 20ού αιώνα που συνδέονται με τη Μακεδονία αποτελούν την ύλη των τριών graphic novel που θα αναλύσουμε/σχολιάσουμε. Με το *Στα Μυστικά του Βάλτου της Πηνελόπης Δέλτα*, τη *Μικρή Ιερουσαλήμ* και *Οι όμηροι του Γκαίρλιτς* άγνωστα πολεμικά γεγονότα έως το Ολοκαύτωμα και η μοίρα των πολιτικών εξορίστων μετασχηματίζονται σε εικονογραφημένες λογοτεχνικές αφηγήσεις με την τεχνική των κόμικς/graphic novels. Η Ιστορία ως το πρωτογενές υλικό για να γραφτεί εν είδει λογοτεχνικής αφήγησης αποτελεί τη βάση για την ανάλυσή μας, αλλά αναπόφευκτα αυτό θα γίνει υπό το φως των θεωριών για τις διασκευές. Η διασκευή, εν προκειμένω των ιστορικών γεγονότων, ή η δευτερογενής διασκευή, π.χ. του μυθιστορήματος της Δέλτα, σε συνδυασμό με την εικονογραφική απόδοση αποτελούν τους βασικούς άξονες πάνω στους οποίους θα βασισθεί η παρούσα εισήγηση.

Chrystalla **Kanellidou**, University of Cyprus

Η Μικρά Ασία του Καβάφη

Η εργασία αυτή επικεντρώνεται στην παρουσίαση του «κύκλου» των ποιημάτων του Καβάφη, στα οποία εντοπίζονται τοπωνύμια που γεωγραφικά ανήκουν στον χώρο της ελληνιστικής Μικράς Ασίας. Τα τοπωνύμια αυτά προσδιορίζονται ιστορικά από τη μεταιχμιακή εκείνη εποχή κατά την οποία η Ρώμη διεισδύει στα ελληνιστικά κράτη καταλύοντάς τα. Στόχος της εργασίας είναι η βαθύτερη εξέταση του μικρασιατικού «κύκλου» των καβαφικών ποιημάτων μέσα από δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη κατεύθυνση αφορά στον ακριβή προσδιορισμό του τόπου και του χρόνου των ποιημάτων, ήτοι του σκηνοικού δράσης τους. Επιστέγασμα της προσπάθειας αυτής θα αποτελέσει η αποτύπωση των γεωγραφικών όρων σε χάρτη. Ως δεύτερη κατεύθυνση ορίζεται η συνεξέταση των ποιητικών έργων του υπό αναφορά «κύκλου» με έργα της ελληνιστικής ιστοριογραφίας, όσων έχουν καταγραφεί ως πηγές των συγκεκριμένων ποιημάτων. Απώτερος στόχος της εργασίας είναι η πραγμάτευση κοινών θεματικών ανάμεσα στο ποιητικό κείμενο και την ιστοριογραφία που είναι δυνατό να αναδείξουν την οξυμένη πολιτική σκέψη του ποιητή.

Ioanna **Kapi**, University of Crete

Η οικογένεια στη σύγχρονη ελληνική πεζογραφία: Το «θεμέλιο της κοινωνίας» και οι τριγμοί του

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι η ανάδειξη της μετανεωτερικής οικογενειακότητας στη νεοελληνική πεζογραφία της περιόδου 1990 – 2020. Το σύμπλοκο οικογένειας – κοινωνίας στα μυθιστορήματα «Η Ιδιαιτέρα» της Ε. Χουρμουζιάδου, «Τα χερουβείμ της μοκέτας» της Ε. Γιαννακάκη και «Έρωτας στον καιρό της ειρωνείας» της Α. Καστρινάκη δηλώνει ότι η σύγχρονη ελληνική οικογένεια, μεταβολίζοντας τις τρέχουσες κοινωνικές ζυμώσεις, διατηρεί τη συμβολική δυναμική της αλλά και ανανοηματοδοτείται. Η αναμέτρηση των αφηγηματικών προσώπων με τη βιοεξουσιαστική δομή και την κανονιστική λειτουργία του οικογενειακού τους περιβάλλοντος συνιστά τη λογοτεχνική αποτύπωση των κλυδωνισμών που υφίσταται η οικογένεια ως (κατα)στατική αρχή της ελληνικής κοινωνίας. Η ανακοίνωση έχει στόχο να δείξει ότι η συγκεκριμένη «μετατόπιση» δεν ακυρώνει την οικογένεια ως πεδίο συναισθηματικής πλήρωσης, αλλά ότι εκφράζει την ανάγκη αναπλαισίωσης της οικογενειακής εμπειρίας έξω από τα στεγανά των προγενέστερων προδιαγραφών της, σε μία ποικιλία εκδοχών σύντονων με τις ρευστές ανάγκες, τις εσωτερικές αντιφάσεις και την αναστοχαστική διάθεση του μετανεωτερικού ατόμου.

Alkiviadis **Kapokakis**, Eleni **Kyramargiou**, National Hellenic Research Foundation

Housing policies for refugees in Nea Kokkinia, Piraeus (1922 – 1928). Humanitarian aid or development schemes?

This paper explores the process of urban settlement of refugees through the case of Nea Kokkinia in a twofold way: on the one hand, it examines it in the light of the interventions of the Greek state and the Refugee Rehabilitation Committee, but on the other hand, from the perspective of the implementation of the housing and rehabilitation plans at a micro level. More specifically, we will discuss the social and professional background of the engineers and intellectuals involved in the development of the project, the financial dimensions of a State orchestrated effort based on international loans, the methods of housing distribution, and the ideological premises and social anxieties that shaped the blueprints of housing provision in interwar Greece.

Panagiotis **Karagkounis**, University of Manchester

The forgotten story of the refugee camps in Greece: humanitarian logistics and refugeedom, 1920 – 1928

Using archival material from the League of Nations, Greek and foreign humanitarian organizations, and personal papers of foreign humanitarians, this paper argues that humanitarian visions were affected by both humanitarians' and refugees' experiences through the camps. Contrary to previous works, my paper provides two main strands and concrete case-studies. Firstly, I emphasize the element of planning by examining closely humanitarian logistics and imaginative geographies. As I demonstrate, humanitarians considered Greece an exceptional case, based on the Western perceptions of the Classical antiquity. However, in the 'field,' they had to deal with a completely different material reality. When this type of humanitarian imaginary collided with harsh conditions of the 1922 refugee crisis, new perceptions and ideas were constructed. Secondly, I investigate the economic organization of the camp. By examining humanitarian reports, I illustrate the relations between markets and refugees, and how non-monetary economies were formulated within the camps.

Maria **Karaïskou**, University of Crete

Λογοτεχνικές αποτυπώσεις του φιλελληνισμού σε ιστορικά αφηγήματα της περιόδου του νεοελληνικού ρομαντισμού

Η ανακοίνωση εστιάζεται σε λογοτεχνικά κείμενα που θεματικά σχετίζονται με την επανάσταση του 1821, όπως το *Παλληκάριον* (1835) του S. Sheridan Wilson, το «Διήγημα» (1859) του Κ. Ράμφου, η *Ηρωίδα της ελληνικής επανάστασεως* (1861) του Στ. Ξένου, και διαπλέκουν στον αφηγηματικό τους καμβά όψεις του κινήματος του φιλελληνισμού. Θα επισημανθούν κάποιες κοινές συμβάσεις που επανέρχονται στα μυθοπλαστικά πορτρέτα (υπαρκτών ή φανταστικών) φιλελλήνων που φιλοτεχνούν (σχέση με ελληνική αρχαιότητα, δέος για το ελληνικό τοπίο, φιλελεύθερο πνεύμα, ερωτισμός, εκκεντρικότητα, σάτιρα), ενώ, παράλληλα, θα ανιχνευθούν οι ποικίλες στάσεις των Ελλήνων απέναντί τους. Θα αναζητηθούν επίσης οι πηγές πάνω στις οποίες βασίστηκαν οι λογοτεχνικές αυτές εκδοχές του φιλελληνισμού και θα εξεταστεί ο τρόπος που αναδιαμορφώθηκαν προκειμένου να υπηρετήσουν τις ιδεολογικές πεποιθήσεις των συγγραφέων τους και, κατ' επέκταση, τους συσχετισμούς που επιθυμούν να προκαλέσουν στους αναγνώστες τους ως προς τον γενικότερο ρόλο που οι Ευρωπαίοι έχουν διαδραματίσει στην πολιτική ζωή του ελληνικού βασιλείου.

Spyros **Karampikas**, Ionian University

Προφορικές και δικαστικές μαρτυρίες επιζώντων από την «εκαθαριστική επιχείρηση» των στρατευμάτων κατοχής κατά του άμαχου πληθυσμού στο Κομμένο Άρτας (1943)

Η σφαγή του Κομμένου τον Αύγουστο του 1943, αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες σφαγές άμαχων στην κατεχόμενη Ελλάδα κατά την περίοδο της Κατοχής. Τα σχεδιαζόμενα αντίποινα εναντίον του άμαχου πληθυσμού, πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία ουσιαστική αιτία. Κατά τη διάρκεια της «εκαθαριστικής» επιχείρησης Κομμένου, συνολικά 317 αθώοι πολίτες βρήκαν τραγικό θάνατο, μεταξύ των οποίων 97 παιδιά ηλικίας κάτω των 15 ετών και 119 γυναίκες. Στόχος της ανακοίνωσης, είναι η δημοσίευση των προφορικών και δικαστικών μαρτυριών των επιζώντων της σφαγής, οι οποίοι περιγράφουν λεπτομερώς τα όσα έλαβαν χώρα εκείνη την ημέρα, τις απώλειες συγγενών και φίλων που τους στιγματίσαν, καθώς και τις ανείπωτες καταστροφές που βίωσε το χωριό τους μετά από τις λεηλασίες και τον πυρπολισμό των οικιών τους.

Chariton **Karanassios**, Academy of Athens

Τα φαναριώτικα στιχουργήματα του κώδικα 129 της Μητρόπολης Μολδαβίας

Στόχος της εισήγησης είναι η παρουσίαση του κώδικα 129 της Βιβλιοθήκης της Μητρόπολης Μολδαβίας και Μπουκοβίνιας. Ο κώδικας, χρονολογημένος στο 1813, περιέχει στα 187 φύλλα πλήθος φαναριώτικων στιχουργημάτων με βυζαντινή μουσική σημειογραφία. Γραφέας του κώδικα είναι ο περίφημος συνθέτης, εραμιστής και αντιγραφέας χειρογράφων φαναριώτικων στιχουργημάτων, αρχιδιάκονος του Πατριαρχείου Αντιοχείας Νικηφόρος Καντουνιάρης, ο οποίος προς το τέλος της ζωής του μόνασε στη μονή Γκόλια του Ιασίου. Περαιτέρω στόχος της εισήγησης είναι η σύγκριση του κώδικα Ιασίου 129 με άλλα χειρόγραφα φαναριώτικων στιχουργημάτων, τόσο του Καντουνιάρη όσο και άλλων επώνυμων και ανώνυμων αντιγραφέων. Ο κώδικας 129 της Μητρόπολης Μολδαβίας εξετάζεται στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος για τα φαναριώτικα στιχουργήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου, με υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Έλια Χατζηπαναγιώτη-Sangmeister.

Eleni **Karantzola**, University of the Aegean: see Maria **Vlassopoulou**

Katerina **Karra**, National and Kapodistrian University of Athens

Εθνική συσπείρωση στην Κατοχή: επιστροφή σε παλαιότερα κείμενα της νεοελληνικής δραματουργίας

Η ανακοίνωση αφορά παραστάσεις της τελευταίας περιόδου της Κατοχής που βασίζονταν σε παλαιότερα κείμενα της νεοελληνικής δραματουργίας και συνδέθηκαν με την Εθνική Αντίσταση. Θα συζητηθούν παραστάσεις όπως η *Μαρία η Πενταγιάττισσα* σε διασκευή του Αλέκου Σακελλάριου και μουσική του Θεόφραστου Σακελλαρίδη, η *Γκόλφω* του Σπυρίδωνος Περεσιάδη σε διασκευή του Ορέστη Λάσκου και μουσική του Γιώργου Βιτάλη, οι *Μυλωνάδες* σε διασκευή του Ασημάκη Γιαλαμά και μουσική του Θεόδωρου Παπαδόπουλου, ο *Αγαπητικός της Βοσκοπούλας* του Δημήτρη Κορομηλά, η *Νύφη της Κούλουρης* του Ευάγγελου Παντόπουλου. Στόχος είναι να μελετηθεί πώς αυτές οι παραγωγές συνέβαλαν στη διαμόρφωση κλίματος συσπείρωσης μεταξύ των Ελλήνων και αποτύπωσαν την ανάγκη για αντίσταση σε μια ιστορική στιγμή του Ελληνισμού, πώς συνδέθηκαν με την έννοια του λαϊκού θεάτρου και ταυτίστηκαν, παρά το θέμα τους, με ένα ένδοξο ιστορικό παρελθόν, την ελληνική επανάσταση του 1821 και τον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα.

Christos **Karvounis**, University of Mainz

Κοινή γλώσσα την εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού; Εκδοχές Κοινής, πηγές, απόψεις

Απώτερος στόχος της ανακοίνωσης είναι το ερώτημα αν μπορεί να γίνεται λόγος για δημιουργία / ύπαρξη / χρήση κοινής γραπτής γλώσσας την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Αφετηρία της διερεύνησης είναι μεταξύ άλλων οι εξής παράμετροι: Η σημασία και η εξέλιξη του όρου «κοινή» στη σύγχρονη γλωσσολογία· τα χαρακτηριστικά που σύμφωνα με την ιστορική γλωσσολογία ή/και την κοινωνιογλωσσολογία πρέπει να ή συνήθως όντως διαθέτει μια «κοινή» γλώσσα· η πολυσημία ή έστω το πολύπτυχο των εννοιών «κοινή» και «δημόδης» μεταξύ 16ου και 19ου αιώνα και κυρίως την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού· η δομική σχέση μεταξύ «κοινής» και «δημόδους» ή, αλλιώς, μια ενδεικτική «ανατομία» των γλωσσικών εκδοχών / ποικιλιών· τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων «κοινών» που εντέλει διέθεταν ή δεν διέθεταν οι συνήθεις γραπτές εκδοχές της περιόδου του Νεοελληνικού Διαφωτισμού.

Angela **Kastrinaki**, University of Crete

Αφηγήματα για τη Μικρασιατική Καταστροφή, 1923 – 1962: πραγματικότητες και ιδεολογίες

Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, επαγγελματίες συγγραφείς και ερασιτέχνες, πρώην πολεμιστές και απόλεμοι, άντρες και γυναίκες θέλησαν να συμβάλουν στη μνημείωση του τραγικού γεγονότος. Ασχολούμαστε συνήθως με τα κορυφαία έργα: «Το νούμερο 31328», την «Ιστορία ενός αιχμαλώτου», τη «Δασκάλα με τα χρυσά μάτια». Δίπλα σε αυτά όμως κυκλοφόρησαν πλήθος αναμνήσεις καθώς και μυθιστορήματα, ενδεικτικά για το κλίμα της εποχής και για τις προσδοκίες του αναγνωστικού κοινού. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι σε αυτά συναντάμε στοιχεία που οι συγγραφείς των έργων του Κανόνα έχουν αποφύγει ή τα παρουσιάζουν κατά το δυνατόν υποτονισμένα: 1. Η επιθυμία εκδίκησης. 2. Η προβολή της πολιτισμικής ανωτερότητας των Ελλήνων. 3. Οι Τούρκοι ως βιαστές, οι Τουρκάλες ως ερωτευμένες με Έλληνες στρατιώτες. Στην ανακοίνωσή μου χαρτογραφώ θέματα και ιδέες της αφανούς αυτής λογοτεχνίας, σε σχέση με την ιδεολογία των συγγραφέων του «Κανόνα». Συγκρίσεις γίνονται και με τα έργα που δημοσιεύτηκαν το 1962 («Ματωμένα χώματα», «Στου Χατζηφράγκου»).

Anna Marina **Katsigianni**, University of Patras

Η μουσική αντίληψη του λόγου στο έργο του Ανδρέα Εμπειρικού

Η παρούσα ανακοίνωση έχει στόχο να διερευνήσει τη συνθετική εναρμόνιση των τεχνών στο έργο του Ανδρέα Εμπειρικού εστιάζοντας κυρίως στη μουσική αντίληψη του λόγου, ο οποίος ρυθμοποιείται με όλα τα ηχητικά μέσα. Η ποιητική του Εμπειρικού στηρίζεται στη διακαλλιτεχνική μείξη και, ως εκ τούτου, η μελέτη της μουσικής εκφοράς του λόγου αποκτά βαρύνουσα σημασία στη μελέτη του έργου του. Η μουσική διάσταση του λόγου αποτελεί εγγενές υφολογικό χαρακτηριστικό της ποίησης του Εμπειρικού· ολόκληρο το έργο του και κυρίως η *Οκτάνα*, αξιοποιώντας τον βιβλικό και τον μυστικιστικό λόγο, ακροβατεί ανάμεσα στην προσευχή, τη μουσική και τον παιάνα. Πρόκειται για ποίηση που γράφεται σαν κοντσέρτο ή συμφωνία, όπου απαντάόλη η γκάμα των ήχων και με οπτικά χαρακτηριστικά. Η μουσική αντίληψη του λόγου γονιμοποιεί τη λεκτική-γλωσσοπλαστική ιδιοφυΐα του μείζονος λυρικού ποιητή Εμπειρικού, αποτυπώνοντας ένα απaráμιλλο γλωσσικό, οπτικοηχητικό αμάλαμα στηνεοελληνική γλώσσα.

Georgios **Kazamias**, University of Cyprus

Οι εγκλωβισμένοι (enclaved) κάτοικοι της επαρχίας Κερύνειας στην Κύπρο, Αύγουστος 1974 – 1977: Στρατηγικές επιβίωσης

Οι εγκλωβισμένοι (enclaved) είναι μια κατηγορία των προσφύγων της Κύπρου, που επέλεξαν να παραμείνουν στις εστίες τους μετά την κατάληψή τους από τον τουρκικό στρατό, τον Αύγουστο του 1974. Η ομάδα που παρουσιάζεται είναι Έλληνες Κύπριοι κάτοικοι της επαρχίας της Κερύνειας στη Κύπρο. Στην πλειοψηφία τους ήταν αγρότες. Η παρουσίαση αντλεί από ένα corpus συνεντεύξεων των κατοίκων της περιοχής της Κερύνειας της Κύπρου που λήφθηκαν την δεκαετία του 1990. Μερικές από τις ερωτήσεις που θα επιχειρήσουμε να απαντήσουμε είναι: Πώς αντιμετώπισαν οι άνθρωποι αυτοί τις έκτακτες συνθήκες που αντιμετώπιζαν; Πώς έλυσαν τα προβλήματα που προέκυπταν από την κατοχή και την αναχώρηση του κοινωνικού και του επαγγελματικού τους περιγύρου, κάποτε και από την αντικατάστασή τους από Τούρκους Κυπρίους ή εποίκους; Είχαν τη δυνατότητα να συνεχίσουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα στις κατεχόμενες περιοχές; Πόσο άντεξαν τελικά και γιατί έφυγαν;

Ioannis **Kioridis**, University of Thessaly: see Christos **Charakopoulos**

Dimitris **Kitsoulis**, Aristotle University of Thessaloniki

Ψηφίδες για μια ιστορία της πρόσληψης του αγιολογικού μυθιστορήματος «Βαρλαάμ και Ιωάσαφ» κατά τους πρώιμους Νεότερους Χρόνους

Η παρούσα ανακοίνωση παρακολουθεί τη μετάπλαση του βυζαντινού αγιολογικού μυθιστορήματος *Βαρλαάμ και Ιωάσαφ*, όπως διαμορφώνεται κατά την πρώιμη νεότερη περίοδο με όχημα τις έξι γνωστές δημώδεις μεταφράσεις/διασκευές του (α' μισό 16ου – αρχές 18ου αι.). Σε χρονολογική σειρά θα παρουσιαστούν στοιχεία της σχετικής κειμενικής παράδοσης, που συνθέτουν παλαιότερα και νεότερα ερευνητικά πορίσματα, με κύριο στόχο τη σκιαγράφηση των πολιτισμικών, ιδεολογικών και αισθητικών συμφραζόμενων της παραγωγής και της πρόσληψης της εξεταζόμενης μεταφραστικής δραστηριότητας. Παράλληλος στόχος της ανακοίνωσης είναι να προκύψουν γόνιμα ερωτήματα ή/και να τεθούν ερευνητικά ζητούμενα που θα μπορούσαν να συμβάλουν στον εμπλουτισμό του ψηφιδωτού της διάδοσης αυτού του «παγκόσμιου βιβλίου» στο διευρυμένο κοινό της δημόδους γραμματείας.

Ksenia **Klimova**, Lomonosov Moscow State University

«Είμαστε Ρωμαίοι»: σύγχρονη εθνογλωσσολογική κατάσταση του πολιτισμού των Ελλήνων της Ρωσίας

Η εισήγηση βασίζεται στην επιτόπια εθνογλωσσολογική έρευνα που διεξήχθη στα χωριά με ελληνικό πληθυσμό στην περιοχή του Σότσι το 2022. Έχουν συλλεχθεί στοιχεία για το λεξιλόγιο και τη φρασεολογία που σχετίζονται με το λαϊκό ημερολόγιο, τα οικογενειακά έθιμα, τις αγροτικές τελετουργίες, τη λαϊκή μυθολογία. Σήμερα στο Σότσι ζουν περίπου 3.000 – 5.000 Έλληνες. Η γλώσσα (ποντιακή διάλεκτος) μιλιέται καλύτερα από την μεγαλύτερη γενιά, οι μεσήλικες μπορούν να κατανοούν τη γλώσσα, αλλά μιλούν ελάχιστα, ενώ οι νέοι και τα παιδιά χρησιμοποιούν μόνο τυποποιημένες φράσεις και ξεχωριστές λέξεις (*γεια σου, πούλιμ, ντο φτάς* κλπ). Από τις παραδόσεις του λαϊκού εορτολογίου έχουν διατηρηθεί πολλά στοιχεία (Χριστουγεννιάτικα κάλαντα, τα έθιμα του Πάσχα, του Αγ. Γεωργίου, *Κοσκοβόρα, Κουκαράς* κλπ). Καταγράφηκαν επίσης τα έθιμα της γέννησης και του γάμου με χαρακτηριστική ορολογία (*σουμάδια, νυφέπαρμαν* κ.λπ.).

Stefania **Kofina**, National and Kapodistrian University of Athens

Το ποίημα «Ἐπὶ Ἀσπαλάθων» του Γιώργου Σεφέρη και η ταινία «Βάσσεσ» του Jean-Daniel Pollet: μια διακαλλιτεχνική προσέγγιση

Η ανακοίνωση επιχειρεί να συνεξετάσει το ποίημα «Ἐπὶ Ἀσπαλάθων» του Γιώργου Σεφέρη και την ταινία μικρού μήκου Βάσσεσ του Jean-Daniel Pollet (1964) στη βάση μιας διαμεσικής συγκριτολογικής θεώρησης. Ἐναυσμα για τον διακαλλιτεχνικό συσχετισμό αποτέλεσε η παρουσία του αρχαιοελληνικού ναού ως κεντρικού αφηγηματικού και νοηματικού άξονα. Η κίνηση στον χώρο, όπως επιτυγχάνεται με τα αργά τράβελινγκ και τις εναλλαγές κοντινών και μακρινών πλάνων στην ταινία αλλά και όπως υποβάλλεται με την αλλαγή της εστίασης του «βλέμματος» από τα «λιγιστὰ πράσινα φύλλα [...] ἀπόμακρα» στις «ἀρχαῖες κολόνες» στο ποίημα, δομεί ένα σκηνικό στο μεταίχμιο της υλικής και άυλης-υπερβατικής υπόστασης, που ενεργοποιεί το φαντασιακό του αφηγηματικού υποκειμένου. Αυτή η περιπλάνηση, συνοδευόμενη από τον εικαστικής τάξεως λόγο του ποιήματος και την ποιητικής υφής αφήγηση της ταινίας, κινητοποιεί τη σκέψη του αφηγητή και μέσα από την προσωπική εμπλοκή στο βίωμα του χώρου την εξακτινώνει προς διαφορετικές κατευθύνσεις, κοινό στοιχείο των οποίων, όμως, αποτελεί η προσπάθεια διαφυγής από το βασανιστικό παρόν.

Chaido **Kokkini**, University of the Aegean: see Maria **Antonopoulou**

Philothei **Kolitsi**, University of Cambridge

Η διατήρηση της συλλογικής μνήμης του ποντιακού Ελληνισμού στο πεζογράφημα του Δημήτρη Ψαθά, «Γη του Πόντου» (1966)

Η μελέτη αυτή εστιάζεται στο πεζογράφημα του συγγραφέα της «πρώτης» προσφυγικής γενιάς, Δημήτρη Ψαθά (Τραπεζούντα, 1907 – Αθήνα, 1979), «Γη του Πόντου» (1966). Το κείμενο αναφέρεται στα ιστορικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα στον Πόντο μεταξύ 1914 – 1922. Το Πρώτο Μέρος συνιστά μια πρωτοπρόσωπη αυτοβιογραφική αφήγηση, που, υιοθετώντας την οπτική άλλοτε του εφήβου κι άλλοτε του ώριμου αφηγητή, αποτυπώνει τις παιδικές αναμνήσεις του αφηγητή από τη γενέτειρά του Τραπεζούντα, στα χρόνια της ειρηνικής ζωής. Το Δεύτερο Μέρος αποτελεί ένα χρονικό ιστορικών γεγονότων, με αναφορές σε έντυπες και αδημοσίευτες πηγές, που αποτυπώνει αφενός το έπος της ηρωικής αντίστασης των Πόντιων ανταρτών και αφετέρου την τραγωδία των διωγμών που υπέστη ο Ελληνισμός του Πόντου από τους Νεότουρκους του Κεμάλ. Αυτή η συμπλοκή της μικροϊστορίας με την μακροϊστορία, μπολιάζει την ατομική εμπειρία στη συλλογική, αναδεικνύοντας το προσωπικό τραύμα σε τραύμα εθνικό.

Olga **Kolokytha**, University for Continuing Education Krems

Impacts of crises on migration of creative professionals; the case of Greek classical musicians

This paper discusses the impact of the financial and COVID-19 crises on creative migration of classical musicians in Greece. It is based on empirical research on professional musicians who have left the country to move abroad and set their professional activities in other countries, identifies the reasons for migration of professional classical musicians and discusses its implications. Through examining creative migration and the influence and interaction of the financial crisis, it touches also on educational factors and institutional changes. Findings suggest that the quality of music education and institutional malfunctions are key reasons that trigger migration of professional musicians, rather than the implications of the crisis which has not played as a paramount role as would have been assumed. Findings also identify lack of meritocracy, nepotism and lack of transparency for professional positions as factors that influence the decision of professional musicians' decision to migrate and return.

Dimitrios **Kontogeorgis**, University of Cyprus

Μεταξύ Φαναριωτών και Βογιάρων - η ιστοριογραφική πρόταση του Διονύσιου Φωτεινού

Το έργο του Διονύσιου Φωτεινού, ιστορικού, ποιητή, μεταφραστή και μουσικού, έχει απασχολήσει την έρευνα ως ενδιαφέρουσα περίπτωση λόγιου Φαναριώτη αλλά και ως ένας χαρακτηριστικός εκπρόσωπος της «ελληνορουμανικής κοινωνίας» των αρχών του 19ου αιώνα. Οι απόψεις που έχουν εκφραστεί, ωστόσο, μας παρουσιάζουν δύο αντιφατικές εικόνες, αφενός ένας λόγιος βαθιά συνδεδεμένος με τη νεοελληνική κουλτούρα και αφετέρου ένας βογιάρος που επέλεξε να ταυτιστεί με τον αναδύμενο ρουμανικό εθνικισμό και το «ρουμανικό εθνικό κόμμα». Στην παρουσίαση αυτή θα διερευνηθούν οι κεντρικοί άξονες του έργου του Διονύσιου Φωτεινού, κυρίως της *Ιστορίας της Πάλαι Δακίας* (1818 – 1819). Ειδικότερα θα προσεγγιστεί η στάση του έναντι των Φαναριωτών. Η απεικόνιση της δράσης συγκεκριμένων πριγκίπων θα συσχετιστεί τόσο με την ανάδυση στη Βλαχία ενός πνεύματος κριτικής και αμφισβήτησης, όσο και με την ευρύτερη διαφωτιστική κριτική «μη φωτισμένων» ηγεμόνων. Παράλληλα, θα μελετηθεί η υποστήριξη εκ μέρους του ιδεών περί της ρουμανικής εθνογένεσης, που τον συνέδεαν με ρεύματα της ρουμανική ιστοριογραφίας, και θα επιχειρηθεί η σύγκρισή της ιστοριογραφικής του πρότασης με εκείνη άλλων ιστορικών της περιόδου.

Przemysław **Kordos**, University of Warsaw

Modern Greek alternate history novels

While Modern Greek literary tradition abounds in many kinds of fantastic motifs, postwar Modern Greek literature refrains from employing fantastic elements. Novels in the genre of science-fiction or fantasy are sparse, as attempts to incorporate fantastic tropes into mainstream texts. I will focus on four contemporary novels. Ch.A. Chomenidis's work is a satire where Greece obtains a colony in the Atlantic Ocean, D. Fissas and G.N. Alexatos elaborate on a post-war world with a different outcome of the civil war. L. Divani in her novel published few months ago presents a anti-patriarchy fantasy. I will approach these novels with the methods used while analysing various alternate and parallel history novels, looking not only for the basic construction themes, like the possible Point of Divergence, but looking at the shape of eu/dis/topia that emerges from these literary endeavours. Are they promises, dreams, caveats, nightmares? Or merely mirrors for our reality?

Petros **Koris**, Aristotle University of Thessaloniki

“Der wiedererstandene Parthenon” : προσδοκίες, απογοητεύσεις και οικειοποιήσεις της ελληνικής εκατονταετηρίδας στον μεσοπολεμικό γερμανικό δημόσιο λόγο

Με το πέρας του Πρώτου Παγκοσμίου πολέμου και τη στρατιωτική και αξιακή ήττα του Kaiserreich, η Γερμανία αναζήτησε νέα κατευθυντήρια πρότυπα, τα οποία εύκολα μπορούσαν να εντοπιστούν στην κλασική αρχαιότητα. Ωστόσο, το νεοελληνικό κράτος αυτοπροβαλλόταν ως γνήσιος συνεχιστής αυτής της κληρονομιάς και μάλιστα γιόρταζε τα 100 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση (1921) και την ανεξαρτησία του (1930). Η παρούσα ανακοίνωση επιχειρεί να αναδείξει την προσπάθεια και τα αίτια οικειοποίησης της ελληνικής εθνικής μνήμης στον γερμανικό δημόσιο λόγο κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, καθώς και να χαρτογραφήσει το ιδεολογικό/πολιτισμικό πλαίσιο των ελληνογερμανικών προσλήψεων, το οποίο λίγα χρόνια αργότερα, θα επιτρέψει την ιδεολογική και πολιτισμική εργαλειοποίηση ολόκληρης της κλασικής αρχαιότητας από τους εθνικοσοσιαλιστές.

Giorgos **Kostakiotis**, INALCO, Paris

Μυθοπλασία και ιστορική αλήθεια: η ελληνική λογοτεχνία και η ήττα της μικρασιατικής εκστρατείας

Στην παρέμβασή μας αυτή, ανατρέχοντας σε σελίδες της νεοελληνικής λογοτεχνίας θα εστιάσουμε σε περιγραφές που αφορούν την τραυματική εμπειρία της στρατιωτικής ήττας του 1922 προκειμένου να μελετήσουμε το βλέμμα του συγγραφέα απέναντι στην Ιστορία μέσα από την στάση των ηρώων του. Θα δούμε πώς το ίδιο το κείμενο, με τη δυναμική της αντίθεσης του σημαίνοντος και του σημειώμενου, δίνει στον λόγο του προσώπου την φωνή-κραυγή που το καθιστά *αυθεντικό* ξεπερνώντας ιδεολογικά στεγανά. Θα διερευνήσουμε πώς ο συγγραφέας σε σχέση με τον αφηγητή του λειτουργεί ως ο ερμηνευτής της ιστορίας ενώ την ίδια στιγμή είναι και ερμηνευόμενος του ίδιου του εαυτού ως μέρος αυτής της ιστορίας.

Antonina **Kostić**, University of Belgrade: see Maja **Bačić Čosić**

Tamara **Kostić Pahnoglu**, University of Niš

Στερεότυπο ή αλήθεια - η παρουσίαση των Ελλήνων στην σερβική λογοτεχνία του 19ου αιώνα - παραδείγματα του κυρ-Γιάννη του Γιόβαν Στέριγια Πόποβιτς και του κυρ-Γέρα του Στέβαν Σρέματς

Ο στόχος της ανακοίνωσης είναι να παρουσιαστούν δύο γνωστοί λογοτεχνικοί χαρακτήρες στην σερβική λογοτεχνία του 19ου αιώνα — ο κυρ-Γιάννης και ο κυρ-Γέρας, ήρωες των έργων δύο γιγάντων της σατιρικής λογοτεχνίας του 19ου αιώνα — Γιόβαν Στέριγια Πόποβιτς και Στέβαν Σρέματς και να ερευνηθεί η επιρροή που αυτοί οι δύο χαρακτήρες είχαν στη δημιουργία της εικόνας του τυπικού Έλληνα στην αντίληψη του Σέρβου αναγνώστη. Και τα δυο έργα - του Στέριγια και του Σρέματς, έχουν ως πρωταγωνιστή τον Έλληνα έμπορο. Στην ανακοίνωση θα συγκρίνουμε τα στοιχεία των χαρακτήρων τους και μετά θα τα συγκρίνουμε με τα στερεότυπα που οι Σέρβοι έχουν για τους Έλληνες στον 21ο αιώνα. Επίσης θα βγάλουμε γενικό συμπέρασμα για την επιρροή που η λογοτεχνία μπορεί να έχει στη δημιουργία και την καλλιέργεια των πολιτισμικών σχέσεων των λαών., οι οποίοι ίσως μόνο νομίζουν ότι γνωρίζονται καλά, εφόσον αυτή η γνωριμία βασίζεται σε στερεότυπα.

Katerina **Kostiou**, University of Patras

«Το Σβηστό Μανουάλι» και η τυραννία της απώλειας

«Το Σβηστό Μανουάλι» της Ηρώς Νικοπούλου, που εκτέθηκε στην Αθήνα και την Πάτρα το 2021 και το 2022 και στα Ιωάννινα το 2023 είναι ένα τρίπτυχο έργο του οποίου κάθε μέρος έχει αυτοτέλεια, αλλά λειτουργεί και διαδραστικά, καθώς συνέχεται από την ίδια βασική ιδέα: την απώλεια. Όλη η σύνθεση συνιστά μια εικαστική αφήγηση με θέμα τη διαδρομή της Ελλάδας τα τελευταία 200 χρόνια. Όπως και σε προηγούμενα έργα της, η Νικοπούλου δεν ηθικολογεί, αλλά ιστορεί και στοχάζεται δημιουργώντας ρήγματα στον κορμό της ιστορίας και στο υποσυνείδητό μας. Στην ανακοίνωσή μου θα επιχειρήσω να δείξω με ποιους τρόπους η Νικοπούλου κατορθώνει να αρθρώσει έναν δραστικό λόγο για την τυραννία της απώλειας μέσα από τη συγκεκριμένη εικαστική σύνθεση.

Katerina **Koti**, University of Lille

Σώματα σε κρίση: απηχήσεις της μεταπολεμικής ιστορικής συνθήκης και αναπαραστάσεις της βίας στον «Λοιμό» του Αντρέα Φραγκιά και στο «Χάππυ Νταίη» του Παντελή Βούλγαρη

Στον *Λοιμό* (1972) του Αντρέα Φραγκιά και στο *Χάππυ Νταίη* (1976) του Παντελή Βούλγαρη η βία που το σώμα υφίσταται ή και ασκεί σε μια προσπάθεια αντίδρασης στις άμεσες ή έμμεσες πρακτικές καθυπόταξης του αναδεικνύεται σε βασική συνισταμένη της πλοκής, άρρηκτα συνδεδεμένη με την δημιουργία ενός δυστοπικού σύμπαντος, με την εγγενή παρουσία του παράλογου και του καρναβαλικού στοιχείου. Μέσα από την προσέγγιση των έργων — που συνδέονται με μια διακειμενική σχέση *υποκειμένου-υπερκειμένου* — σε μια συγκριτική προοπτική, στόχο αυτής της ανακοίνωσης αποτελεί μια ορισμένη χαρτογράφηση των διαφορετικών μορφών που προσλαμβάνουν οι εκφράσεις της βίας, καθώς και της σχέσης τους με την πολιτική επένδυση, τις ελάχιστες διαστάσεις αλλά και την προοπτική αντίστασης των σωμάτων. Θα επιχειρηθεί, παράλληλα, μια γενική διερεύνηση και συσχέτιση με τις ιστορικοπολιτικές συνθήκες από τον Εμφύλιο ως την Δικτατορία, που εμφανίζονται υπόκωφα αλλά συγχρόνως επιτακτικά στα δύο αυτά έργα.

Chryssa **Kouraki**, Greek Ministry of Education and Religious Affairs: see Angela **Giannikopoulou**

Artemisia **Kourela**, Democritus University of Thrace

Αναδεικνύοντας την Σμύρνη του 19ου αιώνα: όψεις της καθημερινότητας μέσα από τις διαφημίσεις του ελληνόφωνου Τύπου

Ο 19ος αιώνας αποτελεί σημείο καμπής για την Σμύρνη καθώς η πόλη παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη, δημογραφική, εμπορική και οικονομική, η οποία επηρέασε όπως ήταν φυσικό τόσο την ελληνορθόδοξη κοινότητα της πόλης, που θα μας απασχολήσει στην παρούσα ανακοίνωση, όσο και το σύνολο του πληθυσμού. Σε αυτά τα πλαίσια, ανάλογη πρόοδο παρουσίασε και ο ελληνόφωνος τύπος της Σμύρνης, ο οποίος εμπεριείχε πλούσιο ειδησεογραφικό περιεχόμενο αλλά και διαφημίσεις. Ως εκ τούτου, σκοπός της εν λόγω ανακοίνωσης είναι να εξετάσει και να αναδείξει τις διάφορες πτυχές της κοινωνικής ζωής μέσα από την μελέτη των διαφημίσεων που συμπεριλαμβάνονται στις ελληνόφωνες εφημερίδες κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Μέσα από την αξιοποίηση των διαφημίσεων μας δίνεται η δυνατότητα να αποτυπώσουμε τις συνθήκες της εποχής και να σκιαγραφήσουμε μία όψη της κοινωνίας έτσι όπως την προσέγγιζε η αρθρογραφία.

Georgios **Kraias**, Hellenic Open University, Open University of Cyprus

Λογοτεχνική αποτύπωση της μετανάστευσης στην Γερμανία: από τον Δημήτρη Χατζή στον Αντώνη Σουρούνη

Στην παρούσα εισήγηση θα αναλυθούν αντιστικτικά οι οπτικές των δύο συγγραφέων αναφορικά με την μετανάστευση, την εργασία και γενικότερα την ζωή των Ελλήνων στην Γερμανία, από τις μαρξιστικές θεωρήσεις του Χατζή στις λαϊκές περιδιαβάσεις του Σουρούνη. Ο εξωτερικός παρατηρητής από την μια και ο εσωτερικός πρωταγωνιστής από την άλλη θα αποτιμηθούν για την ακεραιότητα των γραφομένων τους, προκειμένου, χωρίς καμία αξιολογική κρίση, να εντοπιστεί η χρυσή εκείνη τομή — αν υπάρχει — που συνέχει και συνδέει τα δύο έργα.

Kateřina **Krlov**, Charles University

Jewish and Greek? Holocaust survivors and broken expectations of the homecoming

World War II, more perhaps than all preceding wars, affected the lives of everyone who survived. But while non-Jewish soldiers and partisans were hailed as heroes, Jewish survivors were traumatized by losing families and friends, and by the general disregard of the Greek majority. Drawing on analysis of institutional documents and personal stories, I will focus on how the forced displacement of the Jews of Greece shaped their Greek identity and, in turn, how it was perceived by the non-Jewish Greeks. Arguing that both internal and external displacement of Jews was involuntary, I will be able to approach not only the policy of displacement carried out on an out-group but also how collective identities were constructed, supported and (co-)shaped. I will also offer insights into how the collective memory of Holocaust survivors is reflected in the interdisciplinary analysis of gender, religion, ethnicity, and social class.

Despo **Kritsotaki**, CERMES 3, France

Επαναπροσδιορίζοντας την «κοινότητα»: κοινοτική ψυχιατρική και ψυχική υγεία στην Ελλάδα της Μεταπολίτευσης (τέλη δεκαετίας 1970 – αρχές δεκαετίας 1980)

Η ανακοίνωση εστιάζει σε δύο προγράμματα κοινοτικής ψυχιατρικής: το Κέντρο Κοινοτικής Ψυχικής Υγιεινής Βύρωνα-Καισαριανής, που ιδρύθηκε το 1978, και την Κινητή Μονάδα Ψυχιατρικής Περίθαλψης Υπαίθρου Φωκίδας, που ιδρύθηκε το 1981. Και τα δύο επιχείρησαν να κινητοποιήσουν την «κοινότητα», ώστε με τη συμμετοχή της να μπορέσουν να επιφέρουν ουσιαστικές και μόνιμες αλλαγές στην πρόληψη και θεραπεία των ψυχικών νόσων. Τι εννοούσαν όμως με τον όρο «κοινότητα» οι επιστήμονες και επαγγελματίες των προγραμμάτων αυτών; Ποιοι ήταν οι στόχοι τους και τι είδους δράσεις ανέλαβαν; Για να απαντήσει, η ανακοίνωση αξιοποιεί αρχειακό και δημοσιευμένο υλικό, καθώς και συνεντεύξεις προφορικής ιστορίας, και αναλύει ιστορικά τις ψυχιατρικές μεταρρυθμίσεις του τέλους της δεκαετίας του 1970 και των αρχών της δεκαετίας του 1980. Εντάσσοντάς τις μεταρρυθμίσεις αυτές στο ιστορικό πλαίσιο της Μεταπολίτευσης, μιας εποχής αλλαγών και ανακατατάξεων, η ανακοίνωση προτείνει τελικά μια ανάγνωση της Μεταπολίτευσης υπό διαφορετική οπτική.

Julia G. **Krivoruchko**, University of Cambridge

Spelling as a reflection of cultural contacts: the case of Judaeo-Greek

The orthographic system of Judaeo-Greek, like that of other Jewish Languages, is historically based on the orthographic practices of Hebrew. Starting from the late Byzantine period, the influx of refugees into Greek-speaking territories exposed Greek Jews to the spelling practices of other coreligionist groups. This impact, however, was not significant enough before modernity, when intensive contacts with Yiddish and European languages became possible. I will present the samples of modern Judaeo-Greek orthography and discuss the changes brought forth by multilingual environment.

Kostando **Ksera**, Evanthia **Baruta**, E. Çabej University

Ιστορική αναδρομή στα εγχειρίδια πρώτης ανάγνωσης και γραφής για τα σχολεία της ΕΕΜ στην Αλβανία

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης θα γίνει παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών των εγχειριδίων πρώτης ανάγνωσης και γραφής που κυκλοφόρησαν από το 1913 μέχρι σήμερα για να καλύψουν τις ανάγκες της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της Εθνικής Ελληνικής Μειονότητας στην Αλβανία. Τα εγχειρίδια αυτά, όπως και κάθε σχολικό εγχειρίδιο, αποτελούν πνευματικά δημιουργήματα της εποχής τους, επομένως σε μια πρώτη προσέγγιση μπορούν να ταξινομηθούν σε 3 χρονικές περιόδους με τις υποκατηγορίες τους, οι οποίες συμβαδίζουν με συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους όπως: α) 1913 – 1944, β) 1944 – 1990 και γ) 1990 – σήμερα. Επίσης θα αναφερθούμε στον τρόπο δημιουργίας και συγγραφής των εγχειριδίων αυτών, στις γλωσσικές ιδιαιτερότητες αλλά και στο περιεχόμενο τους κατά τις διάφορες χρονικές περιόδους, καθώς και στις σχέσεις τους με τα αντίστοιχα εγχειρίδια του ελληνικού αλλά και του αλβανικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Markéta **Kulhánková**, Czech Academy of Sciences

«Το ταξίδι της Ανδώς»: ένα βυζαντινό storyworld για εφήβους

Ο Διγενής Ακρίτας αποτελεί ένα σταθερό στοιχείο στην πολιτισμική και λογοτεχνική μνήμη των σύγχρονων Ελλήνων. Η εικόνα ενός ιδεώδους ήρωα του Βυζάντιου που αναδύεται με την αναφορά του ονόματός βασίζεται κυρίως στην νεότερη λογοτεχνική δημιουργία που επηρεάστηκε περισσότερο από τα κατά πολύ νεότερα ακριτικά λαϊκά τραγούδια παρά από το ίδιο το μεσαιωνικό ποίημα. Η ανακοίνωσή μου θα ασχοληθεί με ένα πρόσφατο έργο, το οποίο συνδέει την έμπνευση από το ίδιο το μεσαιωνικό ποίημα με την παράδοση των ακριτικών τραγουδιών και της νεοελληνικής λογοτεχνίας, κι όλα αυτά σε ένα βιβλίο για εφήβους. Πρόκειται για το μυθιστόρημα «Μάζεψε το θάρρος σου, Ανδώ» (2020) του Γιώργου Χατζόπουλου, το οποίο, αντί να παρουσιάζει ακόμα μια παραλλαγή της ιστορίας του Διγενή διηγείται τη συνέχειά της. Ο Χατζόπουλος δημιουργεί έναν καινούργιο και ταυτόχρονα Βυζαντινό, storyworld που επιτυχημένα επικοινωνεί σε ένα σύγχρονο αναγνωστικό κοινό.

Eleni **Kyramargiou**, National Hellenic Research Foundation

Alexandros Pallis and the Greek state's refugee resettlement policies

In 1913, Alexandros Pallis assumed the duties of Financial Inspector of Macedonia. For more than two decades the Greek government appointed Pallis to an array of positions in various services concerned with the welfare and settlement of refugees. In this announcement, I will investigate the refugee resettlement policies adopted by the Greek government through examining Alexandros Pallis' work. Pallis applied a different perspective on administrative mechanisms to the Greek realities of the time, highlighting the relationship between the administrative policies implemented in the New Lands and the population exchange between Greece and Turkey. Through reports, memorandums and other materials from his personal archive, we will attempt to shed light on various aspects of his work, while also exploring the policies implemented by the Greek state in the management of population movements and tracing the transition of the Greek territory during the period 1913 – 1924.

Katerina **Lagos**, California State University, Sacramento

Inclusion and exclusion in the 4th August Regime, 1936 – 1941

The Metaxas dictatorship, popularly known as the 4th August Regime, represents a generally overlooked period in Greek Christian-Jewish relations, in which Metaxas's stance toward the Jews denotes both a continuation and rupture from the interwar administrations. The consistency between Metaxas and the previous administrations reflects a unique situation that underscores the priority given to national consolidation. This presentation will explore the paradigm of inclusion and exclusion that Metaxas enforced during his years in power. More specifically, I will discuss the socio-cultural vision of Metaxas's Third Hellenic Civilization and the extent to which Jews were excluded. Secondly, I will explore Jewish membership in EON and highlight the inconsistent manner in which Jews were denied membership and participation. While Metaxas was more than willing to provide assistance to Greek Jews as citizens of Greece, I argue that they were not considered or treated as members of the ethnos.

Martha **Lampropoulou**, Ivana **Milojević**, Aristotle University of Thessaloniki, University of Belgrade

Metaphors of light in Greek

The aim of this work is to study the figurative language used in relation to light, and more specifically, metaphors of light in the Greek language. Metaphors of light are characterized by universality, and they usually depict apprehension (LIGHT IS INTELLECTUAL ENLIGHTENMENT), aesthetics and moral values (Tarrant 1960). Light can also reflect the Divine (LIGHT IS DIVINE or LIGHT IS GOD), a state of joy (LIGHT IS HAPPINESS) and/ or a state of freedom (LIGHT IS FREEDOM) (Lange 2021; Tarrant 1960). Our research explores a number of metaphors and idiomatic phrases from Greek dictionaries (Vlachopoulos 2007; Kriaras 1995; Babiniotis 2011, as well as online sources based on the framework of Conceptual Metaphor Theory (Lakoff & Johnson 1980) and studies on idiomatic language. Overall, we investigate the way the sense of light is metaphorically employed in everyday speech.

Anna **Lazarova**, Sofia University St. Kliment Ohridski

Το γνωστό και το άγνωστο παιδί του ελληνικού Εμφυλίου στον βουλγαρικό καλλιτεχνικό κόσμο: Οι περιπτώσεις του ζωγράφου Μιχάλη Γκαρούδη και του γλύπτη Thomas Kochev

Ως γνωστόν, προς το τέλος του ελληνικού εμφυλίου πολέμου χιλιάδες παιδιά εκπατρίζονται ιδίως από τα χωριά της Βόρειας Ελλάδας και στέλνονται στις ανατολικοευρωπαϊκές χώρες όπου τα περισσότερα μένουν για δεκαετίες. Ανάμεσά τους και δύο οκτάχρονα αγόρια τα οποία αργότερα επιλέγουν τη Βουλγαρία για δεύτερη πατρίδα τους και συμμετέχουν ενεργά στην καλλιτεχνική ζωή της χώρας. Ο πρώτος είναι ο διεθνώς γνωστός ζωγράφος Μιχάλης Γκαρούδης (1940 – 2021), γεννημένος στο Ελληνοχώρι Διδυμοτείχου. Ο δεύτερος είναι ο, επίσης, αξιόλογος αλλά λιγότερο γνωστός γλύπτης Thomas Kochev (1940 – 1997), γεννημένος στη Βεύη (Μπάνιτσα) Φλώρινας. Η μελέτη εστιάζει στις στρατηγικές και στον βαθμό προσαρμογής και ενσωμάτωσης των δύο Ελλήνων δημιουργών στη βουλγαρική κοινωνία, στις εκφάνσεις της ελληνικότητας στο έργο τους και στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής ταυτότητας του Έλληνα πρόσφυγα. Η βασική προσέγγιση είναι η εθνογραφική και συνδυάζει πρακτικές και θεωρητικά πλαίσια από διάφορες ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως η πολιτισμική και η κοινωνική ανθρωπολογία, και η θεωρία της τέχνης.

Anna **Leon**, Academy of Fine Arts Vienna

Modern dance and Greekness: embodying and performing the nation

I examine two Greek dance artists of the early twentieth century — Koula Pratsika and Vassos Kanellos — underlining the potential contributions of Dance Studies methodologies to the study of (Greek) modernism. Through an analysis of Pratsika and Kanellos' movement material and technique, approaches to the body, dramaturgy and staging, I will discuss how their choreographic and performative strategies reflect wider tendencies of Greek modernist art-making: the aestheticization of the nation (or nationalization of aesthetics); the performance of a national identity situated in a temporal imaginary of teleological, unbroken continuity with Greek antiquity, and in a transtemporal natural-national space; and the figuration of modern Greekness as an internally-defined paradigm arising through appropriations, transformations and recontextualizations of Western Europe's own representations of 'Greek' dance.

Vassilis **Letsios**, Ionian University

Επίγονοι της επτανησιακής μεταφραστικής παράδοσης (β' μισό 20ού αι.): Αρσένης Γεροντικός

Το 1952 ο Αρσένης Γεροντικός (1900 – 1990) θα παρουσίαζε στα *Κερκυραϊκά Χρονικά* ένα σύντομο αλλά πολύ ουσιαστικό άρθρο για το μεταφραστικό έργο επτανησίων λογίων, που αποτελεί μία από τις πρώτες συνολικές αποτιμήσεις της θητείας των Επτανησίων στη μετάφραση. Και ο Γεροντικός ωστόσο έχει σημαντικό μεταφραστικό έργο στο β' μισό του εικοστού αιώνα, μάλιστα μεταφράσματά του αποτελούν αναμεταφράσεις έργων που μεταφράστηκαν προηγουμένως από μεγάλα ονόματα της επτανησιακής μεταφραστικής παράδοσης, τον Καλοσγούρο, τον Μαρκορά, τον Κογεβίνα, τον Μαβίλη. Η αναμετάφραση ποιητικών έργων που έχουν προηγουμένως μεταφρασθεί από διακεκριμένους Επτανήσιους ποιητές-μεταφραστές αναδεικνύει την προσπάθεια του Γεροντικού να ερμηνεύσει μέσω της μετάφρασης το πρωτότυπο έργο αναμετρώντας ταυτόχρονα τις δυνάμεις του ως προς προηγούμενα μεταφράσματα μιας λογοτεχνικής παράδοσης που τον γαλούχησε, της επτανησιακής.

Markia **Liapi**, Aristotle University of Thessaloniki

Μια Ελληνίδα καλόκαρδη πόρνη: η «Ελενίτσα» του Κωνσταντίνου Τσιτσελίκη

Η παρούσα ανακοίνωση μελετά την πρόσληψη ενός λογοτεχνικού τόπου, εκείνον της *καλόκαρδης πόρνης* (*the hooker with a heart of gold*), στην ελληνική λογοτεχνία των αρχών του 20ού αιώνα, και συγκεκριμένα στο διήγημα «η Ελενίτσα» (1930) του Κοζανίτη πεζογράφου Κωνσταντίνου Τσιτσελίκη (1882 – 1938). Στο διήγημα, η πόρνη Ελενίτσα εξιδανικεύεται μέσω πράξεων εθνικής αντίστασης απέναντι στην γαλλοκρατούμενη Δυτική Μακεδονία την περίοδο του Εθνικού Διχασμού (1915), ενώ εξιστορείται η ασθενική της πορεία λόγω της φυματίωσης. Στόχος της ανακοίνωσης είναι να περιγραφεί ο λόγος για την πορνεία στις αρχές του 20ού αιώνα στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας ως μεθοδολογικό εργαλείο τον λογοτεχνικό τόπο της καλόκαρδης πόρνης, σε σύγκριση και με την αμερικάνικη και ευρωπαϊκή προγενέστερη καταγραφή του σε έργα της πεζογραφίας του 19ου αιώνα και 20ού αιώνα.

Avgi **Lilli**, National and Kapodistrian University of Athens

«...της γυναίκας πικρό δεύτερο τύπωμα»: το τραύμα του 1974 ως εισβολή στον οίκο και στο σώμα στις κύπριες ποιήτριες Κλαίρη Αγγελίδου (1932 – 2021) και Έλενα (Τουμαζή) Ρεμπελίνα (1947 –)

Η παρούσα ανακοίνωση συνεξετάζει εν αντιπαράθεσει δύο έργα των Κυπρίων ποιητριών της λεγόμενης γενιάς της ανεξαρτησίας Κλαίρης Αγγελίδου (1932 – 2021) και Έλενας (Τουμαζή) Ρεμπελίνας (1947 –). Πρόκειται για την ποιητική συλλογή *Του ξερριζωμού* (1976) και την ποιητική σύνθεση *Τα σώματα της Χρυσόθεμης μετά το δημόσιο αποκεφαλισμό της στα τέλη του 20ού αιώνα μετά Χριστόν* (1977). Παρά την κοινή θεματολογία της τουρκικής εισβολής του 1974 και την κοινή αμμοχωστιανή καταγωγή των δημιουργών τους, τα δύο έργα αναπτύσσουν μια σαφώς αποκλίνουσα σχέση σε πολλά πεδία σύγκρισης. Η συλλογή της Αγγελίδου πραγματεύεται το τραύμα διαμέσου της απώλειας της πατρογονικής εστίας και το ξεγύμνωμα του οίκου, ενώ στη σύνθεση της Ρεμπελίνας, σε μια έκδοση η οποία συνοδεύεται από τολμηρά σκίτσα της ποιήτριας, ο εθνικός βιασμός ταυτίζεται με τον σωματικό βιασμό και τον ακρωτηριασμό. Εν τέλει, η Ρεμπελίνα ενσαρκώνει προγραμματικά — και ενδεχομένως και προδρομικά — στον λόγο της την αντίσταση στις πατριαρχικές δομές, προβάλλοντας το τραύμα μέσα από τη γυναικεία εμπειρία έναντι του κυρίαρχου μοιρολατρικού αφηγήματος.

Angeliki **Loudi**, Institute of Modern Greek Studies (Manolis Triandaphyllidis Foundation)

Πολιτική, περιήγηση και φεμινισμός: «Η Κοσμοπολίτις» (Βενετία 1881) του Βασίλειου Νικολαΐδη

Η *Κοσμοπολίτις ή Περιήγησις αθιγγανίδος εν Ευρώπη και Ασία* είναι ένα λησμονημένο λογοτεχνικό αφήγημα του στρατιωτικού Βασίλειου Νικολαΐδη (Κωνσταντινούπολη περ. 1815/1817 – Αθήνα 1903), περισσότερο γνωστού (σήμερα, αλλά και στην εποχή του) από το «ψευδοαυτοβιογραφικό» αφήγημα *Αλί-Χουρσίντ μπέης* (Παρίσι 1882· πρώτη νεότερη έκδοση: επιμ. Γ. Κεχαγιόγλου, Νεφέλη 2001). Στην ανακοίνωσή μου σκοπεύω να αναδείξω όψεις του έργου που σχετίζονται με την προσωπικότητα του Βασίλειου Νικολαΐδη, ενός πολύγλωσσου και πολυταξιδεμένου Φαναριώτη συγγραφέα της δυτικοευρωπαϊκής διασποράς (κυρίως της Γαλλίας), ο οποίος δονείται από την περιρρέουσα ατμόσφαιρα του αλυτρωτισμού και της Μεγάλης Ιδέας, καθώς και των περιπετειών της ευρωπαϊκής πολιτικής στο Ανατολικό ζήτημα από τη δεκαετία του 1840 ως τα τέλη του 19ου αι.

Andreas **Lounis**, Aristotle University of Thessaloniki

«Σαν να γράφτηκε σήμερα»: ειδολογικές αναπροσαρμογές και αλλαγή στοχεύσεων σε μια ενδογλωσσική μετάφραση της «Ηρωίδος της Ελληνικής Επανάστασης» του Στέφανου Ξένου στα μέσα του 20ού αιώνα

Η *Ηρωΐς της Ελληνικής Επανάστασης* αποτελεί το γνωστότερο κείμενο του Ξένου, ένα από τα δημοφιλέστερα αναγνώσματα ως τα μέσα του 20ού αιώνα. Απόδειξη της επιτυχίας συνιστούν οι λαϊκές εκδόσεις/διασκευές του έργου, με την ενδογλωσσική μετάφρασή τους στη δημοτική. Μία από αυτές είναι η έκδοση του 1955 από τις εκδόσεις Ρομάντσου. Στόχος της εισήγησης είναι μέσω της μελέτης της μετάφρασης και των παρακειμένων της έκδοσης να ερμηνευτεί και να σχολιαστεί το περιεχόμενο των όρων «λογοτεχνική απόδοσις» και «ιστορική προσαρμογή» του υπότιτλου και να δειχθεί το αποτύπωμά τους στη μεταφραστική εργασία. Επίσης, διερευνώνται οι μεταφραστικές επιλογές ως προς τα στοιχεία που στο αρχικό κείμενο εξυπηρετούσαν τη διατράνωση του σχήματος της ελληνικής ενότητας και ο αντίκτυπος που έχει η μεταφραστική αντιμετώπισή τους στην ειδολογική ταυτότητα του έργου. Ακόμα ερευνώνται οι πιθανοί λόγοι παράλειψης μερών του πρωτοτύπου αλλά και οι αιτίες προσθήκης άλλων τμημάτων. Τέλος, εξετάζονται οι αλλαγές στον τρόπο που αποτυπώνεται η εμπειρία της Επανάστασης στη μετάφραση σε σχέση με το πρωτότυπο μέσω της αναπλαισίωσης του έργου στο χώρο της λαϊκής λογοτεχνίας.

Nantia **Macha Bizoumi**, Democritus University of Thrace: see Manolis **Varvounis**

Vassilis **Makridimas**, University of Ioannina

Χριστιανισμός και πολεμική δοκιμασία στη συλλογή «Η εποχή του θανάτου» (1948) της Ζωής Καρέλλη

Στην παρούσα ανακοίνωση εστιάζω στη δεύτερη (κατοχική και εμφυλιακή) συλλογή της Καρέλλη, με τίτλο *Η εποχή του θανάτου*, σε συνάρτηση με τη δοκιμογραφία της, προκειμένου να παρακολουθήσω τον τρόπο με τον οποίο η ποιήτρια αναμετράται με την ιστορική δοκιμασία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Καρέλλη τοποθετεί στην καρδιά του δικού της ποιητικού σκηνικού τον θάνατο, επιλέγοντας να τον περιγράψει με φόντο τους νεκρούς του πολέμου. Η αποφυγή της να θέσει σε λειτουργία το πολιτισμικό παρελθόν της Ελλάδας αποσιωπώντας το συνιστά ένα είδος έμμεσης κριτικής για το μέλλον του Ελληνισμού, σε έναν κόσμο που όλα μοιάζουν να καταρρέουν. Αν κάτι μπορεί να μείνει σχεδόν αλώβητο αυτό είναι ο χριστιανισμός (της), όχι ως θεωρητικοποίηση της θρησκευτικής παράδοσης αλλά ως αίσθημα που περικλείει τον μυστικό τρόπο παραδοχής των αρνητικών όψεων της ζωής.

Alexandros **Makris**, University of Patras

The welfare for war victims and its experts in Interwar Greece

In Greece during and in the aftermath of the “war-decade” 1912 – 1922 a wide and multidimensional welfare system for war victims was constructed. Turning point was the establishment of the Fund for War Victims. The operation of this institution heralded the emergence of a group of welfare technocrats, who worked in the Ministry of the Relied during the wartime period and they had numerous relevant technocratic positions in the Interwar. In practice, these figures emerged as experts on social policy and, due to their tenure and experience in veteran politics. This paper aimed to study the function of the Fund for War Victims as well as the carriers of its technocrats as a means of comprehension not only for the state protection of war victims, but also for the welfare in Greece as a whole.

Alexandra **Malama**, Aristotle University of Thessaloniki

Η ομηρία και επιστράτευση Ελλήνων σε βουλγαρικά τάγματα εργασίας («Ντουρντουβάκια», 1917 – 18 και 1941 – 44) μέσα από γραπτές και προφορικές μαρτυρίες και λογοτεχνικά έργα

Η εργασία μου αναφέρεται στις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις στην περιοχή των Σερρών κατά τους δύο παγκόσμιους πολέμους και στηρίζεται σε γραπτές και προφορικές μαρτυρίες των κατοίκων. Παράλληλα, αξιοποιεί και σχετικά λογοτεχνικά έργα. Ερευνώνται τα αίτια και οι συνθήκες ομηρίας Ελλήνων το 1917 – 18 και στρατολόγησής τους το 1941 – 44. Καταγράφονται διακυμάνσεις στη συμπεριφορά των Βουλγάρων, αξιωματούχων και ιδιωτών. Επιχειρείται, επίσης, η αξιολόγηση της οπτικής των συγγραφέων (γραπτών μαρτυριών), αφηγητών και λογοτεχνών. Γίνεται αναφορά στον τρόπο με τον οποίο η βιαιότητα επιδρά στην προσωπικότητα του θύματος, αλλά και στην ψυχολογία του, όταν μετατρέπεται σε θύτη. Τέλος, αναδεικνύεται το ανθρώπινο πρόσωπο των άμαχων γυναικών, ανεξάρτητα από την εθνικότητά τους. Και, φυσικά, με την εργασία αυτή δεν επιδιώκεται η αναμόχλευση των παθών, αλλά η εθνική αυτογνωσία, που συντελείται με την ανάδειξη και διατήρηση της ιστορικής μνήμης και οδηγεί στην ειρηνική συμβίωση με τους γειτονικούς μας λαούς, στο πλαίσιο του αμοιβαίου σεβασμού και της καλής γειτονίας.

Nikolaos **Mamalis**, University of the Peloponnese

Η αξιοποίηση της παραμέτρου του «μουσικού χώρου» σε έργα ελλήνων συνθετών της πρωτοπορίας για παραστάσεις του αρχαίου δράματος τη δεκαετία του 1960

Κατά τη δεκαετία του '60 έλληνες συνθέτες της πρωτοπορίας, σε συνεργασία με καταξιωμένους σκηνοθέτες, αναζήτησαν καινοτόμες λύσεις για τη μουσική υπόκρουση του αρχαίου δράματος για παραστάσεις στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου (Χρήστου, Ξενάκης, Αντωνίου) και το Θέατρο Λυκαβηττού (Σισιλιάνος). Εκτός από τα επιτεύγματα και τις εξελίξεις της μουσικής γλώσσας (δωδεκάφθογγο, ηλεκτροακουστική και στοχαστική μουσική, διεύρυνση του ηχοχρώματος με τον τεχνολογικό εξοπλισμό) οι συγκεκριμένοι συνθέτες καταπιάστηκαν και με τον προβληματισμό της παραμέτρου του μουσικού χώρου. Μέσα από τις τεχνικές της κίνησης των ηχητικών πηγών, του εφοδιασμό και της τοποθέτησης κατάλληλου ηχητικού εξοπλισμού, της εκ των προτέρων ηχογράφησης και εκπομπής ήχων από διάσπαρτες ηχητικές πηγές σε αλληλουχία με τη μουσική ερμηνεία σε πραγματικό χρόνο προκρίθηκαν ετερογενείς αισθητικές εκφάνσεις της εμπειρίας του χώρου, αποκλίνουσες από την παγιωμένη ερμηνεία του παρελθόντος από ορχηστρικό σύνολο σε καθορισμένο «τόπο» του χώρου. Πρόθεση αυτής της παρέμβασης είναι να αναδειχθούν οι νέες αυτές κατευθύνσεις. Κατακλείδα αυτών των ενεργειών συνιστά η νέα χωρική αντιληπτική εμπειρία, ως τομή του θεατρικού χώρου μέσα από την κίνηση και ενεργοποίηση του Χορού επί σκηνής, του ανοιχτού ακουστικού χώρου του περιβάλλοντος και του μουσικού χώρου ως προνομιακής δομικής παραμέτρου των «χωρικών» συνθέσεων.

Nicolas **Manitakis**, National and Kapodistrian University of Athens

Τα ταξίδια αναψυχής των ελλήνων αστών στην Ευρώπη στις αρχές του 20ού αιώνα

Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως αντικείμενό της την παραθέριση Ελλήνων περιηγητών σε μεγάλες πόλεις και τουριστικά θέρετρα της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης στις αρχές του 20ού αιώνα. Μια εδραιωμένη κοινωνική πρακτική μεταξύ των ευκατάστατων αστών του Ελληνικού Βασιλείου και των παροικιών της Διασποράς που δεν έχει τύχει μέχρι σήμερα προσελκύσει το ενδιαφέρον της ιστορικής έρευνας. Οι θερινές περιηγήσεις σε χώρες της «Εσπερίας» συνιστούσαν βασικό στοιχείο της συγκρότησης της κοινωνικής ταυτότητας του Έλληνα αστού και λειτουργούσαν ως πηγή κοινωνικής διάκρισης. Αποτελούν, άλλωστε, μέρος των «ευρωπαϊκών συνηθειών» της ελληνικής αστικής τάξης και θα πρέπει να συσχετισθούν με άλλες ανάλογες κοινωνικές πρακτικές, όπως η εκμάθηση δυτικοευρωπαϊκών γλωσσών, η φοίτηση σε δυτικοευρωπαϊκά πανεπιστήμια, η παρακολούθηση των δυτικοευρωπαϊκών πολιτιστικών και πνευματικών δρώμενων και η κατανάλωση δυτικοευρωπαϊκών ειδών πολυτελείας. Η σημασία τους τεκμαίρεται μεταξύ άλλων από τη σημαντική θέση που κατέχουν σε ημερολόγια και αυτοβιογραφικά κείμενα, καθώς και από την προβολή τους από τον τύπο της εποχής.

Vasilis G. **Manousakis**, Aristotle University of Thessaloniki

Οι «απάχηδες» των καϊκιών: διαφυγές και λαθρεμπόριο στην παραθαλάσσια κατεχόμενη Ελλάδα, 1941 – 44

Τα καϊκια έπαιξαν σημαντικό ρόλο στις θαλάσσιες μεταφορές της κατεχόμενης Ελλάδας. Ήταν λοιπόν λογικό να αποτελέσουν και το προτιμητέο μέσο και όσων ήθελαν να μεταφέρουν κάθε είδους παράνομο φορτίο, συμπεριλαμβανομένων και όσων που προσπαθούσαν να διαφύγουν στο εξωτερικό. Η παρούσα ανακοίνωση εξετάζει τον τρόπο δράσης των καπετάνιων και των πληρωμάτων των καϊκιών, τα κίνητρό τους, τις τακτικές που χρησιμοποιούσαν για να αποφύγουν τους ελέγχους των αρχών κατοχής. Ακολουθεί επίσης το οδοιπορικό όσων επέλεξαν αυτόν τον δύσκολο και επικίνδυνο αυτό δρόμο της διαφυγής από την ανελευθερία και τις κακουχίες της Κατοχής. Τέλος ερευνά το βαθμό συνύπαρξης της παράνομης μεταφοράς ανθρώπων με την πλέον διαδεδομένη παράνομη δραστηριότητα των καϊκιών της εποχής αυτής: το λαθρεμπόριο ποικίλων αγαθών, μεγάλο μέρος από τα οποία θα κατέληγαν στη μαύρη αγορά των μεγάλων αστικών κέντρων.

Iosif **Maravelakis**, Ludwig Maximilian Universität München

Divergent perceptions of the 1821 revolt in the mid-19th century Crete

The end of the Greek War of Independence resulted in the exclusion of Crete from the borders of the Greek state and a series of uprisings triggered by the Christians of the island who presented every new revolt as a continuance of the “incomplete” uprising of 1821 – 30. However, in the decade of 1850, a small group of Cretan Christians strongly opposed to any insurrectionary solution characterizing the method of revolt as a betrayal of the 1821 revolution. This group considered education and reforms as the true revolution. The presentation aims to show how this divergence between the two opposing ideas and political actions in the mid-19th century Crete, also reflects the coexistence of divergent perceptions of nationalism, political thought, and modernization with the purpose to bring into critical though the approach of the Cretan Question as a linear path of revolts.

Petros **Marazopoulos**, Masaryk University, Brno

Η γενιά του Πολυτεχνείου στη νεοελληνική πεζογραφία: από την ηρωοποίηση στη σύνδεση με την διαφθορά και το νεποτισμό

Κεντρικός σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι η διερεύνηση της εξέλιξης της εικόνας όσων συμμετείχαν στα γεγονότα του Νοεμβρίου του 1974 στη νεοελληνική πεζογραφική παραγωγή. Από τη μια πλευρά, η ανακοίνωση εστιάζει στα λογοτεχνικά έργα των δεκαετιών του 1970 και του 1980 και τις προσλήψεις της «γενιάς του Πολυτεχνείου», εξετάζοντας τη σύνδεσή της με τις έννοιες του ηρωισμού, της αντίστασης, της θυσίας και των ιδεολογικών αγώνων, αλλά και με τον φόβο. Από την άλλη πλευρά, εξετάζονται σύγχρονα λογοτεχνικά έργα της δεκαετίας 2010 – 2020, στη διάρκεια της οποίας η «γενιά του Πολυτεχνείου» συνδέεται με το οικονομικό έγκλημα, τη θεσιθηρία, τη διαφθορά, το νεποτισμό και την απουσία ηθικών φραγμών. Έτσι, καταγράφω όψεις μιας συντελούμενης διαφοροποίησης των ιστορικών αφηγήσεων που αφορούν τη γενιά του Πολυτεχνείου, όπως επίσης και αντίστοιχες τάσεις επαναδιαπραγμάτευσης του μεταπολιτευτικού ιστορικού παρελθόντος.

Evgenia **Marinakou**, Independent researcher

1941: Ο παραγμένος βίος των λέξεων στην Πλατεία Δημαρχείου Σπάρτης

Σε ένα από τα αυτοβιογραφικά επεισόδια που συγκροτούν το μυθιστόρημα του Θανάση Βαλτινού, Ανάπλους, (2012) περιγράφονται, από τη μια, η υποστολή της Ιταλικής σημαίας στη Σπάρτη το 1941, την οποία παρακολουθούν οι συγκεντρωμένοι στην πλατεία πολίτες, και από την άλλη, η διακοπή της από τον τυφλό ντελάλη της πόλης. Στην ανακοίνωση μελετώνται δύο αντιτιθέμενα πολυαισθητηριακά βιώματα όπως και οι ενσώματες πρακτικές που τα συμπληρώνουν. Το πρώτο συνδέεται με το τελετουργικό της υποστολής, μέσω του οποίου συμβολοποιείται η ταυτότητα των Ιταλών κατακτητών και επιβάλλεται η συναίνεση των κατακτημένων. Το δεύτερο αφορά στην εμφάνιση του τυφλού ντελάλη και στην παράδοξη αναγγελία του, με την οποία εκφράζεται η εναντίωση στην κατάκτηση και η πρόβλεψη των συνεπειών της. Η μεταφυσική και λογοτεχνική διάσταση που αποδίδεται στο συμβάν και στον πρωταγωνιστή του από τον αφηγητή, συνιστούν μια ερεθιστική πρόσληψη του παρελθόντος στο μέτρο που υποδεικνύουν την ιστορία ως πεδίο γεγονότων και βιωμάτων, αλλά και ως φαντασιακό χώρο.

Tatiana **Markaki**, University of Amsterdam

Υλικά αγαθά και υλικά κατάλοιπα: η περίπτωση της γυναικείας ενδυμασίας στην ύστερη βενετοκρατία στην Κρήτη

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να ανασυρθούν από τη λήθη υλικά αγαθά που χρησιμοποιούνταν από γυναίκες την περίοδο της Ύστερης Βενετοκρατίας στην Κρήτη και των οποίων δεν έχουν σωθεί υλικά κατάλοιπα. Με βάση την ανάγνωση και ανάλυση σειράς καταλόγων υλικών αγαθών (ινβενταρίων) που έχουν σωθεί στα Κρατικά Βενετικά Αρχεία, τα υλικά αυτά αγαθά αποκτούν συγκεκριμένη μορφή και γίνονται ορατά με αποτέλεσμα να μπορούν να καταγραφούν ως απτές ψηφίδες της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. Η μελέτη εστιάζει σε είδη γυναικείας ενδυμασίας, όπως αυτά περιγράφονται λεπτομερώς μέσα στα νοταριακά ινβεντάρια, και τα τοποθετεί στο ευρύτερο Ευρωπαϊκό ιστορικό πλαίσιο του 17^{ου} αιώνα. Η συγκριτική αυτή προσέγγιση αποκαλύπτει ενδιαφέροντα στοιχεία πολιτισμικής όσμωσης στον τομέα της γυναικείας μόδας φωτίζοντας πτυχές της καθημερινής ζωής των γυναικών του 17ου αιώνα. Με αυτό τον τρόπο ανασύρουμε από τη λήθη όχι μόνο αντικείμενα, αλλά και συμπεριφορές ενός μέρους του πληθυσμού που έχει παραμεληθεί εν γένει από την ιστορική έρευνα.

Ioannis **Markopoulos**, Aristotle University of Thessaloniki

Towards a redefinition of the fantastic in Modern Greek Literature: the case of Fotis Kontoglou's Pedro Cazas

Based on recent theoretical approaches to fantastic literature as a post-Enlightenment genre characterized by the unresolved conflict between the *real* and the *impossible*, this paper proposes a new typology and a remapping of Modern Greek fantastic prose fiction. Focusing on the representative case of Fotis Kontoglou, the paper proceeds to provide an indicative reading of *Pedro Cazas*, his fantastic work par excellence, with a double aim: to explore the highly original manner in which the text addresses fundamental themes of the genre, such as the quest for an alternative perception of geographical space and the challenge of representing the unrepresentable, as well as reveal the multilayered dialogue Kontoglou initiates with key figures of the fantastic, including E. A. Poe, H. P. Lovecraft, and Jorge Luis Borges.

Nikos **Mathioudakis**, University of Granada: see Maria **Vlassopoulou**

Evangelia Maria **Maxitoglou**, University of Crete

Η «ηχώ» της οικολογικής καταστροφής στη λογοτεχνία του 21ου αιώνα: οικοδυστοπία και μετα-αποκαλυπτική λογοτεχνία

Θέμα της ανακοίνωσης που προτείνεται είναι η εξέταση σύγχρονων ελληνικών λογοτεχνικών έργων τα οποία θεματοποιούν είτε το ζήτημα της φύσης και τη σχέση του ανθρώπου με εκείνη είτε την επικείμενη καταστροφή της. Πιο συγκεκριμένα, τα έργα τα οποία θα τεθούν προς διερεύνηση είναι «Η Θάλασσα» (2020) του Μιχάλη Μακρόπουλου, το μυθιστόρημα της Ιωάννας Μπουραζοπούλου, «Τι είδε η γυναίκα του Λωτ;» (2007), «Η χρονιά της πλημμύρας» (2009) της Μάργκαρετ Άτγουντ και το μυθιστόρημα της Ντέλια Όουενς, «Εκεί που τραγουδάνε οι καραβίδες» (2018). Πρόκειται για μια οικοκριτική προσέγγιση σύγχρονων λογοτεχνικών έργων, η οποία στοχεύει να φέρει στο φως τις στρατηγικές που χρησιμοποιούν οι συγγραφείς, μέσα από τη δυστοπία και τη μετα-αποκαλυπτική λογοτεχνία, για να ερμηνεύσουν τη σχέση των έμβιων όντων με το περιβάλλον τους, τον τρόπο με τον οποίο η φύση «απεικονίζεται» στον ανθρώπινο νου και τον φόβο για την ολική καταστροφή.

Anastasios **Michailidis**, University of Western Attica

Οι αισθητικές και οι ιδεολογικές διαστάσεις της απόδοσης του φωτός στην «Eroica» και το «Λεμονοδάσος» του Κοσμά Πολίτη

Η ανακοίνωση επιδιώκει να αναδείξει τις ιδεολογικές και αισθητικές λειτουργίες της λογοτεχνικής απεικόνισης του φωτός ως βασικού συντελεστή της σύνθεσης και σημασιοδότησης τόσο του φυσικού και αστικού χώρου όσο και της ανθρώπινης μορφής και δράσης στα δύο εμβληματικά έργα του Κ. Πολίτη, «Λεμονοδάσος» (1930) και «Eroica» (1938). Αξιοποιώντας επιλεγμένα θεωρητικά εργαλεία της Δομικής και της Κοινωνικής Σημειωτικής, με έμφαση στην Οπτική Γραμματική, θα μελετηθεί η πολλαπλή χρήση της φωτεινότητας και των επιμέρους διαβαθμίσεών της ως μέσου απόδοσης: α. της γεωμορφολογίας του ελληνικού τοπίου, β. των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων ως συμβολικών τόπων που διαμορφώνουν τη συλλογική μνήμη, γ. του σύγχρονου οικιστικού χώρου (οικοδομήματα της ελληνικής πόλης και επαρχίας) και δ. της ανθρώπινης παρουσίας στα δύο έργα, κατά τρόπο που η εκδίπλωση της δράσης τους μέσα σε συνθήκες έντονης φωτεινότητας (ήλιος, σελήνη) αποτελεί μέσο εμβάθυνσης στον ψυχικό τους κόσμο, αποκαλύπτοντας στον αναγνώστη βαθύτερες σκέψεις, κίνητρα και συναισθήματά τους.

Panagiotis **Michalopoulos**, National and Kapodistrian University of Athens

Η συμβολή του σκηνοθέτη Σωκράτη Καραντινού στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας των ελληνικών κρατικών σκηνών

Ο Σωκράτης Καραντινός εργάστηκε ως σκηνοθέτης στο Εθνικό Θέατρο και ως σκηνοθέτης και καλλιτεχνικός διευθυντής στο ΚΘΒΕ, σε περιόδους καθοριστικές για την ιστορία των δύο ιδρυμάτων. Στο Εθνικό Θέατρο (στο οποίο προσλήφθηκε κατά την περίοδο της Κατοχής, παρέμεινε ως τη διολίσθηση της χώρας στην εμφύλια σύρραξη και επανήλθε στις αρχές της δεκαετίας του 1950) είναι γνωστό πως πρότεινε πολλές από τις καινοτομίες που εισήγαγε ο Γιώργος Θεοδοκάς ως γενικός διευθυντής του κρατικού θεάτρου και οι οποίες αφορούσαν στον εκσυγχρονισμό της θεατρικής παραγωγής και στην καλλιτεχνική πολυφωνία. Λίγα χρόνια αργότερα, η θητεία του στο ΚΘΒΕ (στο οποίο διετέλεσε καλλιτεχνικός διευθυντής στα πρώτα χρόνια λειτουργίας του) είχε ως αποτέλεσμα την υλοποίηση των ίδιων καινοτόμων αντιλήψεων συνολικά για τη θεατρική πράξη και κατέστησε τη δεύτερη κρατική σκηνή της χώρας τον σημαντικότερο φορέα άσκησης πολιτιστικής πολιτικής στη Βόρεια Ελλάδα.

Anastasios **Mikalef**, University of Birmingham

The local Press in the Ionian Islands during the period of British rule (1849 – 1864)

This paper explores the emergence of the local press of the Ionian Islands during the period of British rule (1849 – 1864). It illustrates the conditions under which the press was initially established as a political informer and commences with the presentation of the historical facts, based on which High Commissioner Lord J.C. Seaton (1778 – 1863) granted freedom to the press in the Ionian Islands (1848). It aims to demonstrate the potential of the newspapers and focuses on their role as political motivators of the public opinion by promoting the lines of the political parties they belonged to. In this respect, the paper's goal is to present the close relation of the press to the politics of the region, proving that the newspapers, with an awareness of national consciousness, were one of the principal means of political discourse in the Ionian state, assisting in forming an *Ionian Enlightenment*; an important group of intellectuals.

Aleksandra **Milanović**, Vojkan **Stojičić**, Ana **Elaković-Nenadović**, University of Belgrade

Το απόθεμα ελληνικής κοινότητας στην αρχιτεκτονική του Βελιγραδίου - η οδός Knez Mihailova

Αν και η μετανάστευση αποτελεί ένα διαρκές και διαχρονικό φαινόμενο, όταν πρόκειται για τις ελληνικές παροικίες στη Σερβία, η κορύφωσή τους θεωρείται το δεύτερο μισό του 18ου και ο 19ος αιώνας. Πολλοί Έλληνες απόδημοι απέκτησαν πλούτη και η οικονομική τους κατάσταση τους εξασφάλισε τις υψηλές θέσεις, ως φορείς της ελληνικής κουλτούρας, στην αστική τάξη της Σερβίας, φτάνοντας μέχρι και τη θέση του δημάρχου. Επομένως, τα πιο όμορφα κτήρια της πόλης συνήθως ανήκαν στους Έλληνες, με αποτέλεσμα το κέντρο του Βελιγραδίου να στεγάζει σήμερα σημαντικό οικιστικό-μνημειακό απόθεμα του απόδημου Ελληνισμού. Η παρούσα μελέτη θα εστιαστεί στην οδό Knez Mihailova και τα μνημεία που έχουν διατηρηθεί μέχρι στιγμής και σχετίζονται με την ελληνική κοινότητα. Δέκα είναι τα κτήρια που βρίσκονται στην οδό και τη γειτνιάσή της που είναι από τα πιο γνωστά και χαρακτηριστικά κτήρια της πόλης. Θα μελετηθεί η ιστορία τους, οι αρχιτέκτονες και οι ελληνικές οικογένειες που τα είχαν στην ιδιοκτησία τους.

Ivana **Milojević**, University of Belgrade: see Martha **Lampropoulou**

Ioannis **Mitrofanis**, University of Crete

«Το εθνικό έπος των Ελλήνων»: η δεξίωση του Διγενή Ακρίτα (1875 – 1920)

Έως την πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η ανακάλυψη και η έκδοση των παραλλαγών της επικής μυθιστορίας του *Διγενή Ακρίτη*. Το λογοτεχνικό παρελθόν στα χρόνια αυτά θέλγει για πολλούς λόγους. «Εθνικόν έπος των νεωτέρων Ελλήνων» θα το αποκαλέσει το 1907 ο κατεξοχήν διαμεσολαβητής του Νικόλαος Πολίτης, ενώ ο Κ. Παλαμάς όχι μόνο θα σπεύσει, σχεδόν ακαριαία, να επικροτήσει τον «νέον Όμηρον», αλλά θα τον αξιοποιήσει λογοτεχνικά στις πρώτες του ποιητικές κατακτήσεις. Γύρω από τη μυθιστορία του Διγενή θα αναπτυχθούν ποικίλα δίκτυα λόγων και λογοτεχνικές πρακτικές σε σχέση με τη διαμόρφωση ενός ακόμη ιδρυτικού μύθου για τον νέο Ελληνισμό. Η εργασία φιλοδοξεί να περιγράψει αδρομερώς τη δεξίωση της επικής μυθιστορίας του *Διγενή*, τις λογοτεχνικές αλλά και πολιτισμικές χρήσεις του την περίοδο 1875 – 1920, τη συμβολή της όχι μόνο στη διαμόρφωση του κανόνα της πρώιμης νεοελληνικής γραμματείας αλλά και του σχολικού.

Billie **Mitsikakos**, University of Oxford

Can the poet-historian be queer? Doing queer history in the present through Cavafy

The present paper sets out to explore a, by all appearances, ontological question which is revealed pregnant with epistemological implications and vital stakes in the survival of queer subjectivities and communities. Taking its cue from Cavafy's popular branding as poet-historian, my presentation examines how a heteronormative discourse of and on History has underwritten hierarchal structures of domination that have relegated queer Cavafy to a subjugated status within the broader 'Cavafy signifier'. Considering History as a discursive area, which emanates from, undergirds, and simultaneously gains legitimacy from cis-heteropatriarchal domination, I am foregrounding queer Cavafy and the many lives of his queer reception as a case studying bearing on the doing of queer history in Modern Greek Studies. My paper calls for a queer history in the present that reckons with its effacement and intermittence as a deathscape of institutional and structural violence, but also as affective spaces brimming with potential.

Alicia **Morales Ortiz**, University of Murcia

The myth of Iphigenia in Modern Greek Poetry: Katerina Anghelaki-Rooke and Eleni Vakalo

This paper aims to review the reception of Iphigenia in Modern Greek poetry from the perspective of Classical Reception Studies, Comparative Literature and Feminist Criticism. Specifically, the paper focuses on the contemporary re-reading of this mythical figure in poetry written by women and proposes an analysis of the cases of Katerina Anghelaki-Rooke and Eleni Vakalo.

Danielle **Morichon**, France, Lille

Σμύρνη, 1922 – Ιστανμπούλ, 1938: η ωρίμανση της συνείδησης και ο μαρασμός του πολιτισμού στο «The Mask of Dimitrios» του Eric Ambler (1939)

Στο μυθιστόρημα *The Mask of Dimitrios*, ένας Βρετανός συγγραφέας αναζητά, από τη Σμύρνη μέχρι το Παρίσι μέσω των Βαλκανίων, τα ίχνη ενός φαινομενικά νεκρού φονιά, του Δημήτριου Μακρόπουλου, νέου τύπου του *villain* χωρίς μεταφυσική υπόσταση και γεννήματος της ιδεολογικής και ιστορικής συγκυρίας των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Θα αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίον το αφηγηματικό σχήμα δηλώνει, μέσω των λειτουργιών του πρωταγωνιστικού ρόλου, τις θέσεις του συγγραφέα περί μιας λογοτεχνικής και ιδεολογικής «κρίσης της πραγματικότητας». Θα μελετήσουμε την περιγραφή της πυρκαγιάς της Σμύρνης ως αιτιολογική έκθεση των ηθικών δεινών της περιόδου. Τέλος, θα δείξουμε ότι το πτώμα που βλέπει ο ήρωας στο νεκροτομείο της Ιστανμπούλ συνιστά το σώμα του πολιτισμού ακόμα ικανού για ηθικό πρόοδο, στο οποίο ο Ε. Kant εναπόθετε ελπίδες και που ξεψύχησε στη Μικρά Ασία, λίγο πριν προβεί στη νεκροψία του ο S. Freud το 1930 στο *Das Unbehagen in der Kultur*.

Melina **Moschou**, University of Sorbonne

Τζων Καβάφης: ένας εν δυνάμει ποιητής και μεταφραστής

Είναι γνωστό πως η πρώτη μετάφραση ποιήματος του Κ.Π. Καβάφη γεννιέται από την πένα και τυπώνεται από τον Τζων Καβάφη το 1897 στην Αλεξάνδρεια. Δεν είναι όμως γνωστό πως ο Τζων, ο αγαπημένος αδελφός του Κωνσταντίνου, γράφει ποιήματα στα αγγλικά και σπανιότερα στα γαλλικά, έχοντας αποκτήσει πρώτος τη φήμη του «ποιητή Καβάφη». Σε αυτό το πλαίσιο, στόχος της ανακοίνωσης είναι η προσέγγιση των άγνωστων κειμένων και της προσωπικότητας του Τζων Καβάφη, καθώς επίσης των αχαρτογράφητων συνθηκών υπό τις οποίες ένα πρώιμο τμήμα της ποίησης του Κ.Π. Καβάφη μεταφράζεται για πρώτη φορά στα αγγλικά από τον αδελφό του ποιητή, υπό τη δική του επίβλεψη. Για τον σκοπό αυτό, αξιοποιείται υλικό από τα ποιήματα και τις μεταφράσεις του Τζων, τα σημειώματα εργασίας του Κωνσταντίνου, τη μεταξύ τους αλληλογραφία και τις σημειώσεις των γενεαλογικών καταγραφών τους, τα οποία βρίσκονται ψηφιοποιημένα στο Αρχείο Καβάφη, προκειμένου να αναδειχθεί ο κεντρικός ρόλος που διαδραμάτισε ο Τζων στην ποιητική εξέλιξη του Κ.Π. Καβάφη.

Paraskevas **Mouratidis**, Aristotle University of Thessaloniki

Δοσιλογισμός και δημοφιλής Τέχνη: μεταβατική δικαιοσύνη και δημόσια ιστορία. Μια προσέγγιση μέσα από τις παραστάσεις της πολιτικής κωμωδίας του Δ. Ψαθά, «Φον Δημητράκης» (1946 – 1979)

Η ανακοίνωση, θα χρησιμοποιήσει ως δείγμα ανάλυσης την ιστορία και τις θριαμβευτικές παραστάσεις της σατιρικής πολιτικής κωμωδίας του Δ. Ψαθά *Φον Δημητράκης*, κατά την περίοδο της Λευκής Τρομοκρατίας, την υποδοχή από την κριτική και το κοινό, την εξαφάνισή της από τον πολιτισμικό χάρτη μέχρι τη Μεταπολίτευση και την πρώτη παράστασή της από τον θίασο του Θ. Καρακατσάνη, τον νέο θρίαμβο και την πολιτική αξιοποίηση της πολιτικής της κληρονομιάς από τα κόμματα που εκπροσωπούσαν το ΕΑΜικό κοινωνικό μπλοκ (ΠΑΣΟΚ – ΚΚΕ). Ο τελικός σκοπός της ανακοίνωσης είναι να εστιάσει στο νόημα και στη σημασία της Δημόσιας Ιστορίας, και στη συγκλίνουσα - αποκλίνουσα σχέση της με την Ιστοριογραφία. Με όχημα το έργο και τις θριαμβευτικές του παραστάσεις, τόσο το 1946 όσο και το 1979, θα εξεταστεί το θέμα της ‘μεταβατικής δικαιοσύνης’ όχι στο θεσμικό επίπεδο, αλλά σε εκείνο της κοινής γνώμης. Συγκεκριμένα, πώς αναπαρίστανται στο έργο και ενδεχομένως ενεγράφησαν στη συλλογική συνείδηση οι πολιτικοί όροι της μεταπολεμικής ατιμωρησίας των δοσιλόγων και συνειρμικά της μεταπολιτευτικής των πολιτικών συνεργατών της Χούντας.

Ioanna **Mousikoudis Hatterer**, TELEMMe, AMU – CNRS

Η πολιτικοθρησκευτική διάσπαση της ελληνικής παροικίας της Μασσαλίας 1946 – 1950 : αίτια, εκφάνσεις, πρωταγωνιστές

Η παρούσα ανακοίνωση έχει στόχο να εξετάσει τη βαθιά πολιτικοθρησκευτική διάσπαση που εκδηλώθηκε στη μεταπολεμική ελληνική παροικία της Μασσαλίας. Ερευνά τις αφορμές της, την αποχώρηση του αρχιμανδρίτη από την επίσημη ελληνορθόδοξη εκκλησία της πόλης και την ίδρυση μιας «μικρής, αντίπαλης» εκκλησίας. Μελετά τις αντιδράσεις του υπερσυντηρητικού εκκλησιαστικού συμβουλίου, που διοικούσε την επίσημη εκκλησία. Ιχνηλατεί τα αίτια που προϋπήρχαν διερευνώντας την πολιτική και κοινωνικοοικονομική διαφοροποίηση ανάμεσα στα δύο συνθετικά μέρη της ελληνικής παροικίας, τη μεγάλη εργατική μάζα προσφύγων και μεταναστών και τη μειοψηφία των οικονομικά ισχυρών οικογενειών εμπόρων και βιομηχάνων. Καταγράφει τους συγκρουσιακούς παράγοντες που πυροδοτήθηκαν με την ανάφλεξη του ελληνικού εμφυλίου πολέμου. Βασισμένη σχεδόν αποκλειστικά σε αρχειακές πηγές, ανιχνεύει το ιστορικό των γεγονότων, παρακολουθεί τους πρωταγωνιστές από την αρχή του διχασμού ως τον τελικό κατευνασμό του, καταδεικνύοντας παράλληλα τη διαδικασία εκδημοκρατισμού της ελληνικής παροικίας της Μασσαλίας.

Predrag **Mutavdžić**, University of Belgrade: see Irina **Tresorukova**

Anastasia **Natsina**, University of Crete

Χρόνος και φύση στην αναζήτηση της ευτυχίας: ευτοπία, ουτοπία και ανάπτυξη

Με αφετηρία ένα οικοκριτικό ενδιαφέρον, η ανακοίνωση εξετάζει δυο διαφορετικές αντιλήψεις της φύσης σε σχέση με τον χρόνο, υπό το πρίσμα της αναζήτησης της ευτυχίας. Από τη μία πλευρά συζητά τη φύση ως άχρονο καταφύγιο σε μεταμοντέρνες ευτοπίες, όπως *Οι ναυαγοί της Πασιφάης* του Φαίδωνα Ταμβακάκη και *Η κοιλάδα των Αθηνών* του Γιώργη Γιατρομανωλάκη. Από την άλλη σχολιάζει τις συγκεκριμένες χωρο-χρονικές παραμέτρους με τις οποίες συνδέονται τα οράματα της ουτοπίας και της ανάπτυξης στα μυθιστορήματα του Μιχάλη Μοδινού *Εκουατόρια* και *Άγρια Δύση*. Στόχος είναι να καταδείξει τη διαφορετική διαχείριση του στερεοτυπικού διπόλου φύση/πολιτισμός στις δύο περιπτώσεις, καθώς και τις συνέπειές τους για τον σκοπό, πράγματι, της αναζήτησης μιας καλύτερης ζωής.

Eleonora **Naxidou**, Democritus University of Thrace

Ελληνορθόδοξα ενδοκοινοτικά δίκτυα και αντιπαραθέσεις κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να αναδείξει το ζήτημα των ενδοκοινοτικών διενέξεων των ελληνορθόδοξων πληθυσμών κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο, εντός του νεωτερικού αναλυτικού πλαισίου, το οποίο περιγράφει τις αυτοκρατορίες, όπως η οθωμανική, ως σύνθετα οικοδομήματα απαρτιζόμενα από πολυάριθμα τυπικά και άτυπα δίκτυα σε διαρκή αναδιάρθρωση και αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Προσλαμβάνουμε έτσι τις ορθόδοξες κοινότητες της οθωμανικής αυτοκρατορίας ως ένα σύνολο δρώντων δικτύων, οι σχέσεις εντός των οποίων δε χαρακτηρίζονται μόνο από σύμπνοια και συνεργατικότητα, αλλά και από προστριβές και διαμάχες. Η ανακοίνωση εστιάζει στις αντιπαραθέσεις που προέκυψαν μετά τον εθνοτικό διαχωρισμό εντός των ελληνορθόδοξων κοινοτικών δικτύων στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, προσλαμβάνοντάς τες ως διεργασίες κοινωνικο-οικονομικών φαινομένων, προσωπικών συμφερόντων, αλλά και πολιτικο-ιδεολογικών προτιμήσεων. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιχειρεί να ανασυνθέσει τη δυναμική των ελληνορθόδοξων κοινοτικών δικτύων αναπαριστώντας τα, όχι ως μονολιθικές και ομοιογενείς συλλογικότητες, αλλά ως ομάδες ατόμων που καθορίζουν και ανακαθορίζουν συνεχώς τις σχέσεις τους μέσω διαρκούς διάδρασης.

Sokratis **Niaros**, University of Ioannina

De AgriCultura: αγροτιστικές τάσεις στην πεζογραφία του μεταξικού Τύπου

Στην εισήγηση ανακοινώνονται τα αποτελέσματα της μακρόχρονης μεταδιδακτορικής μου έρευνας γύρω από μια άγνωστη πτυχή της πεζογραφίας της μεταξικής περιόδου (1936 – 1941). Στο επίκεντρό της τίθεται η αγροτόθεμη πεζογραφική παραγωγή των εφημερίδων και των περιοδικών που άλλοτε αποτυπώνει τον αγροτικό βίο στην ελληνική ύπαιθρο και άλλοτε δείχνει να ενσωματώνει στοιχεία της αγροτιστικής ρητορικής του καιρού της. Προς αυτήν την κατεύθυνση, γίνεται προσπάθεια να προσδιοριστούν η έκταση και η σημασία του φαινομένου, καθώς και ο βαθμός του συσχετισμού του με την προπαγάνδα του μεταξικού καθεστώτος. Παράλληλα, διερευνάται το ερώτημα αν η στροφή ενός πλήθους από πεζογράφους του ύστερου Μεσοπολέμου στην ύπαιθρο και τα ήθη της συγκροτεί κάποιου είδους νεο-ηθογραφική τάση ή ένα ξεχωριστό λογοτεχνικό φαινόμενο με εντελώς ιδιότυπα χαρακτηριστικά.

Kyriaco **Nikias**, University of Vienna

The archive as a site of colonial power: the case of the archive of the Venetian administration of Ithaca

Many abundant archives relevant to mediaeval and modern Greece remain unexplored. This paper considers the unstudied Venetian documents from Ithaca, finally accessible following the reopening of the island's long-closed archive. We ask how we should approach such 'new' documentary sources after the so-called 'archival turn', which emphasised the archive not merely as a mine for sources, but as a site of power. Yet, since the historiography is so unfamiliar with the structure of the Venetian administration of Ithaca, research among the Ithacan documents demands a careful strategy with respect to the formation of the archive itself. This paper traces the development of archival practices in Venetian Ithaca to reveal the negotiation of technologies of power in a vulnerable colonial possession. Ithaca promises an important case study for questions of 'coloniality' because the island was ruled not by a direct administration but delegated to regional elites under Venetian supervision.

Zafiris **Nikitas**, Aristotle University of Thessaloniki

«Λαέ μη σφίξεις άλλο το ζωνάρι»: η ιστορική συνείδηση στον Καμπανέλλη

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι η ακτινογράφηση της ιστορικής συνείδησης στη δραματολογία του Καμπανέλλη, με έμφαση σε δύο έργα του, *Το μεγάλο μας τσίρκο* και τον *Εχθρό Λαό*. Τα δύο αυτά έργα αποδίδουν την πολιτική αντίληψη του συγγραφέα για τον παρελθόν και το παρόν της Ελλάδας στο πλαίσιο της Δικτατορίας και της πρώτης Μεταπολίτευσης. Η ερμηνευτική προτεραιότητα της ανακοίνωσης είναι η ανασκαφή της ιδεολογικής στάσης του Καμπανέλλη και η ανάδειξη της κοινωνικής κριτικής. Παράλληλα, εξετάζεται η αισθητική λεοντή που επιστρατεύει ο δημιουργός προκειμένου να διενεργήσει την κριτική του. Η διάσταση αυτή είναι σημαίνουσα, ιδίως σε σχέση με τη λογοκρισία. Στα δύο έργα του Καμπανέλλη που παρουσιάζουμε διενεργείται μια κατόπτευση των συγχρονικών κοινωνικοπολιτικών παραμέτρων και της διαχρονικής νεοελληνικής ταυτότητας, σε μια χρήση της θεατρικής γραφής με όρους δημόσιας διαλεκτικής. Με τον τρόπο αυτό η ιστορική συνείδηση καθίσταται εργαλείο κριτικής παρέμβασης.

Theodosios **Nikolaidis**, Aristotle University of Thessaloniki

Η ανάγνωση της Επανάστασης του 1821 από την αριστερή διανόηση της δεκαετίας 1940 – 1950. Μια προσέγγιση μέσα από τον κριτικό λόγο και τη λογοτεχνική ύλη του περιοδικού «Ελεύθερα Γράμματα» (1945 – 1951)

Στην παρούσα εισήγηση ερευνούμε τον τρόπο με τον οποίο πραγματώνεται η ιδεολογική χρήση της Επανάστασης του 1821 κατά την ταραγμένη δεκαετία 1940 – 1950 από την πλευρά της αριστερής διανόησης. Κύριους οδηγούς αποτέλεσαν ο κριτικός λόγος και η λογοτεχνική ύλη («Λογοτεχνία της Αντίστασης») των *Ελεύθερων Γραμμάτων* (1945 – 1951), περιοδικού που εκπροσώπησε ανεπίσημα αλλά ουσιαστικά την ευρύτερη μεταπολεμική αριστερή διανόηση, ενώ επιχειρείται και ανάδειξη των αποκλίσεων της εν λόγω ανάγνωσης του Αγώνα της Ανεξαρτησίας από αυτήν που υπαγόρευε η επίσημη κομματική γραμμή. Βασικό ερώτημα είναι αν η συστηματική προσφυγή της Αριστεράς στα γεγονότα, τα πρόσωπα και τα σύμβολα του 1821 — μέσα από την οπτική του «προδομένου και ανολοκλήρωτου» Αγώνα της Ανεξαρτησίας ή τη θεώρηση της Εθνικής Αντίστασης 1941 – 1944 ως «ιστορικής συνέχειας του 1821» — υποστήριζε μονοσήμαντα επικαιρικές κοινωνικο-πολιτικές βλέψεις ή υπηρετούσε μια συνολική πολιτισμική στόχευση που συνάρθρωνε βασικές θέσεις της ευρύτερης αριστερής διανόησης της εποχής για την «Ανασυγκρότηση».

Afroditi **Nikolaidou**, National and Kapodistrian University of Athens

Νοσταλγία και σύγχρονη ελληνική τηλεόραση

Μία τάση της σύγχρονης παγκόσμιας τηλεόρασης είναι η «νοσταλγία». Η νοσταλγία έχει μελετηθεί ως μια φορμαλιστική και συγκινησιακή έκφραση του ύστερου καπιταλισμού, αλλά και ως μια σύγχρονη αφηγηματική τάση και στρατηγική μάρκετινγκ της τηλεοπτικής μυθοπλασίας σε σειρές όπως «Mad Men», «The Crown», «Stranger Things». Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στο πώς η σύγχρονη ελληνική τηλεοπτική μυθοπλασία υιοθετεί τη νοσταλγία σαν υφολογική και αφηγηματική προσέγγιση προκειμένου να απευθυνθεί σε ένα ευρύ κοινό που έχει πλέον διεθνείς προσλαμβάνουσες. Ποιες πολιτισμικές ή και ιστορικές μνήμες αναμοχλεύουν οι σειρές αυτές; Με ποιους αφηγηματικούς και υφολογικούς μηχανισμούς; Τι μας λένε για το παρόν; Η ανακοίνωση αυτή θα αναφερθεί μεταξύ άλλων σε σύγχρονες τηλεοπτικές σειρές όπως *Τα καλύτερα μας χρόνια* (EPT 2020 – 2023), *Αυτή η νύχτα μένει* (Alpha TV 2022) κ.ά. εξετάζοντας πώς η νοσταλγία προσφέρει τη δυνατότητα για μια επαναπροσέγγιση του παρόντος και του μέλλοντος των εθνικών ταυτοτήτων.

Efstratios **Nikolaros**, University of Vienna

You published my fairy tales without permission! New looks at the dispute between the linguist Paul Kretschmer and the Lesbian school principal Spyridon Anagnostou

My presentation aims to explain the dispute between the school director Spyridon Anagnostou (1862 – 1916) and the Viennese professor Paul Kretschmer (1866 – 1956), which focused on the qualitative attributes that a (field) researcher and linguist should have. In the first part of my talk, I will briefly present the historical background of the meeting of the two men in the village of Mantamados (Lesbos) in 1901. I will also give an overview of Anagnostou's intentions regarding the cooperation with Kretschmer. In the second part, I will focus on the reasons that led to that scientific dispute. In order to answer this question, I will present the different roles that fairy tales played in the academic work of the two scholars by emphasizing the influence of fairy tale research (Märchenforschung), pioneered by the Brothers Grimm in 19th century Germany.

Maria **Nikolopoulou**, National and Kapodistrian University of Athens

Η αποσιωπημένη μνήμη των στρατιωτών της Μικρασιατικής εκστρατείας και η ανάδυσή της στην πεζογραφία μετά το 2000

Στόχος της παρουσίασης μου είναι να εξετάσει με ποιους τρόπους αναδύεται στην πεζογραφία μετά το 2000 η αποσιωπημένη μνήμη των στρατιωτών που συμμετείχαν στη Μικρασιατική εκστρατεία. Στη μνήμη του γεγονότος είχε κυριαρχήσει η προσφυγική εμπειρία, αποσιωπώντας, ειδικά στη μεταπολεμική περίοδο, τη μνήμη των βιαιοτήτων που είχαν διαπραχθεί από τον Ελληνικό στρατό. Μετά το 2000, η πεζογραφία επιστρέφει σε αυτή την αποσιωπημένη θεματική, υιοθετώντας έκκεντρες οπτικές και τεχνικές: την αποσπασματικότητα της μνήμης και των πολλαπλών αφηγήσεων στην περίπτωση του «Συναξαριού του Ανδρέα Κορδοπάτη: Βιβλίο δεύτερο: Βαλκανικοί – '22» (2000), την μεταπολεμικότητα και τις συνέπειες της βίας στο «Γκιάκ» ή την μεταμυθολογία και τη μεταμνήμη στην περίπτωση του Ηλία Μαγκλίνη, «Το μόνο της ζωής του ταξίδι». Τα κείμενα αυτά μέσα από τις τεχνικές τους υπονομεύουν την εθνική αφήγηση τόσο σε επίπεδο μορφής όσο και περιεχομένου.

Elizaveta **Onufrieva**, Lomonosov Moscow State University

Οι νεοελληνικές φρασεολογικές κατασκευές με συστατικά στοιχεία-αντωνύμα

Η αντωνυμία (antonymy) ως ένα από τα είδη των παραδειγματικών σχέσεων ανάμεσα σε γλωσσικές μονάδες μπορεί να εκδηλώνεται όχι μόνο στο λεξικό επίπεδο, αλλά και στο φρασεολογικό. Οι ερευνητές που ασχολούνται με τα ζητήματα της λεξικής σημασιολογίας επισημαίνουν την τάση των αντωνύμων να χρησιμοποιούνται μαζί στον λόγο. Αυτό το φαινόμενο έχει μορφοδομικό ρόλο και στην περίπτωση ορισμένων φρασεολογικών πλαισίων (phraseological patterns), τα οποία δεν έχουν τραβήξει τη δέουσα προσοχή των μελετητών. Η ανακοίνωση είναι αφιερωμένη στην περιγραφή των νεοελληνικών κατασκευών, το σταθερό μέρος των οποίων αποτελείται από ζεύγη συστατικών στοιχείων-αντωνύμων: Χ τον ανεβάζει, Χ τον κατεβάζει (Βλάκα τον ανεβάζει, βλάκα τον κατεβάζει), Χ μπαίνει, Χ βγαίνει (Μήνας μπαίνει μήνας βγαίνει). Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η αντωνυμία στο επίπεδο των συστατικών στοιχείων αυτών των κατασκευών επηρεάζει τη σημασία τους και την εικόνα που δημιουργούν. Παρόλο που η συγκεκριμένη σημασία της κάθε κατασκευής είναι διαφορετική, το κοινό τους σημείο είναι ο χαρακτηρισμός μιας ενέργειας ή μιας κατάστασης ως επαναλαμβανόμενης ή σταθερής.

Michail **Palagkas**, Aristotle University of Thessaloniki

Ψυχροπολεμικές αρρυθμίες στις ελληνογιουγκοσλαβικές σχέσεις (1955 – 1965). Ο ρόλος του Τύπου στο Μακεδονικό ζήτημα : Η περίπτωση του «Ελληνικού Βορρά»

Στόχος της ανακοίνωσης είναι να καταδείξει τον ρόλο του Τύπου στην εξέλιξη των ελληνογιουγκοσλαβικών σχέσεων από το 1955 έως και το 1965. Ειδικότερα, θα παρακολουθήσουμε μέσα από τον «Ελληνικό Βορρά», μια εφημερίδα της Βορείου Ελλάδος, πως, λόγω των εξελίξεων στην Κύπρο και της απουσίας του Μακεδονικού ζητήματος από το δημόσιο λόγο, η Γιουγκοσλαβία παρουσιαζόταν τη δεκαετία του 1950 ως «φίλη και σύμμαχος» και πως, με τη μεταστροφή του κλίματος το 1960 και την ανακίνηση του Μακεδονικού από τους Γιουγκοσλάβους, οδηγηθήκαμε στην ψύχρανση των διμερών σχέσεων, στην πολεμική μεταξύ του Τύπου των δύο χωρών και στην επαναπροσέγγιση το 1963. Η εξέλιξη αυτή παρουσιάζει ενδιαφέρον, δεδομένου πως οι μνήμες του Εμφυλίου ήταν ακόμη νωπές και ένα μέρος των πολιτών της Βορείου Ελλάδος συνέδεε τον αντισλαβισμό και τον αντικομμουνισμό με την εθνική ασφάλεια.

Christina **Palaiologou**, University of Western Attica: see Vasiliki **Chrysovitsanou**

Matrona **Paleou**, Greek Ministry of Culture and Sports

Τηλεοπτικές διασκευές νεοελληνικών διηγημάτων: το παράδειγμα της δημόσιας τηλεόρασης την περίοδο 2021 – 2022

Η τηλεοπτική διασκευή έργων της νεοελληνικής λογοτεχνίας υπήρξε μια σταθερή επιλογή των δημόσιων και ιδιωτικών καναλιών στην Ελλάδα, που αναδεικνύει, μεταξύ άλλων, τα αισθητικά και ιδεολογικά ζητούμενα κάθε εποχής. Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζεται σε τέσσερις μίνι σειρές που προβλήθηκαν στην ΕΡΤ1 τη σεζόν 2021 – 2022 και ήταν βασισμένες στα διηγήματα «Βαρδιάνος στα σπόρκα» (1893) του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη, «Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου» (1883) του Γεώργιου Βιζυηνού και «Κρίσιμες στιγμές» (1952) της Γαλάτειας Καζαντζάκη σε σκηνοθεσία Μανούσου Μανουσάκη, καθώς και στο διήγημα «Αγάπη παράνομη» (1906) του Κωνσταντίνου Θεοτόκη σε σκηνοθεσία Νίκου Κουτελιδάκη. Στόχος της ανακοίνωσης είναι να αναδείξει τα κυριότερα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων προσεγγίσεων με έμφαση στη σεναριακή προσαρμογή των λογοτεχνικών κειμένων στις ανάγκες της εικόνας. Στο πλαίσιο αυτό, θα σχολιαστούν ζητήματα όπως η πιστότητα ή η απόκλιση από την αρχική πηγή και η λειτουργία της εκάστοτε επιλογής, λαμβάνοντας υπόψη τους διαφορετικούς κώδικες κάθε μέσου, με σκοπό τη συμβολή στη συγκριτική διερεύνηση διαφορετικών πεδίων πολιτισμικής παραγωγής.

Anna **Palikidou**, Democritus University of Thrace

Τα ποιητικά προσωπεία του Μιχάλη Κατσαρού

Στόχος της εισήγησής είναι η ανάλυση της έννοιας του προσωπείου στο έργο του Μιχάλη Κατσαρού. Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα είναι: Ποιες είναι οι εκφάνσεις του προσωπείου στις διάφορες φάσεις της ποίησής του και πώς διαφοροποιείται η δεύτερη από την πρώτη φάση υπό αυτή την οπτική; Αν τα συλλογικά τραύματα και αδιέξοδα της γενιάς του αποτυπώνονται στα προσωπεία του Κατσαρού, ποιο είναι το ψυχολογικό και το ιδεολογικό εκτόπισμα αυτής της τεχνικής; Θα μπορούσε η ροπή του προς τη μεταμφίεση, η οποία εκδηλώνεται με διάφορους τρόπους και σε διάφορα επίπεδα, να υποδηλώνει ένα είδος αυτολογοκρισίας, η οποία δημιουργήθηκε μέσα σε καθεστώς λογοκρισίας

Maria Panagiotaki, Independent researcher

Οθωμανικά θρησκευτικά μνημεία του Χάνδακα: παρελθόν και παρόν

Ο Χάνδακας παραδίδεται στα χέρια των Οθωμανών. Θεωρητικά, στις πόλεις που καταλαμβάνονταν μετά από πολιορκία οι εκκλησίες μετατρέπονταν σε μουσουλμανικά τεμένη, αρχή που αν και δεν εφαρμόστηκε συστηματικά, στον Χάνδακα ο Φαζίλ Αχμέτ Κιοπρουλού, Μ. Βεζίρης και νικητής του Κρητικού Πολέμου, προχωράει άμεσα στη διανομή και στην ακόλουθη μετατροπή των εκκλησιών. Ο Σουλτάνος Μεχμέτ Δ΄ μετατρέπει το μοναστήρι του Αγίου Φραγκίσκου σε Αυτοκρατορικό Τζαμί, ενώ ο Κιοπρουλού κρατάει τον Άγιο Τίτο, τρέποντας τον σε Βεζίρ Τζαμί. Οι λοιπές εκκλησίες διανέμονται σε μουσουλμάνους αγωνιστές του Κρητικού πολέμου και σε ανθρώπους του περιβάλλοντος του, με υποχρέωση την αφιέρωση αστικών ακινήτων για τη συντήρησή τους. Πολλές μικρές εκκλησίες επίσης μετατρέπονται σε ευκτήριους οίκους/ συνοικιακά τεμένη και τεκέδες. Θα επιχειρηθεί μια προσέγγιση των κυριότερων ορθοδόξων και καθολικών ναών εντός των τειχών του Χάνδακα και οι πρακτικές της μετατροπής τους, στη γραμμή του χρόνου ως σήμερα.

Eleftherios Pandis, Angeliki **Spiropoulou**, University of the Peloponnese

Ο ρόλος της διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην ενότητα της πολιτισμικής πολυμορφίας των μαθητών της ελληνικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Στην ανακοίνωση εξετάζεται η σχέση μεταξύ λογοτεχνίας, εθνικής και ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσα από τις αντιλήψεις ερευνητικού δείγματος 506 εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό ρόλο της λογοτεχνίας στη διαμόρφωση της εθνικής ιδεολογίας και ταυτότητας, η έρευνα επικεντρώνεται στην ανάδειξη της διδασκαλίας της λογοτεχνίας ως κρίσιμου παιδαγωγικού εργαλείου για την προαγωγή και την αποδοχή της πολιτισμικής ποικιλότητας ανάμεσα στους μαθητές. Η έρευνα αποσκοπεί να συμβάλει στον διάλογο σχετικά με την διαπολιτισμική εκπαίδευση και την εισαγωγή της ευρωπαϊκής λογοτεχνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, από την πρωτοβάθμια βαθμίδα ακόμη, ως ζωτικού στοιχείου για την ανάπτυξη μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας, ως υπερεθνικού κοινού τόπου των πολιτών των Ευρωπαϊκών χωρών και ως προπομπό μια ευρύτερης παγκόσμιας πολιτισμικής συνείδησης που θα υπερβαίνει τους περιορισμούς του Ευρωκεντρισμού. Τέλος, η ανάλυση των ευρημάτων αφορά την αξιολόγηση της δομής και της επάρκειας του αναλυτικού προγράμματος σπουδών με στόχο να αναδείξει πρακτικά παραδείγματα της εφαρμογής εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων για την εναισθητοποίηση των μαθητών ως προς την εθνοτική και πολιτισμική ποικιλότητα σε ένα παγκόσμιο επίπεδο.

Fotis Papadopoulos, European University Institute

Understandings of British colonialism among Greek migrants in Tanganyika and Southern Rhodesia, (1930s – 1950s)

The presentation is based on an aspect of my Ph.D. research project which investigates Greek migration in Southern Rhodesia (Zimbabwe) and Tanganyika Territory (Tanzania). For the purposes of the conference the analysis centers on Diasporic publications produced by Greek migrants in British colonies and Greek journalists from Egypt between 1930 and 1950. By examining photographic material, maps, and texts, I aim to reconstruct those Greek communities' ideological and cultural relationship with British colonialism. These publications aimed to glorify Greek communities' role in the development of colonialism in Africa and establish a network of knowledge among Greek communities across the continent. By delving into this historical discourse, the presentation sheds light on how Greek migrants perceived whiteness, the civilizing mission, and their interactions with indigenous populations in the two colonial environments of Tanganyika and Rhodesia.

Evi **Papadopoulou**, University of Ioannina

Ψυχρός Πόλεμος και διατλαντικές σχέσεις: η Ελλάδα στο ψηφιακό φωτογραφικό αρχείο του NATO

Στο πλαίσιο της ανακοίνωσης θα διερευνήσω το σύγχρονο δίκτυο κυκλοφορίας των εκθεμάτων και της φωτογραφικής παραγωγής του Ψυχρού Πολέμου, τις ψηφιακές φωτογραφικές ιστορίες στην κατηγορία «αποχαρακτηρισμένα ντοκουμέντα» της επίσημης ιστοσελίδας του οργανισμού. Θα εξετάσω με ποια κριτήρια συγκροτείται το φωτογραφικό ψηφιακό αρχείο των συμμαχικών χωρών, ειδικότερα της Ελλάδας και πώς συνδιαλέγονται οι επιλεγμένες φωτογραφίες με το δόγμα της «αποφασιστικής στιγμής» και του ανθρωπιστικού ντοκουμέντου, που μέσω εκθέσεων και εκδόσεων καταξιωμένων φωτογράφων κατά κύριο λόγο του Πρακτορείου Magnum, συνέβαλαν μεταπολεμικά στην καλλιτεχνική καταξίωση της φωτογραφίας αλλά και στην οικοδόμηση της ευρωπαϊκής ιδέας. Εξίσου θα διερευνήσω πώς η επιλογή και η επεξεργασία του ψηφιακού υλικού κατασκευάζουν τη θεσμική εκδοχή της ιστορίας του Ψυχρού Πολέμου από την πλευρά του NATO με όρους κατά κύριο λόγο αισθητικούς.

Kalliopi **Papadodima**, University of the Aegean: see Louiza **Christodoulidou**

Artemis **Papailia**, Democritus University of Thrace

Ο «Μεγάλος Περίπατος» της Άλκης Ζέη στον χώρο των γραφιστικών

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να πραγματευτεί το φαινόμενο της διασκευής των λογοτεχνικών έργων της Άλκης Ζέη και, ειδικότερα, των έργων της «Ο Μεγάλος Περίπατος του Πέτρου» και «Το Καπλάνι της Βιτρίνας» σε μορφή γραφιστικής αφήγησης. Ο κύριος στόχος συνίσταται στον σχολιασμό των μετασχηματιστικών τεχνικών. Μάλιστα, ένας σημαντικός παράγοντας δημιουργίας μιας διασκευής, που δεν γίνεται να αγνοηθεί στην παρούσα εργασία, είναι ο εννοούμενος αναγνώστης της, ο αναγνώστης δηλαδή στον οποίο απευθύνεται ο δημιουργός/διασκευαστής. Οι προσθήκες, οι παραλείψεις ή οι αναδιατυπώσεις και, στην προκειμένη περίπτωση, η αλλαγή είδους, γίνονται με βάση τις αναπαραστάσεις ενός πιθανού νεαρού αποδέκτη/αναγνώστη. Ως εκ τούτου, η μελέτη των διασκευαστικών επιλογών προσφέρουν ως «αντάλλαγμα» τη σκιαγράφηση του πορτρέτου του σύγχρονου παιδιού αναγνώστη που προβάλλεται από τους διασκευαστές. Ένα πορτρέτο που πρέπει απαραίτητα να συμπεριληφθεί στη σύγχρονη «πινακοθήκη» της ιστορίας των παιδικών αναπαραστάσεων του νεότερου Ελληνισμού.

Nikos **Papanastasiou**, National and Kapodistrian University of Athens

Η προετοιμασία και εφαρμογή της συμφωνίας για την οργανωμένη μετανάστευση στη Δυτική Γερμανία (1960) στο πλαίσιο του εσωτερικού πολιτικού ανταγωνισμού

Με την υπογραφή της συμφωνίας περί απασχολήσεως ελλήνων εργατών μεταξύ Αθήνας και Βόννης (1960), η Δυτική Γερμανία έγινε ο κύριος προορισμός οργανωμένης μετανάστευσης για τις χώρες του ευρωπαϊκού νότου. Οι δύο χώρες δήλωναν επισήμως ότι αυτή η αμοιβαία επωφελής συμφωνία αξιοποιούσε το πλεονάζον ελληνικό εργατικό δυναμικό, εξυπηρετώντας τα κοινά συμφέροντα Ελλάδας και Δυτικής Γερμανίας και διασφαλίζοντας την οικονομική και κοινωνική τους πρόοδο. Η εισήγησή μου αξιοποιεί (πρωτογενείς) ελληνικές και γερμανικές πηγές προκειμένου να αναδειχθεί το πλαίσιο λήψης αποφάσεων Αθήνας και Βόννης στο οποίο εντασσόταν η διμερής συμφωνία με την οποία εγκαινιάστηκε η (οργανωμένη) μετανάστευση στη Δυτική Γερμανία. Ταυτόχρονα προβάλλεται ο δημόσιος (κοινοβουλευτικός) λόγος στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1960, ο οποίος μπορεί να ενταχθεί σχηματικά στο δίπολο «ευλογία - καταστροφή»: ενώ η τότε κυβέρνηση Καραμανλή ενέτασσε την μετανάστευση στον ευρύτερο στόχο μεταπολεμικής ανασυγκρότησης της χώρας, με την αρωγή ελλήνων μεταναστών που είχαν αποκτήσει τεχνογνωσία και εργασιακή εμπειρία στη Δυτική Γερμανία, η αντιπολίτευση από τον χώρο του Κέντρου αλλά και της Αριστεράς αναδείκνυε τον κίνδυνο «αιμορραγίας» του πιο δυναμικού τμήματος του εργατικού δυναμικού της χώρας.

Eleni **Papargyriou**, Hellenic Open University

Ελληνικό φως, ελληνική φωτογραφία

Στην ανακοίνωση αυτή διερευνάται η σύνδεση της φωτογραφίας, ως έννοιας και πρακτικής, με το ελληνικό φως. Η αποκλειστικότητα του φωτός ως καταστατικό στοιχείο ελληνικότητας συμπαράσχει και διεκδικεί την αποκλειστικότητα της φωτογραφίας ως μιας τέχνης με ελληνικό πρόσημο. Θα επιχειρήσουμε να γενεαλογήσουμε τη σύνδεση αυτή από τα μέσα του δέκατου ένατου αιώνα μέχρι τα τέλη του εικοστού εντοπίζοντας κομβικές στιγμές της: από τους ψευδείς ισχυρισμούς του Κωνσταντίνου Σιμωνίδη ότι η «ηλιοτυπία» αποτελεί ελληνική εφεύρεση μέχρι τις ιδεολογικές τοποθετήσεις του Περικλή Γιαννόπουλου για το ελληνικό φως στο γύρισμα του εικοστού αιώνα και την οικειοποίησή τους από τους συγγραφείς της γενιάς του 1930. Όπως θα δούμε, στο δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα το ζήτημα σύνδεσης ελληνικού φωτός και φωτογραφίας παίρνει νέες διαστάσεις με το λεύκωμα των Pierre Jacquet και Βούλας Παπαϊωάννου «La Grèce à ciel ouvert» (1953), το λεύκωμα του Νίκου Δήμου «Το φως των Ελλήνων» (1984) και το φωτογραφικά επενδυμένο βιβλίο του Θανάση Βαλτινού «Σχισμή φωτός» (2001). Καθώς το φως ανάγεται σε στοιχείο ταυτότητας, η φωτογραφία γίνεται ο κατεξοχήν μηχανισμός που μπορεί να αποτυπώσει και, υπό μία έννοια, να επιτελέσει την ταυτότητα αυτή.

Artemis **Papathodorou**, Harvard University

The Oral Tradition Archive of the Centre for Asia Minor Studies: a critical appraisal with a focus on archaeological heritage

This paper provides a critical analysis of the salience of the Oral Tradition Archive of the Centre for Asia Minor Studies for the study of the reception of antiquities by ordinary Ottoman Greeks before 1922. It first looks at the Archive as a whole and discusses the factors that informed the selection of narrators, the place of women in the body of narrators, the relationship between interviewers and narrators as well as its ethnographic and oral history characteristics. It then discusses the place of antiquities in the testimonies of the refugees: how information on archaeological heritage was elicited, and how the methodology employed by the interviewers might affect our understanding of the reception of the past by the narrators in the present. A discussion of trauma as a major formative factor for this Archive cuts across the analysis. The locations studied include Ayasolouk, Nymphaio, Pergamon and Lithri in western Anatolia.

Filippos **Pappas**, Hellenic Open University

Στοιχεία για μια συνοπτική ιστορία των εκδοτικών οίκων στην Ελλάδα τον 20ό αιώνα: από τον Φέξη στα ΒΙΠΕΡ

Μεταξύ διανοητικής ιστορίας, νεοελληνικής φιλολογίας και ιστορίας της ανάγνωσης, σκοτεινή βιβλιογραφικά και αγνοημένη ερευνητικά, η ιστορία των εκδοτικών σειρών και οίκων στην Ελλάδα παραμένει εκκρεμές ζήτημα για τις νεοελληνικές σπουδές. Σκοπός της ανακοίνωσής μου, η οποία θα βασίζεται σε καταλόγους εκδοτών που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο μεταδιδακτορικής έρευνας, θα είναι η συνοπτική χαρτογράφηση της σε μεγάλο βαθμό άγνωστης ιστορίας των εκδοτικών οίκων της Ελλάδας από τα πρωτοφανερώματα στις αρχές 20ού αιώνα, με τις σειρές Φέξη, στην άνθιση των ποικίλων εκδοτικών οίκων του Μεσοπολέμου, και από τα αβιβλιογράφητα μεταπολεμικά χρόνια στις σειρές του Γαλαξία και τα ΒΙΠΕΡ, στις δεκαετίες του 1960 και του 1970. Η συνοπτική διερεύνηση των εκδοτικών αρχών κάθε επιχείρησης, ο ρόλος της πρωτότυπης και μεταφρασμένης λογοτεχνίας και η σκιαγράφηση προσωπογραφιών των εκδοτών, αλλά και η αναζήτηση προτύπων, ιδεολογικών χρωματισμών και λογοτεχνικών καινοτομιών στο ρεπερτόριο είναι τα βασικά desiderata της προτεινόμενης ανακοίνωσης.

Dimitris **Paradoulakis**, University of Hamburg

Οι Διδαχές του Κύριλλου Λούκαρι (†1638) - Ερμηνευτικές Προσεγγίσεις στο Χειρόγραφο Υλικό της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

Αντικείμενο της ανακοίνωσης θα αποτελέσει η επιστημονική προσέγγιση ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος της ελληνορθόδοξης δημόδους ομιλητικής στον πρώιμο 17ο αιώνα, τις *Διδαχές* του Πατριάρχη Αλεξανδρείας και αργότερα Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλου Λούκαρι. Ως στόχο της εισήγησης θέτουμε τη συνοπτική παρουσίαση των ευρημάτων του ερευνητικού προγράμματος με τίτλο *Die Predigten des Kyrillos Lukaris (†1638) - Sichtung und erste Erschließung nicht edierten Materials in der Griechischen Nationalbibliothek*, και τα οποία σχετίζονται με την εσωτερική ταξινόμηση, τα μεθοδολογικά και γλωσσικά εργαλεία, τις βιβλιογραφικές παραπομπές και την εφαρμογή συστημάτων μεταγενέστερης επεξεργασίας, εμπλουτισμού και αναθεώρησης του υλικού. Κύριο προβληματισμός του εισηγητή θα αποτελέσει το ερώτημα της στάσης του Λούκαρι απέναντι στο ελληνορθόδοξο κήρυγμα, την πρόσληψη από τον ίδιο της σχετικής γραμματειακής παράδοσης και τις ενδεχόμενες καινοτομίες του για μια ανανέωση του είδους.

Matina **Paraskeva**, Aristotle University of Thessaloniki

Χαρτογραφώντας το βλέμμα: Μια «οπτική ανάγνωση» του περιοδικού «Χάρτης» (1982 – 1988)

Σκοπός της ανακοίνωσης είναι να εξετάσει ό,τι συγκροτεί την οπτική ταυτότητα του *Χάρτη* έτσι ώστε να αναδειχθεί σε δομικό άξονα της πρόσληψής του. Η μελέτη θα εστιάζει στη λειτουργία των οπτικών στοιχείων, αλλά και στους τρόπους με τους οποίους αυτά συνυφαίνονται με τα κειμενικά στοιχεία· με άλλα λόγια, στη δυναμική αλληλεπίδραση ανάμεσα στους οπτικούς και λεκτικούς κώδικες του περιοδικού. Η ανακοίνωση στοχεύει να ερευνήσει πώς η ευρύτερη έννοια του οπτικού (ώραση, όψη, εικόνα) αποτελεί ένα πεδίο ιδεολογικής εννοημάτωσης και σημασιοδότησης του *Χάρτη* και, τέλος, να εξετάσει ζητήματα που αφορούν τη σχέση των οπτικών αντικειμένων και του αναγνώστη-«θεατή».

Michail **Paschalis**, University of Crete

«Εξόδος»: η αφηγηματική σύντηξη της Κατοχής με την Καταστροφή του 1922 και τον μύθο του Οιδίποδα

Ο τίτλος του μυθιστορήματος του Ηλία Βενέζη *Εξόδος. Χρονικό της Κατοχής* (1950· αργότερα *Το βιβλίο της Κατοχής*), παραπέμπει στη βιβλική αφήγηση της «Εξόδου», όρος που υιοθετήθηκε και για τη φυγή των Μικρασιατών από τις πατρογονικές εστίες τους. Ο Βενέζης απεικονίζει την έναρξη της ξένης κατοχής στην Ελλάδα μέσω της αναγκαστικής μετακίνησης, αρχικά ομάδων ατόμων και αργότερα του ηττημένου στρατεύματος, από τον Βορρά προς τον Νότο, προς τη θάλασσα, προς τη Μέση Ανατολή. Από τη Θήβα και εξής αναβιώνει ένας τρίτος, μυθικός δρόμος «Εξόδου», που οδηγεί και αυτός προς τον Νότο, αρχικά στον Κιθαιρώνα και αργότερα στον Κολωνό της Αττικής (το μυθιστόρημα κλείνει με παράθεμα από τον *Οιδίποδα επί Κολωνώ* του Σοφοκλή).

Maria **Pazarli**, Greek General State Archives: see Vicky **Gerontopoulou**

George **Pefanis**, National and Kapodistrian University of Athens

Θαμπές αναπαραστάσεις της ανθρώπινης και μη ανθρώπινης ζωικότητας την περίοδο των πρόσφατων κρίσεων στην Ευρώπη (2009 – 2023)

Η ζωικότητα, όπως εκδηλώνεται μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, θεατρικές παραστάσεις και κινηματογραφικές ταινίες στα χρόνια της (οικονομικής και υγειονομικής) κρίσης, αντιπροσωπεύει την εμμένεια της ύπαρξης, όπου δύσκολα διακρίνεται το ανθρώπινο από το μη ανθρώπινο, η ύπαρξη από το είναι. Βεβαίως, αυτή η δυσδιάκριτη διαφορά έχει τις δικές της πολιτικές και φιλοσοφικές αναφορές. Αυτές αναζητούνται σε ταινίες όπως *Το άλογο του Τορίνο* (2011) του Βέλα Tarr, *Το αγόρι τρώει το φαγητό του πουλιού* (2012) του Έκτορα Λυγίζου, *White God* (2014) του Ούγγρου θεατρικού και κινηματογραφικού σκηνοθέτη Κορνέλ Μουνδρτζό, θεατρικά κείμενα όπως *Η απόπειρα* (2021) του Δημήτρη Στασινόπουλου, θεατρικές παραστάσεις όπως του έργου *Παραλλαγές πάπιας* του David Mamet (2019) και διηγήματα όπως το *Γκιακ* του Δημοσθένη Παπαμάρκου, τόσο στην αφηγηματική, όσο και στη σκηνική του εκδοχή (2016).

Georgios **Pileidis**, National and Kapodistrian University of Athens

«Portafogli di viaggio»: ο Antonio Paravia περιηγητής στον ελληνικό χώρο (β' μισό του 18ου αιώνα)

Τα απομνημονεύματα του Antonio Paravia (Κέρκυρα, 1754 – Βενετία, 1828) με τίτλο *Mio portafogli di viaggi, osservazioni, memorie e frammenti storici del mio tempo* αποτελούν μια συλλογή ταξιδιωτικών αναμνήσεων, παρατηρήσεων και ιστορικών στοιχείων που συνοδεύονται από σχεδιαγράμματα και αποτυπώσεις περιοχών και πόλεων. Η αφήγηση αρχίζει από το 1754, έτος γέννησης του Paravia, και φθάνει έως την κατάλυση της βενετικής πολιτείας από τις γαλλικές δυνάμεις το 1797. Ξεχωριστό ενδιαφέρον για τις εκφάνσεις του Νέου Ελληνισμού στην ευρωπαϊκή σκηνή κατά τη δεύτερη πεντηκονταετία του 18ου αιώνα παρουσιάζουν οι περιγραφές των ελληνικών εδαφών που τελούσαν υπό βενετική ή οθωμανική κυριαρχία, όπως η Πελοπόννησος, η Αττική, η Κρήτη, η Κύπρος, τα νησιά του Ιονίου κ.ά. Ο Paravia δεν περιορίζεται μόνο στην παράθεση ιστορικο-πολιτικών ή οικονομικών στοιχείων που συνδέονται με τους τόπους όπου ταξίδεψε, αλλά προχωρά σε καταγραφή πληροφοριών που σχετίζονται με πληθυσμιακές ομάδες, τη θρησκεία, τα ήθη και έθιμα και, ευρύτερα, με τον υλικό και πνευματικό πολιτισμό τους.

Svitlana **Pereplotchykova**, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Nikolay Gogol in Greece: a comparative analysis of retranslations of Gogol's works into Modern Greek

The works of Nikolay Gogol, a 19th-century Ukrainian author who wrote in Russian, have gained readers' affection everywhere as classics of world literature. Some have been published many times, whether as newly translated editions or as retranslations. This paper contributes to our understanding of how “the rhizome of causes, motives, aims, outcomes and responses related to reprocessing translated literary texts” (Koskinen 2018) applies specifically to Greek versions of Gogol and focuses on distinguishing the key linguistic and stylistic features of the original texts and their different rendering in translations of the 20th and 21st centuries. The analysis is framed by a consideration of the representation of Gogol and his work in the context of Greek national literature and seeks to promote contemporary retranslations of his works dealing specifically with Ukraine.

Nikolas **Pissis**, Ionian University

Ο «Παρηγορικός λόγος» του Ζαχαρία Γεργανού και οι αντινομίες της θεοδικίας

Η οθωμανική κατάκτηση συνιστούσε για τους χριστιανούς ένα επείγον πρόβλημα θεοδικίας. Η ελληνική ιστοριογραφία έχει επανειλημμένα αναδείξει αποτυπώσεις της προβληματικής αυτής σε κείμενα της οθωμανικής περιόδου αξιοποιώντας μια μεγάλη ποικιλία πηγών, όπου η παρουσία του ερωτήματος και των σταθερών, σε μεγάλο βαθμό, απαντήσεων, είναι διάχυτη, είτε εκφράζεται ρητά, είτε υπόκειται ως νοητική παραδοχή. Ωστόσο οι πηγές που αφιερώνονται σε μια διεξοδική ερμηνεία του προβλήματος, δεν είναι πολλές. Ο Ζαχαρίας Γεργανός αναφέρεται συνήθως στη βιβλιογραφία στη συνάφεια των έντονων ομολογιακών διενέξεων της εποχής του Κύριλλου Λούκαρη. Μεταξύ 1618 και 1622 σπούδασε στη λουθηρανική Βιττεμβέργη, όπου και τύπωσε μια σειρά από αντιπαπικά έργα· μεταξύ αυτών και τον «Παρηγορικό λόγο» (1622), που συνέταξε ως θεολογική απόπειρα ερμηνείας της οθωμανικής κατάκτησης και κυριαρχίας. Η επιμονή του συγγραφέα στον καθορισμό της αιτιότητας αναδεικνύει αντινομίες, είτε εγγενείς στη θεολογία περί θεοδικίας, είτε σχετικές με το ιστορικό του αντικείμενο.

Alexis **Politis**, University of Crete

Η εφημερίδα «Ηχώ της Ελλάδος» και η εκδοτική σειρά της

Η «Ηχώ της Ελλάδος» είχε πολύ σύντομη παρουσία (από τον Μάρτιο έως τον Αύγουστο του 1935), εξαιρετικά ενδιαφέρουσα για τη λογοτεχνική ζωή και την διανοήση του Μεσοπολέμου. Εκδότης Κωστής Μπαστιάς, αρχισυντάκτης Ηρακλής Αποστολίδης. Το κύριο τμήμα 33 συνεντεύξεις με σημαντικά πρόσωπα όπως ο Μαλακάσης, ο Τσιριμώκος, ο Δημαράς κ.ά., και γενικότερα η παρουσία της φιλολογικής καθημερινότητας. Υπεύθυνος για τις συνεντεύξεις ήταν ο Λουκάς Δαράκης, ποιητής, κριτικός και δημοσιογράφος, που βρισκόταν στον ιδεολογικό χώρο του Γιάννη Αποστολάκη, του Μπαστιά και του Αποστολίδη. Η εφημερίδα είχε προγραμματίσει μια εκδοτική σειρά με μεταφρασμένα πεζογραφήματα που προσφέρονταν με κουπόνια (αποκόμματα από φύλλα της εφημερίδας) και χαμηλό ποσό, μια πρακτική που αναπτύχθηκε κατά τη δεύτερη δεκαετία του Μεσοπολέμου. Είχαν προγραμματιστεί 100 τίτλοι, εκδόθηκαν όμως 14 τόμοι, εντυπωσιακά μεγάλος αριθμός για τους έξι μήνες που έζησε η όλη επιχείρηση.

Miruna **Popescu**, University of Bucharest

Ιδιωματικές εκφράσεις με ζώα. Συγκριτική μελέτη μεταξύ της ελληνικής, της ρουμανικής και της γερμανικής γλώσσας

Οι ιδιωτισμοί ενός λαού αποκαλύπτουν τη νοοτροπία του και τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον κόσμο. Το παρόν άρθρο αποτελεί μια προσπάθεια διαπολιτισμικής συγκριτικής ανάλυσης των φρασεολογικών μονάδων με ζώα στη νεοελληνική, ρουμανική και γερμανική φρασεολογία. Η συνοπτική μας μελέτη απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα: Τι συμβολίζουν μεταφορικά τα ζώα στις τρεις γλώσσες, που αναλύουμε; Πώς νοηματοδοτούνται μεταφορικά και τι ρόλο παίζουν τα ζώα σε διάφορες κοινές εκφράσεις; Η μελέτη παρουσιάζει μια σύντομη ανάλυση των σχέσεων ισοδυναμίας μεταξύ ελληνικών, ρουμανικών και γερμανικών ιδιωτισμών, καθώς και δομικές διαφορές στη μορφολογία και στη σύνταξη. Σκοπός της μελέτης είναι να εξετάσουμε πώς χρησιμοποιούνται οι εκφράσεις με ζώα σε τρεις απόλυτα διαφορετικές γλώσσες. Η προσοχή μας εστιάζεται και στις δυνατότητες ταξινόμησης των ιδιωτισμών στις τρεις γλώσσες που αναλύονται.

Neli **Popova**, Sofia University St. Kliment Ohridski

Η μορφή της μητέρας και η πορεία προς συμφιλίωση με το παρελθόν στο «Φωτιές του Ιούδα, στάχτες του Οιδίποδα» της Ρέας Γαλανάκη

Στην παρούσα ανακοίνωση διερευνάται η μητρική φιγούρα ως «μητρική κλίση» (inclination) η οποία αναφέρεται, αν δανειστώ τα λόγια της Adriana Cavarero, όχι μόνο στη σχέση μητέρας-παιδιού, αλλά στη μητρική διάθεση προς τους ανυπεράσπιστους και τους απόβλητους της κοινωνίας, σε αντίθεση με την «ορθότητα» (rectitude) της αντρικής στάσης. Μια άλλη προβληματική η οποία απορρέει από τη δυάδα μητέρας-κόρης και θα αποτελέσει στόχο της ανακοίνωσης αφορά στην προσέγγιση του παρελθόντος (ατομικού και συλλογικού) ως πληγής. Στο επίκεντρο του «μοντέρνου» κειμένου είναι το ταξίδι της Μάρθας στο παρελθόν της οικογένειάς της, προκειμένου να αποκαλυφτούν αποσιωπημένα μυστικά και να επουλωθούν πληγές. Πίσω από τα προσωπικά τραύματα της πρωταγωνίστριας, αναδύονται κάποια από τα μεγαλύτερα, ανεπεξέργαστα ακόμη, τραύματα από την πρόσφατη ιστορία της Ελλάδας - ο Εμφύλιος πόλεμος, ο εκτοπισμός των Εβραίων. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η «αιματηρή μονομαχία μνήμης και λήθης» και η πορεία που διαγράφεται μέχρι να έρθει η συμφιλίωση με το παρελθόν.

Maria Ester **Portokali**, Aristotle University of Thessaloniki

An insight into the theoretical background of “Erofilis” and “Orbecche’s” prologues

The aim of my paper is to suggest that Georgios Chortatsis was well acquainted with the theoretical debates, controversies and quests of the Italian letterati of the second half of the Cinquecento. I will therefore examine “Erofilis” Prologue, and specifically the allusions that the playwright makes to the theory of tragedy. Although this preliminary text differs greatly from the Prologue of the tragedy's source text, “Orbecche”, written by Giambattista Giraldi, there are allusions to some of the most important aspects of the theory of tragedy: to the end of tragedy to teach and introduce good morals, to a possible ethico-medical interpretation of purgation (catharsis) and to the necessity for pity and fear, two notions that were inextricably related to purgation by some Italian theorists. There is also an oblique remark against tyranny, which feasibly points to another function attributed to tragedy by Chortatsis, namely that it should instill abhorrence towards this regime.

Mara **Psalti**, Aristotle University of Thessaloniki

Θωμά Στανισλάου Βελάστη, «Κατὰ τῶν Τουρκοφίλων» (1771): ποίηση και ιστορία

Ο Χιώτης ιησουΐτης Θωμάς Στανισλάος Βελάστης (Χίος 1717 – Παλέρμο 1773) δημοσιεύει στον τόμο *Componimenti poetici di varj autori in lode di Caterina II*, τον εκδεδομένο από τον φιλελληνικό κύκλο της Νάπολης το 1771, μεσούντος του Ρωσοτουρκικού Πολέμου (1768 – 1773), τη σύνθεση «Κατὰ τῶν Τουρκοφίλων». Σε αυτήν μεταπλάθει ποιητικά σε 34 οκτάβες τις νωπές ακόμη μνήμες από την καταστροφή του οθωμανικού στόλου στη ναυμαχία του Τσεσμέ (5 – 7 Ιουλίου 1770) στο πλαίσιο των Ορλωφικών. Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να αναδείξει την προσπάθεια υπέρβασης από τον Βελάστη της επικαιρικότητας του συγκεκριμένου ιστορικού γεγονότος μέσω της αναπλαισιωτικής ένταξής του σε έναν λογοτεχνικό τόπο, αυτόν του «Συμβουλίου των δαιμόνων». Θα υποστηριχθεί ότι τόσο η ενεργοποίηση όσο και η ανακαινιστική πραγμάτευση του εν λόγω λογοτεχνικού τόπου υπηρετεί την τριπλή στόχευση της σύνθεσης του Βελάστη: ενδυναμώνει την πολιτική καταγγελία των τουρκοφίλων, ενισχύει την εξύμνηση της Αικατερίνης Β΄ και αναδεικνύει την ισχυρή ποιητική του φωνή.

Riikka **Pulkkinen**, University of Helsinki

Brain drain in Contemporary Greek fiction. Representations of Departures and Arrivals in City Literature

This paper examines the representation of brain drain from Athens during the economic recession and its portrayal in contemporary literature. It focuses on three selected novels: *Κάποιοι άλλοι* by Iakovos Anyfandakis, *Εκεί που ζούμε* by Christos Kythreotis, and *Το καλό θα 'ρθει από τη θάλασσα* by Christos Ikonou. The study explores how these novels represent the characteristics of Greek brain drain in the 21st century, delving into the thought representations of emigrants, their perception of Athens, and the factors influencing their decision to leave. Nostalgia and its interplay with memory and emotion are central themes, as characters seek stability and continuity in an uncertain present. The paper also highlights the role of Athens in shaping the experiences and identities of young emigrants and explores contemporary Greek diaspora literature as a branch of the "literature of the crisis".

Anka **Rađenović**, Dina **Dmitrović**, University of Belgrade

Foreign language learning and identity reconstruction: the impact of cultural identity in learning Modern Greek as a foreign language

The purpose of this paper is to discuss the possible relationships between language, culture, and identity (re)construction in the field of foreign language learning. In particular, it aims to investigate the extent to which language and culture can influence the identity construction of Modern Greek learners. The present qualitative study sought to explore the relationship between Modern Greek language learning and identity (re)construction from the perspective of Serbian students. In order to define the concept of identity, the participants drew on such diverse concepts as personal and social characteristics, ethnicity, geographic location, religious affiliation, national customs and rituals, and values. The findings underscore the crucial role of motivation and status of Modern Greek in the contemplation, redefinition, and (re)construction of identity. In summary, the results confirm the role of discursive practices, power relations, solidarity, and otherizing in terms of identity (re)construction in the course of learning a second/foreign language (L2).

Rigas **Raftopoulos**, Institute of Political Studies S. Pio V

The Colonels' Regime through the pages of the Italian newspapers

This contribution intends to offer a foreign perspective on the "Junta's regime" by focusing on the Italian daily press which followed with particular attention the developments of events in Greece during the regime. Through an accurate comparison of the different perspectives of the Italian press, an attempt will be made to reconstruct the image that public opinion has been able to form regarding the characteristics of the Colonel's regime and the forms of resistance that opposed it. The comparison will specifically concern four newspapers covering the entire political spectrum and will have as its main objective that of reconstructing the image that the Italian public opinion has formed with respect to the causes and nature of the coup d'état, the policies of the military regime, the economic measures and the diplomatic relations between Athens and Italy and in the more general context of the Cold War.

Anna **Ransmayr**, University of Vienna

The contribution of “Greeks” to Austrian economy (1804 – 1851)

As a result of the peace treaties between the Ottoman and Habsburg Empires in the early 18th century and the accompanying trade agreements between the two empires the Habsburg capital city of Vienna became an important destiny for Greek merchants from the Ottoman Empire and a Greek settlement of considerable economic significance developed in the city center. The “address book of trade and factories in Vienna” (1804 – 1851) is a rich serial source on the economic development of Vienna and the whole Habsburg Monarchy. A systematic survey of these printed trade directories sheds light on the situation and development of Greek trade in Vienna. In which branches do we find Greeks and how big is their share in the market? How do the political changes during the examined period affect their trade? What is the position of the Greeks in relation to other Ottoman oriental merchants (Sephardi Jews, Armenians)?

Maria **Rentetzi**, Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg

«Η Ατομική Βασίλισσα»: πυρηνική διπλωματία και Στέμμα στην Ελλάδα

Η ελληνική ιστοριογραφία του ψυχρού πολέμου έχει παντελώς παραβλέψει το ρόλο κυρίως της πυρηνικής φυσικής ως κομβικού σημείου της πολιτικής πράξης της εποχής. Στην παρουσίαση αυτή υποστηρίζω ότι το στέμμα και κυρίως η Φρειδερίκη έχοντας επίγνωση της επιρροής και της ισχύς της, έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο στην οικοδόμηση ενός εθνικού και διεθνούς δικτύου για την υποστήριξη του «ειρηνικού ατόμου» στη χώρα. Με τον τρόπο αυτό υποστήριξε το διεθνές πρόγραμμα των Ηνωμένων Πολιτειών για την ανάπτυξη των ειρηνικών χρήσεων του ατόμου αλλά και το θεσμό της βασιλείας στην Ελλάδα εξασφαλίζοντας τον θρόνο της σ’ ένα ασταθές πολιτικό σκηνικό. Από την πλευρά των Ηνωμένων Πολιτειών η εξαγωγή του προγράμματός τους «Άτομα για την Ειρήνη» στην Ελλάδα και η υποστήριξη της Φρειδερίκης τους έδωσε τη δυνατότητα να διατηρήσουν υπό συστηματική επιτήρηση τη χώρα στον κρίσιμο χώρο των Βαλκανίων.

Mary **Roussou**, University of Cyprus

Η Ελλάδα του Γκομπινώ

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστεί η σχέση του Ζοζέφ-Αρτύρ κόμη ντε Γκομπινώ με την Ελλάδα και τον νεότερο Ελληνισμό, στο πλαίσιο του ύστερου ευρωπαϊκού ρομαντισμού. Ο Γκομπινώ, αριστοκράτης από καταγωγή και εκ πεποιθήσεως, εκφράζει στα ποικίλα γραπτά του για την Ελλάδα (επιστολές από την αλληλογραφία του, μελέτες και δυο νουβέλες) τις ιδεολογικές αντινομίες της εποχής του. Ως πολέμιος της Γαλλικής Επανάστασης και της Γαλλίας του Ναπολέοντα, αντιμετωπίζει με καχυποψία το Ελληνικό Βασίλειο, ως ένα νέο κράτος που δημιουργήθηκε «μόνο στα χαρτιά». Από την άλλη, οι νουβέλες του κατακλύζονται από αισθήματα νοσταλγίας για τη Μεσόγειο και την Ανατολή, από ποιητικές εικόνες που μαρτυρούν την έλξη του προς μια διαφορετική πολιτισμική πραγματικότητα, μακριά από τις εντάσεις και την πολιτική αστάθεια της πατρίδας του. Στην ανακοίνωση θα επιχειρηθεί η ανάδειξη των στοιχείων αυτής της διχασμένης ευρωπαϊκής συνείδησης που κινείται ανάμεσα στις αντιδραστικές πολιτικές απόψεις του συγγραφέα και στην αναπαράσταση μιας σαγηνευτικής αλλά και ζοφερής ανθρωπογεωγραφίας, έτσι όπως συντελείται στο μυθοπλαστικό του έργο.

Varvara **Roussou**, Athens School of Fine Arts

Τα Νοεμβριανά στη λογοτεχνία: αφηγηματικές κατασκευές και οι ιδεολογικές τους συναρτήσεις

Στόχος της ανακοίνωσης είναι αρχικά να χαρτογραφήσει τα λογοτεχνικά κείμενα — κυρίως πεζά — που συνδέονται με τα Νοεμβριανά είτε τα γεγονότα αποτελούν το κύριο σκηνικό επηρεάζοντας την πλοκή και τους χαρακτήρες είτε απλώς αναφέρονται. Η ανακοίνωση εστιάζει ιδίως στα κείμενα της πρώτης περίπτωσης και στοχεύει στην απάντηση ερωτημάτων για την ιδεολογική ταυτότητα των συγγραφέων και τη στόχευση των έργων τους συνδυαστικά με τη χρονική στιγμή στην οποία επέλεξαν την έκδοση ή δημοσίευση (για ποιο λόγο και σε ποια περίπτωση επιλέγεται η «χρήση» των γεγονότων αυτών, ιδίως όταν πρόκειται για έργα μεταγενέστερα των συμβάντων για τα οποία οι συγγραφείς δεν είχαν άμεση εμπειρία).

Ilze **Rūmniece**, University of Latvia

«Ασκητική» του Ν. Καζαντζάκη: ανάγνωση του XXI αιώνα (παρατηρήσεις και εκτιμήσεις στο Πανεπιστήμιο Λετονίας)

Ο στόχος της ανακοίνωσης είναι να αναλυθούν οι προβληματισμοί για το περιεχόμενο του διάσημου και αμφιλεγόμενου έργου του Νίκου Καζαντζάκη, με βάση τις σκέψεις και τις αξιολογήσεις των φοιτητών - τόσο εκείνων που διαβάζουν το πρωτότυπο όσο και εκείνων που έχουν πρόσβαση μόνο σε μεταφράσεις. Οι απόψεις συχνά διαφέρουν τόσο ως προς τις αποχρώσεις της αντίληψης όσο και ως προς τις αιτιολογημένες σκέψεις σχετικά με τη επικαιρότητα του κειμένου σήμερα, εξετάζοντας κάθε κεφάλαιο του έργου ξεχωριστά. Θα διερευνηθούν οι λόγοι που κάνουν τους νέους αναγνώστες του 21ου αιώνα να καταλήξουν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα διαβάζοντας και μελετώντας ένα κείμενο γραμμένο πριν από 100 χρόνια υπό ένα ορισμένο πρίσμα της εμπειρίας και των ιδεών του συγγραφέα και των αξιών της εποχής του.

Alexandra **Samouil**, University of Cyprus

Η «γενεαλογία» του Jef του «μέγα αυτόματου» του Νίκου Εγγονόπουλου

Η ανακοίνωσή μου αφορά το καταστατικό για τον ελληνικό υπερρεαλισμό κείμενο του Νίκου Εγγονόπουλου «Μόλις σημάνουν τα μεσάνυχτα, ο Jef το μέγα αυτόματον...», καθώς το ποίημα έχει εύλογα — κυρίως λόγω του τίτλου του — συνδεθεί με τον ίδιο τον ορισμό του υπερρεαλιστικού κινήματος, όπως αυτός ορίζεται στο «Α΄ Μανιφέστο» (1924), δηλαδή με τον «καθαρό ψυχικό αυτοματισμό». Ωστόσο η στενή σύνδεση από την ελληνική κριτική του αυτοματικού φαινομένου με τον φροϋδικό ελεύθερο συνειρμό, και η συνακόλουθη συσχέτιση του Jef με την ψυχαναλυτική πρακτική, αποδεικνύεται λανθασμένη. Γιατί μια συστηματική εξέταση του Jef αποδεικνύει την αλληλένδετη με ποικίλους αυτοματισμούς πνευματιστική καταγωγή του, πρακτική που άκμαζε ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα σε Ευρώπη και Αμερική. Τέλος, η ανακοίνωση θα διερευνήσει και τον φορέα αυτής της «μαγικής υπαγόρευσης», η οποία μετέτρεψε τον Jef-Εγγονόπουλο σε ένα ταπεινό όργανο εγγραφής, υλοποιώντας με αυτόν τον τρόπο τον υπερρεαλιστικό στόχο της αυτόματης γραφής.

Konstantinos **Sampanis**, Dilara **Akarcesme**, University of Vienna

Between nostalgia and (self-)orientalism: depictions of contemporary Istanbul and its Greek-Orthodox community in modern Greek literature

While memories of historical Constantinople as a heritage space are still dominant in Greek national narratives, the perception of the modern Greek-Orthodox community is rather fragmentary and imbued with stereotypical representations. In the light of a literary Corpus that thematizes the life of the community we trace recurring topoi such as the concepts of nostalgia and return, loss and trauma or ideas about Istanbul as the Orient. We suggest that the scarce and orientaling/romanticizing representation of the Greek-Orthodox community in the works under examination can be construed not only with respect to the demise of the Greek population in Istanbul but also as an “apolitical” mechanism to deal with historical traumata of the past as well as an othering process that differentiated the culturally monolithic modern Greek state from its “oriental” past.

Francesco **Scalora**, University of Padua

Ελληνες σπουδαστές στο Πανεπιστήμιο της Πάντοβας (14^{ος} – 18^{ος} αι.). Σημειώσεις μεθόδου στο περιθώριο ενός κεφαλαίου της Ιστορίας του Νέου Ελληνισμού

University education played an extraordinary role in shaping the cultural and political consciousness of the Greek students that attended the University of Padua from the 15th to the beginning of the 19th century. Four centuries of history that are usually regarded as dark pages in the history of modern Hellenism, notes in the margins of great European history. Studies on the Venetian presence in the Levant, as well as those on the Greek diaspora in the West, have instead given us a very different picture, animated by a thousand nuances. The case of Padova is still waiting to be investigated in this perspective, since, beyond names, numbers, degrees and careers, the study of the Greek presence in Padova gives us back the synthesis of countless human and cultural events: small paragraphs of life that go to make up an important chapter in the history of modern Europe or, if you like, of the modern Mediterranean.

Maria **Sechopoulou**, Hellenic Open University

Λογοτεχνικές και δραματουργικές γέφυρες μεταξύ Σκανδιναβίας και Ελλάδας. Η συμβολή του μεταφραστικού έργου της Μαργαρίτας Μέλμπεργκ

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να εξετάσει ποια λογοτεχνικά κείμενα και θεατρικά έργα προερχόμενα από τον ευρύτερο χώρο της Σκανδιναβίας (κυρίως από τη Σουηδία και τη Νορβηγία) μεταφράστηκαν στα Ελληνικά κατά τη διάρκεια των τελευταίων περίπου 40 ετών, με άξονα την πένα της καταξιωμένης μεταφράστριας Μαργαρίτας Μέλμπεργκ, που πρόσφατα τιμήθηκε στη Σουηδία για το μεταφραστικό έργο της με το βραβείο Στρίντμπεργκ, και αποτελεί μία σπάνια περίπτωση μεταφραστικής προσφοράς για τα ελληνικά γράμματα. Τόσο στον ευρύτερο χώρο της ποίησης και της πεζογραφίας, όσο και σε αυτόν της δραματουργίας, έχει καταθέσει αναρίθμητες μεταφράσεις, ενώ τα περισσότερα από τα κείμενα αυτά έχουν παρουσιαστεί για πρώτη φορά στα ελληνικά χάρη στις μεταφράσεις της. Από την άλλη, καθώς πολλά ανάμεσά τους είναι θεατρικά έργα, οι μεταφράσεις της είχαν ως αποτέλεσμα μια σειρά από αξιομνημόνευτες παραστάσεις σε Ελλάδα και Κύπρο, συμβάλλοντας έτσι καίρια στη σύγχρονη θεατρική ιστορία του τόπου.

Alexandra **Sfoini**, National Hellenic Research Foundation

Από τη χριστιανική στην πολιτική κατήχηση: η διαμόρφωση ενός νεωτερικού λεξιλογίου στα εγχειρίδια ηθικής της προεπαναστατικής και επαναστατικής ελληνικής κοινωνίας

Η ανακοίνωση έχει δύο στόχους: 1) να παρουσιάσει την εξέλιξη των εγχειριδίων ηθικής από τον 16ο αιώνα έως και την Ελληνική Επανάσταση, 2) να παρακολουθήσει την εισαγωγή βασικών νεωτερικών εννοιών και σημασιών που εισήχθησαν στην ελληνική κοινωνία μέσω αυτών των εγχειριδίων. Θα παρουσιαστούν κα' αρχάς οι χριστιανικές κατηχήσεις που κυκλοφόρησαν στα ελληνικά από τα μέσα του 16ου αιώνα και ήταν μεταφράσεις προτεσταντικών και καθολικών κατηχήσεων ή χριστιανικών διδασκαλιών. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι χρηστοθήθειες στο πλαίσιο της νέας ηθικής που επεξεργάστηκε ο Διαφωτισμός μεταβαίνοντας από τη θεολογική στην ορθολογική σκέψη. Εκτενής αναφορά θα γίνει στον *Ινδό φιλόσοφο* (1782) που εικονογραφεί τη μετάβαση σε έναν νέο τύπο εγχειριδίου ηθικής που απομακρύνεται από την παραδοσιακή αντίθεση αρετή/αμάρτημα και προχωρεί στην κοινωνική διαπαιδαγώγηση. Τέλος, θα παρουσιαστούν οι πολιτικές κατηχήσεις της Γαλλικής Επανάστασης που απέβλεπαν στη διαπαιδαγώγηση του νέου ανθρώπου και του πολίτη. Εκτενέστερη αναφορά θα γίνει στις κατηχήσεις του La Chabeaussière και του Volney που μεταφράστηκαν στα ελληνικά (1797 και 1828).

Nikos **Sgouromallis**, National and Kapodistrian University of Athens

Λόγος, εικόνα και τυπογραφική αισθητική: η περίπτωση του περιοδικού «Παναθήναια» (1900 – 1915)

Στις αρχές του 20ού αιώνα, σε συνάρτηση με την ανάπτυξη των κλάδων της τυπογραφίας και της φωτογραφίας, τα λογοτεχνικά περιοδικά τροποποιούν σημαντικά τη φυσιογνωμία τους: η ανανέωση της έντυπης ύλης δεν εστιάζει αποκλειστικά στα εκφραστικά μέσα και στο θέμα των κειμένων — ό,τι χαρακτηρίζουμε μορφή και περιεχόμενο — αλλά με ιδιαίτερη επιμέλεια φροντίζει και την πλευρά του «οπτικού», την εικονογράφηση, τις βινιέτες, τα στολίδια, τις προμετωπίδες, τις γραμματοσειρές και γενικώς ό,τι αποκαλείται «τυπογραφική αισθητική». Αυτή η συνοίκηση λόγου, εικόνας, ο λειτουργικός ρόλος της τυπογραφικής αισθητικής, η οποία είναι ικανή να σημαίνει το περιεχόμενο της ύλης, γίνεται αντιληπτή στις σελίδες των «Παναθηναίων» δίνοντας, όπως θα υποστηρίξω, το στίγμα στην ταυτότητα του περιοδικού. Η έμφαση θα δοθεί σε δύο αξεδιάλυτα μεταξύ τους ζητήματα: α) στη συνάντηση συγγραφέων και εικαστικών, οι οποίοι με τις κριτικές τους παρεμβάσεις καθόρισαν τον ορίζοντα προσδοκίας της εποχής· β) στη συνιστώσα του «οπτικού», ό,τι προσδιορίζουμε ως «τυπογραφική αισθητική».

Pavlina **Šířová**, Faculty of Arts, Charles University

Λογοτεχνία, ταξίδια και μοντέρνα σκηνή : οι πρώτες πολιτισμικές συναντήσεις της Τσεχίας με την νεότερη Ελλάδα

Κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα ο φιλελληνισμός, η συμπάθεια για τον αγώνα εναντίον των Τούρκων, η μακρόχρονη και ισχυρή κλασική παράδοση, αλλά και οι εμπορικές και πολιτικές σχέσεις έστρεψαν το ενδιαφέρον των Τσέχων καλλιτεχνών και διανοούμενων προς τη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία και λαογραφία. Από τα μέσα του 19ου αιώνα οι νεοανθρωπιστικές ιδέες ανακίνησαν το ενδιαφέρον για ταξίδια στην Ελλάδα. Οι Τσέχοι μεταφραστές άρχισαν να προσεγγίζουν συστηματικά και προσεκτικά επιλεγμένα σύγχρονα έργα, επίσης, στην εγχώρια λογοτεχνία πρωτοεμφανίζονται μοτίβα που σχετίζονται με την Ελλάδα της βυζαντινής ή της νεότερης εποχής. Επίσης υπάρχουν πολλές και έντονες προσπάθειες να διδαχθούν τα νέα ελληνικά στα Πανεπιστήμια της Τσεχίας. Η παρούσα ανακοίνωση προσφέρει μια αυθεντική αντίληψη του ελλαδικού κόσμου μέσω της αυτοψίας των ταξιδιωτών, λογοτεχνικών μεταφράσεων και πολιτισμικών εκδηλώσεων που έφεραν την σύγχρονη Ελλάδα στην καρδιά της Ευρώπης.

Amanda **Skamagka**, National and Kapodistrian University of Athens

Ιστορική μνήμη, εξορία και τραυματικό βίωμα στα «ιταλικά» ποιήματα Γιάννη Ρίτσου, Νικηφόρου Βρεττάκου και Τίτου Πατρίκιου και η ιταλική τους απήχηση

Στόχος της ανακοίνωσης είναι η διερεύνηση της αμφίδρομης σχέσης που αναπτύσσουν οι ποιητές Γιάννης Ρίτσος, Νικηφόρος Βρεττάκος και Τίτος Πατρίκιος με την Ιταλία κατά τις δεκαετίες 1960 – 1980, όταν και ταξιδεύουν στη χώρα. Κοινός παρονομαστής είναι η ιστορική πραγματικότητα, οι πολιτικές αναταραχές, η εξορία, το κοινωνικό τραύμα, το προσωπικό βίωμα, η μνήμη και η αναζήτηση ταυτότητας. Ο προβληματισμός τους, όπως παρουσιάζεται στα ποιητικά και πεζά κείμενα της περιόδου, εγείρει ερωτήματα: Ποιοι είμαστε εμείς και ποιοι είναι οι άλλοι; Ποιος είναι ο φίλος και ποιος ο εχθρός; Τι σημαίνει υποχρεωτική μετακίνηση, διέλευση των συνόρων, εξορία και επιστροφή στην πατρίδα; Οι τραυματικές ή μετατραυματικές εμπειρίες των ποιητών στην Ιταλία εμπνέουν Ιταλούς διανοούμενους που σπεύδουν να συνδράμουν και να διαμαρτυρηθούν δημόσια. Επιπλέον, σύγχρονοι Ιταλοί λογοτέχνες (Simona Vinci, Fabio Scotti, Erri De Luca) εμπνέονται από την ταλανισμένη ζωή του Γιάννη Ρίτσου, τον οποίο παρουσιάζουν στα έργα τους ως σύμβολο αντίστασης, ελευθερίας και μη υποταγής.

Marianna **Smaragdi**, Lund University

Lyrics and reception of protest songs

During the economic and social crisis that arose recently in Greece, as well as in Chile, protest songs from the dictatorial eras are revived. These protest songs are once again relevant as a collective practice and an artistic expression emerging from the people's movements. Both Greece and Chile have experienced great political tension, especially in periods of military dictatorship, and their protest songs share striking similarities as to their role in antifascist movements. It is of interest to study the lyrics with a comparative approach focusing on metaphoricity. Metaphor often expresses human experience and feelings and may constitute a key to understanding the popularity and circulation of the songs. To find out whether the metaphors typical for the genre and specific for the languages, similarities and differences of the lyrics will be explored, between the two linguistic areas, as well as between the original lyrics and their translations.

Bart **Soethaert**, Freie Universität Berlin

Η «Ασκητική» σε μετάφραση (1951 – 1960). Η συναρμολόγηση ενός έργου

Ενώ η έρευνα έχει εμβαθύνει κυρίως στις πολλαπλές συνδέσεις που συνάπτουν το κατοπινό έργο και τη στάση ζωής του Καζαντζάκη με το ερμηνευτικό σχήμα της *Ασκητικής* ως πρωτότυπου κειμένου, πολύ λιγότερο έτυχαν προσοχής οι ξενόγλωσσες εκδόσεις της *Ασκητικής*. Με αναφορά στη γαλλική (1951), τη γερμανική (1953) και την αγγλική (1960) μετάφραση της *Ασκητικής* η παρούσα ανακοίνωση θα εστιάσει στις εκάστοτε πρακτικές εισαγωγής, σημασιολόγησης και, τελικά, συναρμολόγησης της *Ασκητικής* ως σημαίνοντος παρακειμένου σε άλλα καζαντζακικά έργα, καθώς και στους τρόπους, με τους οποίους ο σχεδιασμός βιβλίου διαπραγματεύτηκε διαφορετικούς (και ευνοϊκότερους σε σχέση με την εγχώρια συζήτηση για το «πρόβλημα Καζαντζάκης») όρους για την υποδοχή του κρητικού συγγραφέα. Η ανάλυση θα ιχνηλατήσει τις στρατηγικές επικοινωνίας και νοηματικής πλαισίωσης που ανέπτυξαν οι συντελεστές των ξενόγλωσσων εκδόσεων της *Ασκητικής* για την προβολή και την πρόσληψη του καζαντζακικού έργου στο εξωτερικό.

Alkisti **Sofou**, Sorbonne University

Προσωπολατρεία και Εθνικός Διχασμός στην εφημερίδα «Le Libéral - Φιλελεύθερος του Παρισιού»

Ο «Φιλελεύθερος-Le Libéral» είναι μία βραχύβια δίγλωσση εφημερίδα που εκδίδεται στο Παρίσι το 1917 – 1918. Το σπάνιο αυτό έντυπο βρέθηκε στο Αρχείο του Hubert Pernot το οποίο φυλάσσεται στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόνης. Την περίοδο που κυκλοφορεί ο «Φιλελεύθερος», η σύγκρουση Βενιζελικών και Αντιβενιζελικών βρίσκεται στο απόγειό της και έχει πάρει τη μορφή σχίσματος. Ο δημόσιος διάλογος ασκείται κυρίως μέσω του Τύπου ο οποίος είναι αποκαλυπτικός όχι μόνο ως όργανο προπαγάνδας αλλά και καλλιέργειας προσωπολατρίας. Η μανιχαϊστική αντίληψη των γεγονότων, η συστηματική αμφισβήτηση των αρχών των μεν από τους δε και η αδυναμία τους να εξασφαλίσουν τη νομιμότητά τους σε εθνικό επίπεδο δημιούργησαν στις δύο παρατάξεις την ανάγκη ανάπτυξης μίας πολιτικής «μυθολογίας» ως μέσο νομιμοποίησης του πολιτικού τους λόγου. Θα εξετάσουμε τη «μυθολογία» με την οποία ο «Φιλελεύθερος» ερμηνεύει μία σύνθετη και πολύπλοκη πραγματικότητα και τον τρόπο με τον οποίο συντελεί στην λατρεία στο πρόσωπο του Βενιζέλου.

Dora E. **Solti**, Eötvös Loránd University of Budapest

Ο ρόλος της λογοτεχνικής μετάφρασης στις Νεοελληνικές Σπουδές στην Ουγγαρία

Η διάλεξη παρουσιάζει την πορεία των νεοελληνικών λογοτεχνικών μεταφράσεων στην Ουγγαρία συνυφασμένη με τις Νεοελληνικές Σπουδές στην χώρα αυτή, μέσα από την ιδιαίτερη οπτική γωνία της ουγγρικής ιστορίας. Θα καλύψει τις απαρχές των ελληνικών λογοτεχνικών μεταφράσεων, παρουσιάζοντας τις αρχικές δυσκολίες και στη συνέχεια τις δύο μεγάλες περιόδους, με τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο να είναι μεταίχμιο ανάμεσα στις δύο περιόδους. Η πρώτη περίοδος είναι το διάστημα της ανόδου των Νεοελληνικών Σπουδών, όπου ωστόσο η λογοτεχνική μετάφραση διαδραματίζει δευτερεύοντα ρόλο. Η δεύτερη περίοδος είναι η χρυσή εποχή της λογοτεχνικής μετάφρασης: η παρουσία στην Ουγγαρία του Έλληνα συγγραφέα Δημήτρη Χατζή οδηγεί στη μετάφραση και τη μεγάλης κλίμακας έκδοση της κλασικής και σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας. Στην παρουσίαση θα εξεταστούν επίσης τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή των μεταφρασμένων έργων, πώς αυτό σχετίζεται με την πολιτική και πολιτιστική κατάσταση στην Ουγγαρία και πώς η αλλαγή του καθεστώτος επηρέασε την πρακτική αυτή που επικράτησε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Nataliya **Sotirova**, South-West University, Blagoevgrad

Ουσιαστικά παράγωγα από κοινά ρήματα ελληνικής προέλευσης σε δυο βαλκανικές γλώσσες

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι επιλεγμένα παράγωγα ουσιαστικά με κοινές βάσεις ελληνικής προέλευσης στην αλβανική και τη βουλγαρική και η προσοχή θα εστιαστεί στην ανάλυση των μεταρρηματικών ουσιαστικών που δηλώνουν την ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας του ρήματος. Τα ουσιαστικά αυτά αποτελούν υβριδικούς σχηματισμούς καθώς συνδυάζουν δάνεια και γηγενή στοιχεία· παράγονται από τα πλήρως ενταγμένα δάνεια ρήματα, τα οποία δεν παραμένουν στάσιμα στο νέο τους περιβάλλον, αλλά εμπλέκονται στις παραγωγικές διαδικασίες. Τα περισσότερα από τα ρήματα σχηματίστηκαν με βάση το θέμα του αοριστού του αντίστοιχου ελληνικού ρήματος και ο αοριστικός χαρακτήρας διατηρείται και στα παράγωγά τους π.χ. στη βουλγ. *λίψα* [lǐpsa] «το αποτέλεσμα της ρηματικής βάσης» και *λίψване* [lǐpsvane] «η ενέργεια της ρηματικής βάσης», παράγωγα του ρήματος *λίψвам* [lǐpsvam], στην αλβ. το ουσιαστικό ενέργειας *lipsje*, παράγωγο του ρήματος *lips* < αοριστικό θέμα του ρήματος *λείπω*.

Angeliki **Spiropoulou**, University of the Peloponnese: see Eleftherios **Pandis**

Jasna **Stojanović**, University of Belgrade: see Christos **Charakopoulos**

Vojkan **Stojičić**, University of Belgrade: see Aleksandra **Milanović**

Irina **Strikova**, Sofia University St. Kliment Ohridski: see Boris **Vouchnev**

Alexandros **Stylianidis**, Democritus University of Thrace

Πολιτική ιδεολογία στη μετάφραση του «Στεφανίτη και Ιχνηλάτη» από τον Δημήτριο Προκοπίου Πάμπερη

Στην ανακοίνωσή μου θα αναφερθώ σε ορισμένες πτυχές της ηθικοπλαστικής διάστασης της νεοελληνικής απόδοσης του *Στεφανίτη και Ιχνηλάτη* από τον Δημήτριο Προκοπίου Πάμπερη, το 1721. Αντιμετωπίζοντας το κείμενο ως δίκτυο δομικών σχέσεων και αναζητώντας τις συμβάσεις που καθιστούν δυνατό το νόημα του έργου, θα αναζητήσω τις αρετές που πρέπει να διακρίνουν τον ηγεμόνα και θα καταγράψω το πλαίσιο των κανόνων και των αρχών στο οποίο πρέπει να υπόκειται η εξουσία του. Θα επικεντρωθώ στις αφηγηματικές δομές βάθους, ανάγοντας τις κεντρικές ιστορίες του έργου σε στατικές λογικές σχέσεις. Προκειμένου να προσεγγίσω τις δομές αυτές, θα στηριχθώ στη δομική σημαντική του *Algirdas Julien Greimas*, αξιοποιώντας το μοντέλο του σημειωτικού τετραγώνου και την αρχή της δυαδικής αντίθεσης, τη διάκριση ανάμεσα στο σημασιακό και το σημειολογικό επίπεδο και την ανάλυσή τους σε σήματα και ταξήματα, καθώς και την έννοια της θεμελιώδους ισοτοπίας ως παράγοντα διασφάλισης της σημασιακής και θεματικής συνοχής του λόγου.

Borbala Julianna **Szebehleczy**, Eötvös Loránd University of Budapest

The first Greek theological treatise in Hungary - The «Σύνταγμα περι τῆς ἐνώσεως καὶ κράσεως τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας» of Georgios Zaviras (1744 Siatista – 1804 Szabadszállás)

The theological treatise, *Σύνταγμα περι τῆς ἐνώσεως καὶ κράσεως τοῦ ἱεροῦ ποτηρίου τῆς θείας εὐχαριστία* of Georgios Zaviras (1744 Siatista – 1804 Szabadszállás) has been very little appreciated, however Zaviras was considered the spiritual leader of the first Greek diaspora in Hungary. In his theological treatise, Zaviras criticises the theological claims of Western European Protestant and later Hungarian authors. Zaviras sought to defend his fellow believers in Hungary, also the Orthodox faith and church against the Reformed views, thus writing the first treatise on the defence of the Orthodox faith in Hungary. In the first part of my lecture, I will present the main manuscripts of the work, also in the second part I will analyse the Protestant sources of the theological treatise on the defense of the faith and their interpretation, as well as Zaviras' very interesting, sometimes exaggerated responses based on patristic, Byzantine and Modern Greek thinkers.

Gilda **Tentorio**, University of Pavia and Milan

Το μάρμαρο δονείται. Ανησυχίες και προβληματισμοί στη λογοτεχνία και το θέατρο του 21ου αιώνα

Στην Ελλάδα τα αγάλματα αναπνέουν, κινούνται από τα βάθρα, κλαίνε, χορεύουν. Σημαντικές μελέτες (Γκότση, Τόλιας, Hamilakis) έχουν αναδείξει τις ποικιλόμορφες αντανάκλασεις στο πεδίο του ελληνικού φαντασιακού κυρίως μεταξύ 19ου και 20ού αιώνα. Τι συμβαίνει όμως στον 21ο αιώνα; Ποιο νόημα αποκτούν σήμερα οι πέτρινοι μάρτυρες του παρελθόντος; Πώς βιώνουν οι Έλληνες διανοούμενοι τη σχέση με το παρελθόν τους, πώς τους μιλάνε οι πέτρες; Στην εισήγησή μου θα αναλύσω μερικά παραδείγματα στα οποία συμπλέκονται προβληματισμοί και αγωνίες: στις λογοτεχνικές σελίδες τα αγάλματα παρατηρούνται, αμφισβητούνται, φροντίζονται με αγάπη ή βιάζονται και ανατινάσσονται στον αέρα. Οι συγγραφείς της νέας και της περασμένης γενιάς αναζητούν το διάλογο με τα μάρμαρα, μέσα από τη γλώσσα της ποίησης ή μιας μεταμοντέρνας αφήγησης, ή ακόμη χάρη στο στοιχείο του γκροτέσκο ή της δυστοπικής θεατρικής φαντασίωσης. Αυτά τα θέματα και το ζήτημα της πολιτιστικής κληρονομιάς συνεχίζουν να αποτελούν σημαντική πηγή έμπνευσης, ειδικά όταν τα σημεία αναφοράς καταρρέουν.

Anastasia **Tetepoulidou**, Aristotle University of Thessaloniki

Μεταφορές έργων του Γ. Μ. Βιζυηνού στη δημοτική: μεταφρασεολογικές προσεγγίσεις

Από τα τρία είδη μετάφρασης — ενδογλωσσική, διαγλωσσική, διασημειωτική — η ενδογλωσσική μετάφραση αποτελεί το πιο αμφιλεγόμενο είδος: ενώ ως πρακτική διαδικασία έχει αποτελέσει αντικείμενο ενασχόλησης από παλαιωτάτων χρόνων, ως επιστημονικό πεδίο της μεταφρασεολογίας δεν έχει μελετηθεί επαρκώς. Η παρούσα εισήγηση, έχοντας ως σημείο αναφοράς τις νεοελληνικές αποδόσεις και διασκευές των διηγημάτων του Γ. Μ. Βιζυηνού, συζητά μεθοδολογικά ζητήματα γύρω από την ενδογλωσσική μετάφραση μέσα από μια απόπειρα ανάγνωσης των μεταφραστικών πονημάτων κάτω από το πρίσμα των σύγχρονων μεταφραστικών θεωριών, όπως είναι οι πολιτισμικές προσεγγίσεις, που μετατοπίζουν το κέντρο βάρους στο μετάφρασμα ως πολιτισμική συνθήκη με συγκεκριμένες κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές λειτουργίες. Έχοντας ως γνώμονα, λοιπόν, θεωρητικά μοντέλα της περιγραφικής μεταφρασεολογίας και των πολιτισμικών προσεγγίσεων της μετάφρασης, εξετάζονται στρατηγικές της μεταφραστικής διαδικασίας, προκειμένου να διερευνηθούν, μέσα από τη συγκριτική μελέτη των μεταφράσεων και των διασκευών, μεταφρασεολογικά ζητήματα, που θα δώσουν το έναυσμα για μια πιο συστηματική ενασχόληση με τις ενδογλωσσικές μεταφράσεις συγγραφέων του 19ου αιώνα.

Theocharis **Tsampouras**, University of Western Macedonia

Athens as an idea: Painting the new capital of the Modern Greek state in the Ottoman Macedonia

In the first three decades of the nineteenth century, the political and cultural repercussions of the establishment of the Modern Greek state resulted in a radical reorientation of aesthetic standards for the Greek populations that were still under Ottoman occupation. The aesthetic shift was abrupt but decisive both in the public and private sphere of the Orthodox: This paper aspires to explore how the aesthetic preferences of the Greeks under Ottoman rule changed over the long nineteenth century and how the establishment of the Modern Greek state as a collective historical experience left an irreversible imprint on patrons and artists that were still part of the Ottoman empire. Furthermore, the paper will showcase — by presenting previously unpublished material from Ottoman Macedonia — how painted representations of Athens were used by the Greeks who had not yet gained their independence as visual dreamscapes evoking the desire for cultural and political change.

Chrysa **Theologou**, Aristotle University of Thessaloniki

Η λογοτεχνική κριτική της «Νέας Εστίας» (1927 – 1940): πρόσωπα, έργα και μια ιστορία της κριτικής πρόσληψης

Η *Νέα Εστία*, το μακροβιότερο λογοτεχνικό περιοδικό της χώρας, αποτέλεσε από το 1927, το έτος της ίδρυσής της, ένα από τα σημαντικότερα πεδία άσκησης κριτικής, κυρίως μέσω της στήλης των κριτικών της σημειωμάτων για νεοεκδοθέντα βιβλία. Τακτικοί συνεργάτες της προαναφερθείσας στήλης υπήρξαν ορισμένοι από τους σημαντικότερους κριτικούς του μεσοπολέμου, μεταξύ των οποίων, οι: Γ. Ξενόπουλος, Κ. Παράσχος, Τ. Άγρας, Π. Χάρης, Μ. Παπανικολάου, Αιμ. Χουρμούζιος, Γ. Χατζίνης. Οι κριτικοί της *Νέας Εστίας* καλούνται να αξιολογήσουν έργα και συγγραφείς που δεν έρχονται πάντα σε συμφωνία με τις αισθητικές και ιδεολογικές τους απόψεις. Στόχος της προτεινόμενης ανακοίνωσης είναι να παρουσιάσει τους βασικούς συνεργάτες της στήλης των βιβλιοκρισιών της *Νέας Εστίας* κατά το υπό εξέταση χρονικό διάστημα, καθώς και να διερευνήσει τις αρχές άσκησης της κριτικής τους που διαμόρφωσαν τη βασική φυσιογνωμία του περιοδικού και το ανέδειξαν ως έναν καθοριστικό φορέα εξελίξεων στο πεδίο της νεοελληνικής λογοτεχνικής κριτικής.

Konstantina **Tortomani**, Democritus University of Thrace

The Bicentennial of 1821 and historical research: the case of Philhellenism

In the previous couple of years, on the occasion of the bicentenary of the Greek Revolution, a vast amount of new research on the 1821 Revolution was sparked in the academic world. The aim of the suggested paper is to trace the new historiographical approaches of the phenomenon of Philhellenism as they arose in recent years and vis a vis the important bicentennial in 2021. The source material that will be used in this endeavor consists of commemorative activities being held in the academic world (conferences, lectures, publications, etc.) and is part of my research in the program '1821 Greek Revolution Observatory' which is being carried out by the Laboratory of Modern and Contemporary History of the Department of History and Ethnology at the Democritus University of Thrace, in collaboration with the Research Centre for the Humanities and the journal *Historein*.

Giota **Tourgeli**, Panteion University

«Κοιτάζοντας προς την Αμερική»: αγροτικές κοινότητες και μεταναστευτική κουλτούρα στις αρχές του 20ού αιώνα

Η ανακοίνωση διερευνά τον αντίκτυπο που είχε η υπερατλαντική μετανάστευση των αρχών του 20ού αιώνα στο φαντασιακό των κατοίκων της ελληνικής αγροτικής επαρχίας. Υιοθετεί τη διεθνική προσέγγιση στην κοινωνική ιστορία της ελληνικής μετανάστευσης, εστιάζοντας στη σταθερή επικοινωνία και στις συστηματικές και πολλαπλές σχέσεις και εξαρτήσεις των μεταναστών με τις κοινότητες καταγωγής τους, καθώς και στις ανακατατάξεις που αυτές προκάλεσαν. Παρακολουθεί ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες, όσο έμεναν «ακίνητες», ζούσαν μέσα σε ένα κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο το οποίο είχε άμεσα επηρεαστεί από τη διασυνδεσιμότητα του τόπου τους με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ένα κράτος με ακτινοβολία, δύναμη, ανάπτυξη και πλούτο. Οι μεταβιβάσεις οικονομικών και υλικών πόρων, αλλά και οι διαχύσεις κοινωνικών εμβασμάτων από μια μυθοποιημένη «Αμερική» συνέβαλαν στη διαμόρφωση μιας ισχυρής «μεταναστευτικής κουλτούρας» και εναλλακτικών ερμηνειών του κοινωνικού κόσμου. Προσεγγίζοντας τον τρόπο συνάρθρωσης του τοπικού με το παγκόσμιο, επιχειρούμε να αναδείξουμε τη μετανάστευση ως ακόμα έναν μηχανισμό μετασχηματισμού του αγροτικού χώρου «από τα κάτω».

Luis **Tovar**, University of Montpellier

Teaching Modern Greek through diachronic linguistics: the historical bridge of the Hellenism through the idiomatic expressions with a learned marker

This study explores the connection between Hellenism and the Greek language, specifically focusing on the complexities within Modern Greek, characterized by the coexistence of different language levels. The learned level of Modern Greek language is an area of interest due to its prevalence and its distinct coexistence with the demotic level within the same linguistic body. The experience proposes studying this learned level through phraseology, particularly emphasizing phrasemes or idiomatic phrases with a learned marker. A database of 3000 such units has been created to analyze their frequency and characteristics. These units reflect not only the linguistic but also the historical heritage of the Greek language, often contributing to opacity in idiomatic phrases. The aim is to inventory these learned phrasemes and suggest strategies for teaching them, considering the linguistic and cultural complexity they encapsulate.

Irina **Tresorukova**, Predrag **Mutavdžić**, Lomonosov Moscow State University, University of Belgrade

«Τρεις νοσούν και δυο πεθαίνουν»: αντιπαροιμίες και προσηγορικότητα στην εποχή του Covid-19

Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην ανάλυση των καινούργιων φραστικών δομών της εποχής του Covid. Στόχος της έρευνας είναι να αναλυθούν οι λεγόμενες αντιπαροιμίες, οι οποίες απεικονίζουν την αντίδραση της ανθρωπότητας και, στην προκειμένη περίπτωση, του ελληνικού λαού σε διάφορες κακουχίες της εποχής της πανδημίας. Η προσηγορικότητα έχει πολύ μεγάλη διάδοση σε όλες τις γλώσσες του κόσμου, καθώς η διπλή σημασία που προσδίδει σε διάφορες εκφράσεις, δημιουργεί πολυεπίπεδη ερμηνεία, εφόσον πρόκειται για δημιουργία των «της στιγμής» δομών, οι οποίες στην ουσία αποτελούν άπαξ λεγόμενα της εποχής, βασιζόμενα στις ήδη υπάρχουσες λέξεις, ελεύθερες εκφράσεις, κείμενα, ή και παροιμίες, στερεότυπες εκφράσεις και ρητά. Η εποχή του Covid-19 γέννησε αρκετές δομές προσηγορικού χαρακτήρα, από ανακατασκευασμένες λέξεις έως και γνωστά τραγούδια που υπέστησαν προσηγορική ανακατασκευή. Στην παρούσα έρευνα θα αναλύσουμε τη μετατροπή στη σύνθεση που έχουν υποστεί οι γνωστές ελληνικές παροιμίες στην εποχή της πανδημίας.

Georgia **Trimpou**, University of Ioannina

Συνέχειες και τομές στη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στην περιοχή της Μαριούπολης Ουκρανίας (1778 – 2022)

Η οργάνωση ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης αποτελούσε σημαντική προτεραιότητα των Ελλήνων στην ευρύτερη περιοχή της Μαριούπολης, σε όλη τη διάρκεια της ιστορικής πορείας τους. Στην παρούσα ανακοίνωση γίνεται προσέγγιση του θέματος της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης σε δύο επίπεδα καθώς, εκτός από την αναφορά στους ιστορικούς σταθμούς της διδασκαλίας της Ελληνικής γλώσσας, αποτυπώνεται η κατάσταση στα τελευταία χρόνια, μέσα από τα ευρήματα εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε από τον Οκτώβριο του 2021 έως το Φεβρουάριο του 2022. Τα συμπεράσματα της έρευνας εκτιμάται ότι μπορεί να συμβάλουν στην αφύπνιση των υπευθύνων και να αξιοποιηθούν σε μελλοντικό σχεδιασμό, προκειμένου να καταστεί δυνατή, με κάθε τρόπο, η συνέχιση της ύπαρξης και ανάπτυξης των Ελλήνων στην περιοχή της Μαριούπολης.

Vasileios **Tsakalis**, Relevance Digital Agency: see Alexandra **Fiotaki**

Konstantinos **Tsivos**, Charles University

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στη διαμόρφωση της ταυτότητας των πολιτικών προσφύγων στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης

Στην εισήγηση θα επιχειρηθούν να απαντηθούν ερωτήματα για το πλαίσιο εκπαίδευσης των χιλιάδων προσφυγόπουλων του Εμφυλίου που βρήκαν καταφύγιο στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Μέσα από πρωτογενείς πηγές (αρχεία, προσφυγικός Τύπος) εξετάζονται ζητήματα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, διαμόρφωσης της ύλης των διδακτικών βιβλίων, ενώ θίγεται το ζήτημα της επάρκειας των εκπαιδευτικών που ανέλαβαν την εκπαίδευση των προσφυγόπουλων. Η παρουσίαση εστιάζει στο εύρος της διδασκαλίας της ελληνικής ή της μακεδονικής γλώσσας, καθώς και των άλλων μαθημάτων που σχετίζονταν με την Ελλάδα. Επίσης στις επιπτώσεις που είχε στις προσφυγικές κοινότητες ο συγχρωτισμός των νέων προσφύγων με το περιβάλλον των χωρών φιλοξενίας, εξετάζεται το θέμα του επαναπαρισμού, καθώς και ζητήματα διαμόρφωσης της ταυτότητας της δεύτερης γενιάς των προσφύγων, όπως αυτά αναδύονται από τα δημοσιεύματα της εποχής.

Aris **Tsantiropoulos**, University of Crete: see Nikos **Fokas**

Tasoula **Tsilimeni**, University of Thessaly: see Christos **Charakopoulos**

Nikolaos **Tsouris**, Democritus University of Thrace

Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και οι απεικονίσεις τους στα παιδικά περιοδικά: η περίπτωση του «Ελληνόπαιδα» (1912 – 1916)

Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως σκοπό να διερευνήσει αν, σε ποιο βαθμό και με ποιο τρόπο τα έντυπα που απευθύνονται στη νεολαία αντλούν θεματογραφία από την επικαιρότητα της εποχής τους. Με αυτό τον ερευνητικό προσανατολισμό εστιάζει σε ένα παιδικό περιοδικό, τον «Ελληνόπαιδα», επιχειρώντας να ανιχνεύσει πώς απεικονίζει τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912 – 1913), δηλαδή τα σημαντικά πολεμικά γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο της κυκλοφορίας του (1912 – 1916). Ο «Ελληνόπαις» ήταν μαθητικό περιοδικό με την έννοια ότι είχε λάβει άδεια από το Υπουργείο Παιδείας ώστε να διανέμεται στη σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Γι' αυτόν το λόγο απηχούσε τον επίσημο εθνικό λόγο και πιο συγκεκριμένα την ιδέα του ελληνοχριστιανισμού, αλλά και τον αλυτρωτισμό που κατεύθυνε για πολλές δεκαετίες την ελληνική εξωτερική πολιτική. Εντός αυτού του ιδεολογικού περιεχομένου η ανακοίνωση εξετάζει πώς παρουσιάζονται στις σελίδες του περιοδικού οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, μέσω των οποίων επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι ελληνικές μεγαλοϊδεατικές βλέψεις.

Panagiota **Tyrpani**, Aristotle University of Thessaloniki

Από τις λογοτεχνικές αναπαραστάσεις του βιωμένου εμφυλιακού τραύματος στις αφηγήσεις μετά-μνήμης: οι περιπτώσεις της «Αρραβωνιαστικής του Αχιλλέα» (1987) και της «Πατρίδας από βαμβάκι» (2009)

Μέσα από τη συγκριτική μελέτη της *Αρραβωνιαστικής του Αχιλλέα* (1987) της Άλκης Ζέη, κείμενο του «πρώτου γύρου» της πεζογραφίας του ελληνικού εμφυλίου, που μεταγράφει το τραύμα του αλληλοσπαραγμού ως βίωμα, και της *Πατρίδας από Βαμβάκι* (2009) της Έλενας Χουζούρη, κείμενο του «δεύτερου γύρου» της εμφυλιακής λογοτεχνίας, το οποίο διαχειρίζεται ιστορικές πηγές, αρχειακό υλικό και μυθοπλαστικά τεχνάσματα, για να μιλήσει για το μη βιωμένο τραύμα του παρελθόντος, θα διερευνηθούν αισθητικές και ιδεολογικές μετατοπίσεις ανάμεσα σε μια αφήγηση, που μεταλλάθει το ατομικό βίωμα, την ιστορία και τον μύθο, και σε μια κατάθεση μετα-μνήμης, η οποία παρακολουθεί ένα «υπό εκκρεμότητα» παρελθόν, για να το εμπλουτίσει με νέες ερμηνείες και αναγνώσεις. Πώς παρουσιάζονται στα υπό εξέταση μυθιστορήματα οι ταυτότητες των πρωταγωνιστών, των αριστερών συντρόφων, των μεγάλων(;) ηγετών, των ιδεολογικών αντιπάλων;

Nikoleta **Tzani**, Democritus University of Thrace

Μια απόπειρα εικαστικής περιήγησης στο Άγιο Όρος

Με την ανακοίνωση αυτή θα εστιάσουμε στους καλλιτέχνες εκείνους, Έλληνες και Γάλλους, που επισκέφθηκαν μνημεία βυζαντινού πολιτισμού — εστιάζοντας στο Άγιο Όρος — είτε από θρησκευτική ανάγκη είτε από φυσιολατρία είτε εις άγραν νέων πηγών έμπνευσης στο πλαίσιο του μοντερνισμού (π.χ. Matisse) είτε ως αποτέλεσμα επιβολής των ιστορικών συνθηκών (π.χ. καλλιτέχνες της Στρατιάς της Ανατολής), με χρονικό ορίζοντα από τα μέσα του 19ου αι. έως και την έκρηξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το νήμα του αφηγήματος, άλλοτε συνεχές και άλλοτε ασυνεχές, μάς επιτρέπει να διαπιστώσουμε με σιγουριά ότι η παρουσία των καλλιτεχνών στον Άθω και αντίστοιχα η καλλιτεχνική τους παραγωγή πυκνώνουν σημαντικά κατά το πρώτο μισό του 20ού αι. Θα παρουσιάσουμε λοιπόν τα αποτελέσματα της έρευνας που έχουμε διεξαγάγει σε ιδιωτικές συλλογές και μουσεία της Ελλάδας και της Γαλλίας παρουσιάζοντας έργα τέχνης — ανεξάρτητα, σε λευκώματα και λοιπές εκδόσεις — με θεματολογικό επίκεντρο το Άγιο Όρος.

Anna Tzanidaki, University of Crete

Ο «Λιποτάκτης» του Δημήτρη Δαφέρμου. Προπαγάνδα ή αντίσταση; Ένα κείμενο που γράφτηκε και παραστάθηκε κατά τη διάρκεια του πολέμου του 1940 – 1941

Στόχος της ανακοίνωσης είναι η ανάδειξη των μηνυμάτων που προέκυψαν από την μελέτη του θεατρικού κειμένου του *Λιποτάκτη*, του Δημήτρη Δαφέρμου, που γράφτηκε και παραστάθηκε στο Ρέθυμνο κατά τη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου. Ένα κείμενο, που ενώ με την πρώτη ματιά φαίνεται να εξυπηρετεί την προπαγάνδα του Μεταξικού καθεστώτος, με μια προσεκτικότερη ανάγνωση φαίνεται να έχει άλλο στόχο. Οι φιλελεύθερες ιδέες που αναδύονται, η ενδιαφέρουσα θέση του έργου μέσα στη χρονική περίοδο που δημιουργήθηκε (και ως κείμενο και ως παράσταση) και η επίδρασή του στο κοινό της εποχής, που γιόρταζε την επέτειο της Ελληνικής Επανάστασης με τους συμπολίτες του να πολεμούν ήδη στο Αλβανικό μέτωπο, είναι μερικά από τα στοιχεία που θα αναφερθούν.

Polyxeni Tziomaki, University of Cyprus

Ως γυναίκα προς γυναίκες. Οι επιστολικές παρεμβάσεις της Ευανθίας Καϊρή τα έτη 1825 και 1828, ο γυναικείος φιλελληνισμός και η ανάδυση γυναικείας συνείδησης

Η Ευανθία Καϊρή (1799 – 1866) είναι μια από τις πρώτες μορφωμένες Ελληνίδες και, ανάμεσα σε αυτές, η πρώτη που ανέπτυξε δημόσια-πολιτική παρέμβαση και λόγο. Στο έργο της δεσπόζουν μεταξύ άλλων οι δύο δημόσιες επιστολές που συνέταξε το 1825 και το 1828 αντίστοιχα, με πρόθεση να κινητοποιήσει τη διεθνή ευαισθησία «υπέρ των ελληνικών δικαίων»: η *Επιστολή Ελληνίδων τινών προς τας Φιλελληνίδας* και η λιγότερο γνωστή *Επιστολή προς τας Φιλελληνίδας των Ομοσπόνδων Επαρχιών της Αμερικής και ευεργέτιδας της πασχούσης Ελλάδος*. Ένα χαρακτηριστικό στοιχείο των δύο επιστολών είναι πως εισάγουν και ενστερνίζονται μια γυναικεία ματιά στα ιστορικά-πολιτικά τεκταινόμενα της εποχής. Στην ανακοίνωση επιχειρείται μια εκ του σύνεγγυς ανάγνωση των δύο επιστολών, προχωρώντας σε διερεύνηση α. των όψεων της *γυναικείας*, ειδικότερα, παρουσίας στο διεθνές κίνημα του φιλελληνισμού· β. στη σύνδεση της παρουσίας αυτής με τη δυναμική συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια σφαίρα· και τέλος, γ. τη σταδιακή ανάδυση, και στον ελλαδικό πια χώρο, γυναικείας συνείδησης μέσα από τον αγώνα για την ελληνική Ανεξαρτησία.

Vasiliki Tzoga, National and Kapodistrian University of Athens

Η παράλληλη πορεία των δύο πρώην Φαναριωτών Μιχαήλ Β΄ Σούτσου (1784 – 1864) και Ιακώβου Ρίζου Νερουλού (1778 – 1849) στο νεοπαγές ελληνικό κράτος κατά την καποδιστριακή και την οθωνική περίοδο

Το ερευνητικό αντικείμενο της παρούσας ανακοίνωσης επικεντρώνεται στην ενδελεχή εξέταση σε συνάρτηση με τη νέα ερμηνευτική προσέγγιση του τρόπου ενσωμάτωσης των δύο πρώην Φαναριωτών Μιχαήλ Β΄ Σούτσου και Ιακώβου Ρίζου Νερουλού στο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος, με τις όποιες συνδηλώσεις είχε βεβαίως αυτή η ιδιότητα του πρώην Φαναριώτη, έχοντας ως μεθοδολογικό εργαλείο της έρευνας το πρωτογενές ιστορικό υλικό που απόκειται σε τρία Αρχεία του ελλαδικού χώρου (Ιστορικό Αρχείο του Μουσείου Μπενάκη, Ιστορική και Εθνολογική Εταιρεία της Ελλάδος - Εθνικό Ιστορικό Μουσείο και Γενικά Αρχεία του Κράτους - Κεντρική Υπηρεσία). Ειδικότερα η αναδίφηση των συγκεκριμένων αρχειακών τεκμηρίων μας επιτρέπει να ανασυνθέσουμε τις ιδιότυπες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της εποχής και να ιχνηλατήσουμε τη σταδιοδρομία των δύο προσώπων στο πολιτικό γίγνεσθαι του νεοπαγούς ελληνικού κράτους, των οποίων η πολιτική δράση μετουσιώθηκε σε ενεργό και αδιάλειπτη συμμετοχή αφενός μεν στο διπλωματικό πεδίο αφετέρου δε στις περίπλοκες πολιτικές διεργασίες που σφράγισαν τόσο την περίοδο της εκ βάθρων αναδιοργάνωσης του νεοσύστατου κράτους από τον Ιωάννη Καποδίστρια όσο και την πρώτη δεκαετία της εδραίωσης του νέου Ελληνικού Βασιλείου.

Eleni **Tzoumaka**, National and Kapodistrian University of Athens

Χώρος και Ταυτότητα: το αποτύπωμα των προσφυγικών-μεταναστευτικών ροών στην Αθήνα α) του μεσοπολέμου και β) των δεκαετιών 1990 – 2000

Στην παρούσα εισήγηση θα επιχειρηθεί μία ιστορικο-συγκριτική παρουσίαση δύο περιπτώσεων μαζικών προσφυγικών-μεταναστευτικών ροών που υποδέχεται η Αθήνα: α) την περίοδο του μεσοπολέμου και β) κατά τις δεκαετίες 1990 και 2000. Στόχος είναι να εξεταστεί το αποτύπωμά τους στην πόλη και οι μετασχηματισμοί που δρομολογούνται από την παρουσία τους, με το σκεπτικό ότι η δεύτερη περίπτωση ενδεχομένως εξυπηρετεί και σε μία επαναξιολόγηση της πρώτης. Η σύγκριση (με τη βοήθεια παραδειγμάτων) θα επικεντρωθεί στα εξής σημεία:

- Σε ποιους χώρους της πόλης εγκαθίστανται οι νεοφερμένοι; Από ποιους μηχανισμούς επηρεάζεται ή ελέγχεται η διαδικασία εγκατάστασης και τι μορφές προσλαμβάνει; Πώς επιδρά βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα στην εικόνα της πόλης; Πώς εμπλέκονται οι νέοι κάτοικοι στις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις;
- Τι ταυτότητες παράγονται; Πόσο «Αθηναίοι» γίνονται οι νεοφερμένοι; Αναπτύσσονται καινοφανείς πολιτισμικές εκφράσεις;
- Διαπιστώνονται κοινά στοιχεία σε αυτές τις τόσο διαφορετικές συγκυρίες όσον αφορά την υποδοχή της ετερότητας;

Edith **Uncu**, University of Bucharest

Η παντοδυναμία του συλλογικού χαρακτήρα της εικόνας της πόλης στα μυθιστορήματα του Αλέξη Πανσέληνου

Ο βασικός στόχος αυτής της ανακοίνωσης είναι η εξέταση του αστικού συλλογικού χαρακτήρα της πόλης στα μυθιστορήματα του Αλέξη Πανσέληνου («Ελαφρά ελληνικά τραγούδια», «Κρυφή Πόρτα», «Σκοτεινές επιγραφές») για να υπογραμμίσουμε την τρισδιάστατη αφηγηματική έκφραση μέσω της οποίας εκμυστηρεύεται η φωνή της πόλης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο με τη φωνή της πόλης μιλούν ο αφηγητής, οι χαρακτήρες ακόμα και ο αναγνώστης. Όλα αυτά συσσωρεύονται σε ένα αφηγηματικό παλίμψηστο της πόλης αποτελώντας στρώσεις του πνεύματος του μυθιστορήματος. Η ανακοίνωσή μας αποσκοπεί στο να εξετάζει τη συμβίωση αυτών των επιπέδων του παλίμψηστου και τον βαθμό στον οποίο η πόλη υπαινίσσεται στη μοίρα του χαρακτήρα και γίνεται καθρέφτης αυτού.

Dragomira **Valtcheva**, University of Sofia St. Kliment Ohridski

«Ina mi ti xairon συμβή». Τα διαζύγια στους Κώδικες της Μητρόπολης Φιλιππουπόλεως (1815 – 1838)

Ξεκινώντας από τη διαπίστωση ότι οι εκκλησιαστικοί κώδικες της Οθωμανικής περιόδου, με τις ποικίλες διοικητικές και δικανικές πράξεις που περιλαμβάνουν, αποτελούν σημαντική πηγή για την κοινωνική ζωή των ορθόδοξων πληθυσμών των Βαλκανίων, η προτεινόμενη ανακοίνωση θα επικεντρωθεί στους ακόλουθους στόχους. Αρχικά, θα παρουσιαστούν συνοπτικά οι σωζόμενοι κώδικες της Μητρόπολης Φιλιππουπόλεως, η πλήρης κριτική και ψηφιακή έκδοση των οποίων πρόκειται να εκπονηθεί από ομάδα Βούλγαρων ερευνητών. Στη συνέχεια, θα γίνει λεπτομερής αναφορά στα διαζευκτήρια γράμματα που έχουν καταχωρηθεί στους κώδικες από το 1815 έως το 1838. Τέλος, η δομή και το περιεχόμενο των εν λόγω εγγράφων θα εξεταστούν συγκριτικά με όμοιες διαζευκτήριες πράξεις από κώδικες άλλων επαρχιών (Δρυϊνούπολεως και Αργυροκάστρου, Τρίκκης), προκειμένου να αναδειχθούν οι ενδεχόμενες ομοιότητες και διαφορές τους.

Manolis **Varvounis**, Nantia **Macha Bizoumi**, Democritus University of Thrace

Η ένδυση των αγωνιστών του 1821 στη μνημειακή γλυπτική. Το ιδεολογικό και συμβολικό πλαίσιο της εικαστικής αποτύπωσής της

Η ανακοίνωση έχει ως στόχο να μελετήσει από τη σκοπιά της Λαογραφίας της Ένδυσης, μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα μνημειακής γλυπτικής (αδριάντες και αγάλματα) ηρώων του 1821, α) κατά πόσο συνδέεται η αμφίεσή τους με βάση τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των ενδυμάτων που την απαρτίζουν με την πραγματική ενδυματολογική τους ταυτότητα, και β) τον τρόπο με τον οποίο το ένδυμα συμβάλλει στην ανάδειξη της ηρωικής διάστασης του εικονιζόμενου, ενώ παράλληλα «αφηγείται» το ιδεολογικό και συμβολικό πλαίσιο της εικαστικής αποτύπωσής του.

Paraskevi **Vasiliadi**, National and Kapodistrian University of Athens, Kazantzakis Museum

Το «Ημερολόγιο 1915» του Νίκου Καζαντζάκη: περιγραφή, μεθοδολογικοί προβληματισμοί και ζητήματα ερμηνείας

Σχετικά πρόσφατα έχει αναδυθεί το ενδιαφέρον για την ενασχόληση του Νίκου Καζαντζάκη με την επιστολογραφία και τη συγγραφή σημειωματάρων και ημερολογίων, ενώ ως τώρα δεν υπάρχει μια συνολική αποτίμησή τους. Στο Μουσείο Καζαντζάκη σώζονται μερικά από αυτά και ανάμεσά τους μόνο δύο ημερολόγια, τα Ημερολόγια με τις επιγραφές 1914 και 1915. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να γίνει μια συστηματικότερη περιγραφή και παρουσίαση του «Ημερολογίου του 1915» και ταυτόχρονα να διαφανούν μεθοδολογικά ζητήματα ως προς τη διαχείριση, την προσέγγιση και την ερμηνεία αντίστοιχων αρχαικών τεκμηρίων, όπως για παράδειγμα η ακριβής χρονολόγηση και οι μεταγενέστερες επεμβάσεις, η αποσπασματικότητα και η ασάφεια. Παράλληλα η εργασία αυτή θα θίξει πολλά άλλα ζητήματα που σχετίζονται με μια βαθύτερη ερμηνεία του «Ημερολογίου», ανάμεσα στα οποία είναι οι ημερολογιακές εγγραφές ως πρώτη ύλη δημιουργίας και ο μηχανισμός με τον οποίο ο συγγραφέας τις αξιοποιεί αυτούσιες ή ως αντανάκλαση στο κυρίως έργο του.

Maria **Verdiaki**, University of Crete

Το περιοδικό «Ακρίτας»: η συμβολή της Αιμιλίας Δάφνη μέσα από την ποίηση, την πεζογραφία, τη μετάφραση και την κριτική

Τον Μάρτιο του 1904 ξεκίνησε να εκδίδεται το περιοδικό *Ακρίτας*, ένα περιοδικό που εκδότης του υπήρξε ο Σωτήρης Σκίπης (1881 – 1952), ποιητής, θεατρικός συγγραφέας, μεταφραστής και μετέπειτα Ακαδημαϊκός. Δύο χρόνια αργότερα, τον Φεβρουάριο του 1906, το περιοδικό έπαυσε να κυκλοφορεί. Βασικοί συνεργάτες του — εκτός από τον Σ. Σκίπη — υπήρξαν ο Άριστος Καμπάνης και η Αιμιλία Κούρτελη, η οποία ήταν και η μοναδική γυναίκα που δημοσίευσε έργα της στον *Ακρίτα*. Στην παρούσα ανακοίνωση, θα επικεντρωθούμε στην Αιμιλία Κούρτελη (1881 – 1941), — μετέπειτα Αιμιλία Δάφνη — η οποία θα δημοσιεύσει στο βραχύβιο περιοδικό δικά της ποιήματα, διηγήματα, μεταφράσεις έργων της γαλλικής, αγγλικής, γερμανικής και ρωσικής λογοτεχνίας, καθώς και βιβλιοκρισίες, ενώ θα αποδελτιώσει στήλες από ξένα έντυπα υπογράφοντας ως: Αιμ., Α.Ι.Κ., Α.Κ., Αι. Κ.

Vassilios **Vertoudakis**, National and Kapodistrian University of Athens

Η εξέγερση των Ορλωφικών στο μυθιστόρημα του Friedrich Hölderlin «Υπερίων ή ο ερημίτης» στην Ελλάδα

Η εισήγηση διερευνά τις αναπαραστάσεις των Ορλωφικών στο λυρικό και φιλοσοφικό μυθιστόρημα *Hyperion oder der Eremit in Griechenland* του Friedrich Hölderlin. Εξετάζεται το γενικότερο ιδεολογικό και αισθητικό υπόβαθρο του ποιητή Hölderlin για την επιλογή της Ελλάδας ως θεάτρου της μυθιστορηματικής δράσης αλλά και το ειδικότερο για τη συσχέτιση της ελληνικής εξέγερσης με την Γαλλική Επανάσταση, της οποίας ο συγγραφέας υπήρξε θερμός υποστηρικτής. Η ανακοίνωση επιχειρεί να δείξει πώς η λογοτεχνική αξιοποίηση των Ορλωφικών — με την εμπλοκή των κύριων μυθιστορηματικών προσώπων (Υπερίων, Αδάμας, Αλαμπάντα, Διοτίμα) — υπηρετεί κεντρικούς άξονες της σκέψης του Hölderlin: η Ελλάδα ως ιδεώδης τόπος της ενότητας φύσεως και πολιτισμού, η Ελλάδα ως ενσάρκωση του κάλλους και της αλήθειας, το ερωτικό πάθος και το πατριωτικό χρέος, ο πόθος για ελευθερία αλλά και η ματαίωση από την τυφλή βία του ριζοσπαστικού επαναστατισμού, οι μεγάλες διαψεύσεις και η ερημία του βίου.

Zoe **Ververopoulou**, Aristotle University of Thessaloniki

Θέατρο τεκμηρίωσης και εθνικές επέτειοι: προς μια ερευνητική ανασυγκρότηση της ιστορικής μνήμης

Εστιάζοντας στο σύγχρονο θέατρο του πραγματικού, είδος που αναφέρεται σε υπαρκτά πρόσωπα και γεγονότα, η παρούσα εισήγηση μελετά παραστάσεις τεκμηρίωσης με επετειακό χαρακτήρα, κυρίως — αλλά όχι μόνο — αυτές που παρουσιάστηκαν με αφορμή τα διακόσια χρόνια από την Επανάσταση του 1821 και τα εκατό χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή του 1922. Στόχος της προσέγγισής μας είναι να διαπιστωθεί αν, χάρη στη θεμελιώδη ερευνητική του διάσταση, το συγκεκριμένο θεατρικό είδος μπορεί να οδηγήσει σε αναθεώρηση/επανεκτίμηση του ιστορικού παρελθόντος αναδεικνύοντας νέα δεδομένα, αν αποστασιοποιείται από τις στερεοτυπικές αναπαραστάσεις της ελληνικότητας, αλλά και αν διαθέτει τη δυναμική να ενεργοποιήσει πιο κριτικές οπτικές για την εθνική μνήμη στο παρόν. Τέλος, διερευνούμε ποιες ουσιαστικές διαφορές σηματοδοτεί η σκηνική αξιοποίηση ιστορικών ντοκουμέντων και μαρτυριών, σε σύγκριση με το θέατρο μυθοπλασίας, καθώς και αν η γενικότερη άνοδος του είδους υποδηλώνει συγκεκριμένες ανάγκες και εξελίξεις της νεοελληνικής κοινωνίας/ταυτότητας, όπως επίσης και μετατοπίσεις στον πολιτισμικό ρόλο των Ελλήνων θεατρικών δημιουργών.

Dimitris **Vlachodimos**, 1st Experimental High School of Chania

Παρουσία και πρόσληψη του Hugo von Hofmannsthal στην Ελλάδα 1901 – 2022

Με αφορμή την μετάφραση στα ελληνικά του ανολοκλήρωτου μυθιστορήματος *Andreas* του Hugo von Hofmannsthal (Χανιά, 2022) η εισήγησή μου ιχνηλατεί την παρουσία του βιεννέζου ποιητή, δραματουργού, δοκιμογράφου και πεζογράφου στα ελληνικά γράμματα. Η βιβλιογραφία του Λάμπρου Μυγδάλη, η οποία καλύπτει το χρονικό διάστημα από το 1901 μέχρι το 1986, αποτελεί βασικό σημείο εκκίνησης, για να φτάσουμε σε πιο πρόσφατα δημοσιεύματα που πιστοποιούν την διαρκή παρουσία του αυστριακού δημιουργού στον περιοδικό και ημερήσιο Τύπο, στην εκδοτική και καλλιτεχνική δραστηριότητα γενικότερα. Κομβικής σημασίας ρόλος αποδίδεται στο εισαγωγικό σημείωμα που προηγείται της μετάφρασης ενός αποσπάσματος από το έργο του Χόφμανσταλ, *Οιδίπους και Σφίγγιξ* (1906), στην *Νέα Εστία* (1937) από τον Λάμπρο Αστέρη. Παρουσιάζεται επίσης ένα άρθρο του Χόφμανσταλ με τίτλο «Ελλάδα» που δημοσιεύτηκε το 1922, πέντε χρόνια μετά την έκδοση του βιβλίου του *Ταξίδι στην Ελλάδα*, βασισμένου στην επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε το 1908.

Maria **Vlassopoulou**, Nikos **Mathioudakis**, Eleni **Karantzola**, Benakios Library, University of Granada, University of the Aegean

Μελετώντας το ψυχαρικό έργο «Το Ταξίδι μου»: μια «επί του περιθωρίου» συνεργασία Ψυχάρη-Εφταλιώτη

Ο Γιάννης Ψυχάρης αποτελεί μια εμβληματική μορφή, που έχει άμεσα συνδεθεί με τους γλωσσικούς αγώνες από το τέλος του 19ου αι. και εξής. Συγγραφέας του έργου *Το Ταξίδι μου*, θέτει ήδη από τη χρονιά της πρώτης έκδοσής του, το 1888, τα θεμέλια για την αμφισβήτηση του κυρίαρχου έως τότε γλωσσικού οργάνου, της καθαρεύουσας, και συμβάλλει με ρηξικέλευθο τρόπο στην επικράτηση της δημοτικής στον γραπτό, πεζό λόγο. Έχοντας επίκεντρο ένα αντίτυπο της πρώτης έκδοσης του *Ταξιδιού μου* με σημειωμένες στο περιθώριο χειρόγραφες διορθώσεις του Ψυχάρη και του Αργύρη Εφταλιώτη, η ανακοίνωση επιδιώκει να φανερώσει τον δυναμικό διάλογο των δύο δημοτικιστών μπροστά στη σχεδιαζόμενη επανέκδοση του έργου, το 1905. Μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα εντοπίζονται τα πεδία των συζητήσεών τους, παρακολουθούνται οι προτεινόμενες βελτιώσεις και σημειώνονται οι αναθεωρήσεις που επέλεξε τελικά να περιλάβει ο Ψυχάρης στη δεύτερη έκδοση, σε σχέση με την πορεία του Γλωσσικού Ζητήματος και την ιστορική συνάφεια, αλλά και την επιστημολογική θέση και την ιδιοσυγκρασία του.

Panagiota **Vogiatzi**, University of Birmingham

Η μετάφραση της «Νανάς» του Ζολά και ο ελληνικός λογοτεχνικός λόγος στο τέλος του 19ου αιώνα

Η παρούσα ανακοίνωση επικεντρώνεται στην εμβληματική «Νανά», το «πολύκροτο» μυθιστόρημα του Εμίλ Ζολά, που μεταφράζεται στα ελληνικά το 1879 – 1880 και προκαλεί αντιδράσεις, πυροδοτεί εξελίξεις, χαρακτηρίζεται επικίνδυνο για το μέλλον της λογοτεχνίας και για την υγεία του έθνους, μαγνητίζει και κατακτά το ελληνικό αναγνωστικό κοινό. Στην αρχή της ανακοίνωσής μου θα παρουσιάσω συνοπτικά την υπόθεση του μυθιστορήματος, υπογραμμίζοντας εκείνα τα αφηγηματικά σημεία που σκιαγραφούν την ανατρεπτική φιγούρα της ηρωίδας αλλά και τη «σεξουαλική ελευθεροστομία» του έργου. Πρόκειται για τα σημεία εκείνα που προκάλεσαν αντιδράσεις και δημιούργησαν ρήξεις με έναν λογοτεχνικό κόσμο ασυνήθιστο σε γυναικεία υποκείμενα, τα οποία τάσσονται ενάντια σε έμφυλες και ετεροσεξιστικές κανονικοποιήσεις, αλλά και σε κείμενα με γλαφυρές αναπαραστάσεις της γυναικείας σεξουαλικότητας. Τέλος, θα εξετάσω συνοπτικά τον επιδραστικό ρόλο του σεξουαλικού Λόγου του κειμένου στην ελληνική λογοτεχνική παραγωγή στο τέλος του αιώνα: σώματα και επιθυμίες που «αποκλίνουν», αρχίζουν να αποκτούν χώρο στο λογοτεχνικό αρχείο του 1890.

Elpida **Vogli**, Democritus University of Thrace

Medical journalism and attending physicians 'treatments' via correspondence: The process of medicalization in nineteenth-century Greece

Was it likely the newspapers (i.e. the unique 19th-century media outlet) functioned as scientific companies during the 19th century? This paper focuses on the Greek case study. It examines the 'invention' of medical journalism and the advertisement of medical treatments via correspondence by the prominent Greek physician, Ioannis Pylas. After his short tenure as a Professor at the Medical School of Athens University, he founded his first newspaper. Without delay, he published four more newspapers and some magazines and included in his journalism aspirations the advertisement of his own scientific books. Was journalism and such an innovative via mail 'domestic and family medicine' sufficiently profitable for a doctor working in the Greek capital? To what extent did they contribute to the medicalization of Greek society? What innovations did they introduce and how is their readership likely to be explored?

Boris **Vouchnev**, Irina **Strikova**, Sofia University St. Kliment Ohridski

Η μετονομασία των δρόμων της Κομοτηνής κατά τη βουλγαρική κατοχή - σύγκρουση ή/και ταύτιση δύο καθεστωτικών νοοτροπιών

Ο σκοπός της ανακοίνωσης είναι να καταγράψει και να αναλύσει, φιλολογικά και σημασιολογικά, τις νέες, βουλγαρικές ονομασίες των δρόμων της Κομοτηνής που προέκυψαν από τη βουλγαρική κατοχή (1941 – 1944) και το βουλγαρικό κρατικό «πρόγραμμα» εξάλειψης κάθε ίχνους της ελληνικής παρουσίας στην πόλη. Το υλικό για την έρευνα προκύπτει από μια αρχειακή μονάδα των Γενικών Αρχείων Κράτους, Τμήμα Γ.Α.Κ. Ν. Ροδόπης, η οποία περιλαμβάνει οκτώ σημειωματάρια που βρέθηκαν στο κτήριο του δημαρχείου της Κομοτηνής. Το κόρπους της έρευνας αποτελείται από 150 περίπου ζεύγη ονομασιών, ελληνικές και παράλληλες βουλγαρικές. Οι ονομασίες ταξινομούνται ανάλογα με την κατηγορία του αντικειμένου αναφοράς: 1) τοπωνύμια - ονομασίες ποταμών, πόλεων, τοποθεσιών, νησιών κ.ά., 2) ανθρωπωνύμια - ονόματα μυθικών προσωπικοτήτων, ονόματα προσωπικοτήτων της ελληνικής ιστορίας, ονόματα ανθρώπων του πνεύματος και των γραμμάτων, ονόματα μελών βασιλικών οικογενειών κ.ά., και 3) άλλα ονόματα πραγμάτων και εννοιών.

Alexandra **Voutzouraki**, National and Kapodistrian University of Athens

Η αριστοκρατία των «ηρώων» και οι απόγονοί της στο Θέατρο των ιδεών

Στις αρχές του 20ού αιώνα οι συγγραφείς του θεάτρου των ιδεών στρέφονται στην «αριστοκρατική» τάξη των αγωνιστών του '21 και βλέπουν τους απογόνους τους ως φορείς μιας βαριάς αρχαίας και νεότερης ιστορίας που τους συντρίβει (*Ζωντανοί και πεθαμένοι*), ως νέους που υιοθετούν τις «κουρσάρικες» πρακτικές των προγόνων τους (*Πετροχάρηδες*), ως μια διεφθαρμένη και εκφυλισμένη προνομιούχα τάξη (*Η διεφθαρμένη*). Στην παρούσα εισήγηση με άξονα τα τρία προαναφερθέντα έργα του Θεάτρου των ιδεών θα δούμε α) πως οι συγγραφείς προσεγγίζουν τη γενιά αυτή, τα κοινά στοιχεία αλλά και τις διαφορές τους, β) διαφορές και ομοιότητες με έργα της ίδιας εποχής που αφορούν τους απογόνους παραδοσιακά «αριστοκρατικών» οικογενειών αλλά και απογόνους μεγαλοαστικών οικογενειών, γ) τέλος θα γίνει μια απόπειρα συγκριτικής ανάλυσης των δραμάτων αυτών με σύγχρονα νεοελληνικά έργα όπου παρουσιάζουν απογόνους ηρώων και αγωνιστών από το '40.

Desislava **Yordanova-Petrova**, South-West University Neofit Rilski

Ελληνο-βουλγαρικοί παραλληλισμοί όσον αφορά την παθητική μετοχή του ενεστώτα

Η παρούσα εισήγηση έχει ως θέμα την παθητική μετοχή του ενεστώτα στην ελληνική και τη βουλγαρική γλώσσα, εξετάζοντας τη σημασία, τη λειτουργία και τη χρήση της εν λόγω μετοχής στις δύο γλώσσες. Από άποψη τυπολογικής ανάλυσης των διαφορών μεταξύ των γλωσσικών φαινομένων της ελληνικής και της βουλγαρικής μπορούμε να κατατάξουμε την παθητική μετοχή του ενεστώτα στην κατηγορία των γλωσσικών φαινομένων που υπάρχουν και στις δύο γλώσσες, διαφέρουν όμως σημαντικά όσον αφορά τη σημασία και τη χρήση τους, συμπεριλαμβανομένης και της συχνότητας χρήσης. Το γεγονός αυτό στάθηκε η αφορμή να ασχοληθούμε με το θέμα, εφαρμόζοντας τη μέθοδο της συγκριτικής ανάλυσης προκειμένου να αναδείξουμε τις βασικές διαφορές στη σημασία και τη χρήση της παθητικής μετοχής του ενεστώτα στην ελληνική και στη βουλγαρική.

Francesca **Zaccone**, Sapienza University of Rome

Η ελληνική αστυνομική λογοτεχνία τη δεκαετία του 1980. Κοινωνικοπολιτικές πτυχές

Τη δεκαετία του 1980 παρατηρείται στην Ελλάδα μία έκρηξη της αστυνομικής λογοτεχνίας και του νουάρ, σημειώνοντας μία επιστροφή στο είδος, μετά την παρένθεση σιωπής που διαδέχθηκε την παραγωγή του Γιάννη Μαρή και των υπόλοιπων συγγραφέων του κύκλου. Τα πρώτα σημάδια αυτής της «έκρηξης της αστυνομικής λογοτεχνίας» της δεκαετίας του 1980 εμφανίζονται ήδη κατά τα πρώτα χρόνια της Μεταπολίτευσης (1974 – 1981) μέσα από μία σειρά εγχώριων και αρκετά ετερόκλητων έργων, στα οποία αποτυπώνονται μερικές από τις πιο σημαντικές συλλογικές ιστορικές εμπειρίες της περιόδου. Με βάση την άποψη πως η αστυνομική λογοτεχνία ήδη από τη χρυσή της εποχή αποτέλεσε όχημα ιδεολογιών και κοινωνικών θέσεων, τόσο με την έννοια της διατήρησης όσο και της κριτικής, η ανακοίνωση στοχεύει στην ανάλυση των θεμάτων που σχετίζονται με τις μεγάλες αλλαγές στην ελληνική κοινωνία τη δεκαετία του 1980, όπως αυτά εμφανίζονται μέσα από την αστυνομική λογοτεχνία και το νουάρ της συγκεκριμένης περιόδου.

Niovi **Zampouka**, Humboldt-Universität zu Berlin

From “true” Socrates to Maximus the Greek: Modern Greek literature in the Soviet translation project

The productive reception of Marxist ideas and appropriation of the socialist realist canon by part of the left-wing Greek literary production of the 20th century led through translation to its Soviet reception. While providing a historical overview of modern Greek literature translations in the USSR from the first few publications in the mid-1930s to the publication of translated Greek literature on a regular basis from the late 1950s onwards, the paper focuses on the narrative and practical strategies of its introduction into the Soviet literary field. Drawing on Greek and Soviet archive material it examines the stages of mediation, translation, framing and publication as intermediate spaces of ideological interference as well as the translation networks and institutional-organizational actions involved.

Iason **Zarikos**, University of Piraeus

Ελλάς, μια χώρα (υπερ)καταναλωτών: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις ενός αινίγματος

Η αποδρομή των μαρξιστικών και εκσυγχρονιστικών ερμηνειών οδήγησε Έλληνες ιστορικούς και κοινωνικούς επιστήμονες στην αποδόμησή τους ως σχημάτων νετερμινιστικών και ερειδόμενων στην ανάδειξη του εθνικού «ελλείμματος» εν σχέσει με τα δυτικά πρότυπα. Παρά τις ενστάσεις, ωστόσο, για το την μεταπολιτευτική ερμηνεία της νεοελληνικής ιστορίας, υπήρξε μια κεντρική ψηφίδα της ελληνικής «υστέρησης» που διέφυγε την αποδόμηση. Πράγματι, η κριτική στον ιδιοτελή, υπερκαταναλωτικό Έλληνα της Μεταπολίτευσης, (επιγεννήματος της παγκοσμιοποίησης, του ΠΑΣΟΚ ή του αναδυθέντος νεοφιλελευθερισμού) έμεινε στο βάθος της. Το λεξιλόγιο της κριτικής στον καταναλωτισμό εξακολουθεί επίσης να χρησιμοποιείται εν Ελλάδι αλλά και διεθνώς: ο «υλιστικός» εξευρωπαϊσμός, ο «ατομικισμός» ή ο δυσώνυμος «οικονομισμός» χρησιμοποιούνται ακόμα ως αναλυτικές έννοιες για την κατανόηση του καταναλωτικού φαινομένου. Η ανακοίνωση υποστηρίζει ότι η δεξίωση του καταναλωτισμού υπήρξε κομβική για την συγκρότηση του μεταπολιτευτικού υποδείγματος αλλά και των επιγόνων του. Πάρα ταύτα, δεν υπάρχει σχετική μελέτη. Θα εξετάσουμε λοιπόν τις σημαντικότερες μεταπολιτευτικές μελέτες (Τσουκαλάς, Μουζέλης, Κονδύλης, Διαμαντούρος), αλλά και νεότερα κείμενα (Βούλγαρης, Λιάκος, Κωστής και Ράμφορ) για να εντοπίσουμε πως μελετητές από διαφορετικές θεωρητικές παραδόσεις εννοιολόγησαν και ερμήνευσαν το φαινόμενο της μαζικής κατανάλωσης στην Ελλάδα. Η ανακοίνωση προτείνει επίσης τα εξής: ο επιστημονικός περί κατανάλωσης λόγος δεν έχει αποδεσμευτεί από το εννοιολογικό οπλοστάσιο των ιδεολογιών, αλλά ούτε από την νατουραλιστική μέθοδο.

Stamatis **Zochios**, Academy of Athens

«Το πρόσωπό μου εφύλαγεν η προσωπίδα η διάφανη»: αναλύοντας μια λαϊκή δοξασία με αφορμή έναν στίχο του Σικελιανού

Μια ευρέως διαδεδομένη λαϊκή δοξασία που συναντάμε στην Ελλάδα είναι αυτή της προσωπίδας, αντιπροσωπίδας ή τσίπας. Σύμφωνα με αυτή, κάποια βρέφη κατά τη γέννησή τους φέρουν ένα σκουφί ή μια προσωπίδα. Πρόκειται για την αμνιακή μεμβράνη που περιβάλλει το πρόσωπο του εμβρύου. Οι δεισιδαιμονίες για τις υπερφυσικές ιδιότητες της προσωπίδας ήταν ευρέως διαδεδομένες ήδη στην ύστερη αρχαιότητα, αποδίδοντας στην προσωπίδα μαγική ιδιότητες, αντιμετωπίζοντας την ως φυλαχτό και μαγικό αντικείμενο, που συνοδεύει το παιδί μετά τη γέννηση. Στην παρούσα ανακοίνωση θα εστιάσουμε στη συγκεκριμένη δοξασία, παίρνοντας ως αφορμή τον στίχο του Σικελιανού από τον «Αλαφροΐσκιωτο»: «Το πρόσωπό μου εφύλαγεν η προσωπίδα η διάφανη, που η μάνα μου, από την όψη μου αγάλι-αγάλι βγάζοντας, εχαμογέλα αχνή να με γνωρίσει [...]». Αναλύοντας ένα σύνολο λαϊκών αφηγήσεων, θα μελετήσουμε τις ελληνικές εκδοχές και θα τις τοποθετήσουμε στο γενικότερο Ευρωπαϊκό πλαίσιο.

Maria **Zora Dimaki**, National and Kapodistrian University of Athens

Αναπαραστάσεις του εθνικού εαυτού σε ελληνικά θεατρικά έργα των μεταπολεμικών χρόνων για παιδιά και εφήβους

Η εργασία εστιάζει στη μελέτη ελληνικών θεατρικών έργων των μεταπολεμικών χρόνων που απευθύνονται σε παιδιά και νέους, επιδιώκοντας να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο αποτυπώνονται οι συλλογικές ιστορικές εμπειρίες του νεότερου Ελληνισμού στα έργα αυτά και τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται και προβάλλονται οι αναπαραστάσεις του εθνικού εαυτού. Στα ερευνητικά μας ερωτήματα περιλαμβάνονται ζητήματα όπως ποιες αποτυπώσεις συλλογικών ιστορικών εμπειριών του Ελληνισμού εντοπίζονται συχνότερα στα έργα, ποια είναι τα χαρακτηριστικά που συγκροτούν την εθνική ταυτότητα του Έλληνα, ποιες είναι οι εθνικές αναζητήσεις που προβάλλονται ως συλλογικά αιτήματα, ποιο το αξιακό υπόβαθρο των έργων που μπορεί να συσχετισθεί με την αναπαραστάση εθνικών ιδεωδών και άλλα. Επικεντρώνουμε το ερευνητικό ενδιαφέρον μας στη διαγραφή των χαρακτήρων, στις αισθητικές, στις ιδεολογικές επιλογές των συγγραφέων, αλλά και στην παιδαγωγική διάσταση, σύμφυτη με το είδος του θεάτρου για παιδιά.

Gerasimos **Zoras**, National and Kapodistrian University of Athens

Ο Σπυρίδων Λάμπρος σπουδαστής και ποιητής στη Βιέννη (1876)

Ο πολυγραφότατος ιστορικός και καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Σπυρίδων Λάμπρος (1851 – 1919), ήδη από τα φοιτητικά του χρόνια στη Φιλοσοφική Σχολή, συνέθετε ποιητικές συλλογές, τις οποίες ακολούθως υπέβαλλε στους διαγωνισμούς του Ιδρύματος. Συνέχισε να γράφει ποιήματα, καθ' όλη τη μετέπειτα πολυκύμαντη ζωή του. Στο πλουσιότερο προσωπικό Αρχείο του, που φυλάσσεται στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανάμεσα στα ποικίλου περιεχομένου έγγραφα, σώζονται όχι μόνον δημοσιευμένα αλλά και αθησαύριστα ή εντελώς άγνωστα ποιήματά του, σε χειρόγραφη μορφή. Δεκαεφτά από αυτά γράφηκαν, κατά το διάστημα 1872 – 1874, που σπούδαζε στο Φράμπουργκ και στο Βερολίνο, και άλλα πέντε, το 1876, κατά τη διαμονή του στη Βιέννη. Στην ανακοίνωσή μας, θα προσπαθήσουμε να δείξουμε ότι η παραμονή του στη Γερμανία και την Αυστρία συνετέλεσε γόνιμα όχι μόνον στην επιστημονική του κατάρτιση, αλλά και στη διάπλαση της ποιητικής του ταυτότητας.